

මිදුම අතරින්

විවිධ ප්‍රකාශන

ii

අයිතිය කර්තෘ සතුය.

Copyright © Vivien Ekanayake

Literary Freeware: Not for Commercial Use.

This electronic version was prepared in 2001 by Vasantha Saparamadu
<vsaparam@hotmail.com>.

Permission is granted to make and distribute verbatim copies of this publication
provided the copyright notice and this permission notice are preserved on all
copies and distribution is without fee.

හැඳින්වීම

මගේ පළමු නිර්මාණය වන “මිදුම අතරින්” නමැති මෙම කෙටිකථා පොත ජීවිත අත්දැකීම් පසුබිම් කොට ඇති මනාකලාත්මක නිර්මාණයක් කීපයකි. මගේ ගුරු ජීවිතයේ සමහර අත්දැකීම් හා මෙකල සමාජ වටාපිටාවද පසුබිම් කරගෙන ලියා ඇති මේ කෙටිකථා දහය සාමාන්‍ය ගැමි ව්‍යවහාරික සරල බසින්ම ලියා ඇත්තේ කාගේත් රස වින්දනය සඳහාය. මෙය මාගේ පළමු නිර්මාණය බැවින් එහි ගුණදෝෂ විවේචනය පාඨක ඔබ සතුය.

කතුවරියගෙන්

1993.03.22

පටුන

මා අත වරද නැත	1
මිදුම අතරින්	13
කට උත්තරය	19
නංගියේ උඹ වෙනුවෙන්	25
මරණයේ සෙවනැලි	39
හොරෙක්	47
කොහේ ගියාදෝ	53
උමතු ව	61
කවුද ඒ	73
අම්බර සීයා	81

මා අත වරද නැත

එදා සදා දිනයකි. යම්තම් රතු ඉරට කලින් කාර්යාලයට යා හැකි වූයේ මිතුරකුගේ ලොරියක් හමුවූ නිසයි. වැල නොකැඩී වේගයෙන් එන ලිපිකරු මහතන් හා මහත්මීන් දඩි බිඩි ගා පඩිපෙල නගිනුයේ ඉක්මනට පොත අත්සන් කිරීමටය. මා වාඩිවී සිටින තැනට විශ්‍රාම වැටුප් ශාඛාවට ඇතුළු වන දොරටුව පෙනේ. ඒ දොර ලහ සිටියේ ජාතික ඇඳුමෙන් සැරසුණු තැන්පත් බවකින් යුතු ගුරු මහතෙකි. වටපිට බලමින් කිසිවක් නොදන් අයෙකු සේ හැසිරෙන මොහු විශ්‍රාම වැටුප් සකසා ගැනීමට පැමිණි අයෙකු විය හැක. එවිටම විශ්‍රාම වැටුප් ශාඛාවට ඇතුළු වූයේ එහි ලිපිකරුවෙකු වන උපුල්ය. ගුරු මහතා උපුල්ගෙන් යමක් ඇසීය. ඔහු මොකද්දෝ කියාගෙන යන්ට ගියේය. ගුරු මහතාද ඔහු පසු පස යනු දුටුවේ. මමද නිකමට මෙන් ඒ දෙසට ගියෙමි. “අර එහා මේසෙ ඉන්න මහත්තය ආවම ඉල්ල ගන්ඩ” උපුල් කියයි.

මම උපුල් ලහට කිට්ටු වී මෙසේ ඇසුවෙමි.

“මොකද බ?”

“අන්න අර ගුරා පැන්පත් ගන්ඩ ඉල්ලුම් කළාලු. පෝර්ම වගයක් ගැන අහනව. මට බෑ ඕව කරන්ඩ. සිරිවිමලය ආවම දේව්”

“ඇයි බ. ඉතින් උඔටත් පුළුවන් නොවැ දීපංකෝ”

“මේ කෑ නොගහ පලය. ගුරා ටිකක් ඔහේ උන්නාවේ”

මම නැවතත් ගුරු මහතා දෙස බැලුවෙමි. මට කවදාක හෝ ඔහු දෑක පුරුදු ගතියක් දැනුනි. ඔහු අතරම වුවකු සේ බලා හිඳියි. මට ඔහුගේ අවශ්‍යතාවය ඉටුකර දී යැවීමට බැරිය. එය මට අයිති රාජකාරියක් නොවේ.

“වාඩිවෙලා ඉන්න. තව ටිකකින් ඒ මහත්තය ඒව්” මම කීවෙමි. ඔහු වාඩිවීය. මම මගේ මේසය වෙත ගියෙමි. මා වාඩිවී සිටින තැනට ඔහුගේ මුහුණ හොඳ හැටි පෙනේ. එහෙත් ඔහු කවුද කියා මට වැටහීමක් නැත. ටික වේලාවකට පසු ඔහුට අවශ්‍ය තැනැත්තා වන සිරිවිමල් පැමිණියේය. ගුරු මහතා ඔහු සමඟ

කථා කරනු පෙනුණි. පෝර්ම වගයක් ඔහුට ලැබුණි. එවිටම උපුල්ද ඒ අසලට පැමිණියේය. ගුරු මහතා පෝර්ම දෙස බලමින් මොනවාදෝ අසනු පෙනේ. උපුල්ගේ සරදම් සිනහ මැද තිදෙනා අතර සාකච්ඡාවකි. විකකින් ගුරු මහතා පෝර්ම විකන් රැගෙන සංසුන් ගමනින් පඩිපෙල බැස ගියේය.

මම නැවතත් උපුල් හා සිරිවිමල් අසලට ගියෙමි.

“මොකද බං උඹල හිනාවෙන්නේ?”

“නෑ බං අර ගුරා පෝර්ම ඉල්ලගෙන විස්තරත් අහනව. මම කිව්ව ඔව කියවල බලල පුරවල ගෙනත් දෙන්න කියල”

“ඇයි බං උපුල් ඒ මනුස්සය උඹලගෙන් අහන්නේ නැතුව වෙන කාගෙන් අහන්නද?”

“මේ කෑ නොගහ ඉදින් බං. අපි ඉගෙන ගන්න කාලෙදි ඔකුන්ගෙන් කොච්චර වොකු කාල ඇද්ද බං. ඉතින් ඇත්වත් ඔවුන්ගෙන් ඒ පලිය ගන්න ඔබ්බ”

“ඇයි බං ඒ මහත්තය උඹට වොකු ඇතල තියෙනවද?”

“නැතුවම මොකද? මොකාගෙන් හරි ඒ පලිය ගන්න ඔබ්බ”

“එහෙම කියන්න එපා උපුල්. අද අපි මේ විධියටවත් ඉන්නේ කවුරු හරි ගුරුවරු අපට වොකු ඇත ඇත හරි උගන්වපු හින්දා නේ”

“බණ කියන්නේ නැතුව පලයන් බං යන්න. ඔය ගුරාල ගැන උඹට වැඩිය හොඳට මං දන්නව”

උපුල් සමඟ කථා කර වැඩක් නැත. මම මගේ මේසයට ගියෙමි. එම ගුරු මහතා ගැන මතකය අළුත් කර ගැනීමට මම වෙහෙස වීමි. මා ඉගෙනගත් විදුහල්වල සිටි අය ගැන සිහි කළෙමි. එහෙත් මට හරි වැටහීමක් නැත. ඇත්තටම ඔහු කවුද? ඒ මුහුණ මේ තරම් මගේ හදවතට සමීප වූයේ ඇයි? එසේ සිතමින් මම පයිල් එක ලඟට ගනිමි. එහෙත් වැඩක් කිරීමට තරම් මගේ සිත එකඟ නැත.

“හලෝ”

අවට මේස අසල වාඩිවී සිටි කමලා, සිතාරා, ජානකී සහ තවත් අය නැගිටගෙන දුවනු පෙනේ. තවත් අය කලබල වෙලාය. හේතුව කුමක්ද? ගිය සතියේ විවාහ වූ සමුද්‍රිකා පැමිණ ඇත. ඇය පොත අත්සන් කරන තැනට මිතුරියෝ දුවයනි.

“යකෝ මේකිගේ ලස්සන”

“බැන්දට පස්සෙ නේ තරුණ වෙලා තියෙන්නේ”

“කෝ උඩේ ප්‍රේම රාජ්‍යා ඇවිල්ල ඇරලල ගියාද?”

මෙ විධියේ නොයෙකුත් ප්‍රශ්න නොයෙක් විධියේ සිතා හඩවල් හා මිතුරු මිතුරියන්ගේ ප්‍රීති සෝෂා අසමිත් මමත් නැගිට සිටියෙමි. “සඳ පායලා වාගේ, සිරියාව දේ මුණේ” යන ගී පදය කියමින් උපුල්ද එතැනට දුව ආවේය. මිතුරියන් ඇය වටකරගෙනය. ඔවුන්ගේ සාර්වලින් ඇයව වැසී ඇත. ඒ සමගම පයින් එක කිහිලි ගසාගත් විපුලද එතැනට විත් පුදුමයෙන් බලයි.

“මොනවද ඔතන සාරි පුද්ඵලනයක්ද?”

“වැඩක් නැ බං ඔය සාරි ඔක්කොම විකුණපු ඒව” සමන් කියයි. එවිට කවදත් කෙල්ලන්ට විහිලු කරන සුපින් ගීතා සහ ලතා යන දෙදෙනාගේ සාරි පොටවල් අල්ලා එකට ගැට ගසා මෙසේ කියයි. “මේ තියෙන්නේ විකුණපු නැති සාරි දෙකක්” ඒ දෙදෙනා අවිවාහකය.

“අපෝ ඔව්ද? ඔවනම් නිකංවත් දෙන්න භමිබ වෙන එකක් නැහැ” එසේ කීවේ සුමිත්ය. ඒ ඇසූ ගීතාත් ලතාත් සුමිත්ට ඔරවති. සුමිත් දත් විලිස්සා ඒ දෙදෙනාට සමච්චල් කරයි.

“හැටි විතරක් කවේ. කෙහෙල් ඇවරියක් වගේ” කියමින් ලතා බැන වදි.

“අනේ ඔය කෙලිට සැනසීමේ ඉන්ඩ දීපල්ල. මෙහේ ඉන්න පැය ගණන තමයි ඉතින් විවේකයක් ලැබෙන්නේ”

එසේ කීවේ විශ්‍රාම යාමට ආසන්න වයසේ පසුවන සිරිමාන්න මහතාය. එවිට සමුද්‍රිකා සමනලියක සේ දුවගොස් ඇගේ මේසය ලඟ වාඩිවූවාය. ඒත් ඇයට ගැලවීමක් නැත. අවට සිටින අයගේ සමච්චල් කෙළවරක් නැත. “මගේ අම්මේ සුවද” කමල් කියයි.

“සුවදේ බැරුව” ඒ සමන්ය.

“නහයට මුඩියක් ගහ ගනිල්ලකෝ” ඒ ගුණසේනාය. සමුද්‍රිකාගේ මුහුණ ප්‍රීතියෙන් පිරිලාය.

“බලාපල්ලකෝ මුනේ සිරියාව. වෙනදට අපි විහිලු කලොත් කන්ඩ පනිනව” ඒ කීවේ අජිත්ය.

“සමුද්‍රිකා එවිට බොරු තරහවක් පෙනවයි. “මවං තරහා ගියහම ඊටත් වඩා ලස්සනයි නේ” අජිත් නැවතත් කියයි.

මේ ආදී නොයෙකුත් කථා මැද කවුරුත් වැඩවල යෙදුනාහ. මමද මගේ

වැඩිය කෙරෙහි සිත යොමු කළෙමි. එහෙත් මට මගේ මනස පාලනය කර ගත නොහැක. අර ගුරු මහතා පිළිබඳ මතකය මනස තුළින් එළියට එන්නට දහලයි. මගේ සිත ගමේ පාසැලට යොමු විය. මා දැන් විවාහ වී මේ ගමේ ජීවත් වුවත් මගේ උපන් ගම නිලාගමය. එය හදිද පිටිසර ගමකි. මා ඉගෙනීම ලැබුවේ නිලාගම කණ්ටු විදුහලේය. මා පස්වන ශ්‍රේණියේ ඉගෙන ගන්නා කාලයේ රත්නසිරි මහතා නමින් ගුරු මහත්මයෙක් අපට ඉගැන්වීය. හරියටම මේ ගුරු මහතාගේ මුහුණත් ඒ වගේය. කාලය කෙතරම් ගෙවී ගියත් ඒ තරම් ප්‍රිය කර මුහුණක් ඇති ඒ මහතා මෙතරම් වෙනස් විය නොහැක. නැත නැත. එතරම් රුබර පිත්තර කෙනෙකු මේ තරම් පිරිහීමකට පත් විය නොහැක. අනේ එහෙම නම් වෙන්ට එපා. අපෝ දෙවියනේ බැරි වෙලාවත් ආවේ ඒ මහතා නමි. දැන් මගේ හදවත හඩා වැටේ. වෑ ම. නිකමට වත් විස්තර ඇහුවා නම් මට දැනගන්නා නිබුණා ඒ කවුද කියා. කමක් නැහැ ආයෙත් ඒවී නොවැ. එදාට කපා කරල බලනව.

කාර්යාලයෙන් පිටවී යන අතරද මා කල්පනා කළේ ඔහු ගැනය. පාරට එන විටම පැමිණි බසයට ගොඩවූ මා එහි පොල්ලේ එල්ලී ගේ ලහින් බසින තුරුම මගේ මනසේ රැදී සිටියේ අර ගුරු මහතාය. ගේට්ටුවෙන් ඇතුළු වන විටම සුපුරුදු පරිදි වූවි දියණිය ඉදිරියට දුව ආවාය. පිපුණු මලක් වැනි ඒ සියුමැලි මුහුණේ සිනහව දුටු විටය මට මතක් වූයේ ඇයට හැමදාම ගෙනෙන ටොපි එක අද අමතක වූ බව. මම ඇ වඩාගෙන මුහුණ සිමිබෙමි.

“දෙන්නකො ඉතින් කෝ ටොපි එක”

“අද හරි වැඩෙනෙ උනේ දුව. අද කඩ ඔක්කොම වහල. මගේ දුවට මම හෙට ටොපි දෙකක්ම ගෙනත් දෙන්නම්කො”

මගේ බොරුවෙන් ඇය සැනසුනත් මගේ සිතට නම් සැනසුමක් නොවීය.

“අම්මි කඩකාරයෝ හරි නරකයි”

“ඇයි දුව?”

“අද කඩ ඔක්කොම වහලල. තාත්ති ටොපි ගෙනත් නැහැ”

ඒ ඇසූ නාලිකා මා දෙස බලා සිනාසුනේ මා කිව් බොරුව තේරුම් ගෙනය.

“ඒක තමයි දුව ඔය කඩකාරයෝ හරි නරකයි”

“හෙට කඩ අරියිද අම්මි”

“ඔව් දුව හෙට තාත්ති දුවට ටොපි ගෙනත් දෙයි”

රූ කෑම කන විට පවා මා තුළ වූ මානසික විපර්යාසය එලෙසම විය.

නාලිකා මා දෙස විමසුම් ඇසින් බලා සිට “මොකද අද කන්තෝරුවේ මුකුත් කරදරයක්වන්නේ?” කියා ඇසුවාය. “නෑ මුකුත් නෑ. අද මට ටිකක් මහන්සියි” යනුවෙන් පැවසූ මම ඉක්මණින් නින්දට ගියෙමි. එහෙත් මා ලද නින්දක් නැත. මම ඒ මලගිය අතීතය තුළින් මතකය අලුත් කර ගැනීමට වෙහෙසුනෙමි. වෙහෙස වී සිටි මට නින්ද ගොස් ඇතැයි සිතූ නාලිකාද නිහඬව නිදා ගත්තාය. මම බාල කාලය මෙනෙහි කළෙමි. නිලාගම පාසැලේ පස්වන ශ්‍රේණියේ ඉගැන්වූ රත්නසිරි මහතා, අපේ තාත්තාගේ අකල් මරණය, අම්මා දුක් විද අප ඇති දැඩි කළ සැටි, අම්මන් නංගිත් මමත් විදි දුක් කරදර. මේ හැම දෙයක්ම මැදිත් රත්නසිරි මහතාගේ තරුණ මුහුණ මට මවා ගත හැකි විය. ඒ මහතා විටෙක කරුණාවන්තය. තවත් විටෙක තරමක් සරුපරුෂය. එහෙත් උපුල් කිව්වා වාගේ ටොකු ඇත්තේ නැත. කරුණාව පෙන්නිය යුතු අයට ඉතාම කරුණාවන්තය. ළමයිද එතුමාට ඉතාම ලැදිය. පිට පලාතකින් පැමිණි අයෙකු නිසා රත්නසිරි මහතා නැවතී සිටියේ ගම්මුළාදැනි මහතාගේ නිවසේය. නමුත් ගම්මුළාදැනි නැත මෙන් අභංකාර නොවීය. කාටත් පෙන්නියේ සිනාමුසු මුහුණකි. සවස් වරුවේ හැමදාම අපට ඉගැන්වූයේ ශිෂ්‍යත්ව විභාගය නිසාය. මුදලට නොවේ. නොමිලේය. හවස පන්තිය හමාර වී යන විට අපි හැම දෙනාම එතුමා පසු පසින් යමු. දිනක් එවැනි දවසක මගදී රාජකාරි වැඩකට ගිය ගම්මුළාදැනි මහතාද හමුවිය.

“ආ මහත්තය පංතිය ඉවර වෙලා යනව වාගේ. ඉන්නි මාත් එනව”

“රාළහාමි රාජකාරි වැඩකට ගිහින් වාගේ”

“ඔව් මහත්තය මම මේ මහත්තයට කියන්නිමයි හිටියේ. මේ මඩ ගොහොරු කොල්ලන්ට හවසන් මොනවට උගන්වනවද?”

“රාළහාමි පහේ ශිෂ්‍යත්ව විභාගෙ නියෙනව නේ”

“මේකලට මොන විභාගද මහත්තය. ඇරත් විභාග පාස් කළයි කියල මේකල මොනව කරන්නිද? එතකොට අපේ හේන් කුඹුරුවල වැඩ කරන්නේ කවුද” රත්නසිරි මහතා සිනාසෙයි.

“එක්කෙනෙක් දෙන්නෙක්වත් පාස් වුනොත් රාළහාමි ඒක පාසැලටත් නම්බුවක්නේ. ඇරත් මේ දුප්පත් ලමයිනිටත් යහපතක් නේ”

“හොදයි හොදයි මහත්තයගේ කැමැත්තක්”

මම අපේ කමිඳි වැටෙන් පැන වත්තට ඇතුළු වූයෙමි. ගම්මුළාදැනියා කෙතරම් නරකදැයි මගේ කුඩා සිතට දැනුනේ එදාය. පසුදා පාසැලට යාමට මම අපේ කමිඳි වැටෙන් රිංගුවෙමි. මගේ කළිසම ඉංග්‍රීසි ඵල් අකුරක හැඩයට ඉරි ගියේය. මගේ සිරුර ඒ අතරින් පෙනෙන්නට විය. මම ආපසු ගෙදර දිවුවෙමි.

“අම්මේ”

“ආයි පුතේ”

“මගේ කලිසම කම්බියට පැටලිලා ඉරුණා දැන් මොකද කරන්නේ”

“ඔය සරොම් කැල්ල ඇදගෙන ඕක ගලවපන්”

අම්මා ඒක මැසුවාය. හැම අතටම එලලා මැසීමට සෑහෙන කාලයක් ගත විය. එය හැඳගත් මම වේගයෙන් පාසැලට දිවුවෙමි. එහෙත් ප්‍රමාද වැඩිය. පාසැල පටන් ගෙනය. ප්‍රමාද වී එන අයට ගුරුවරු දඩුවම් කරති. මම පංතිය ලඟට ගියෙමි. රත්නසිරි මහතා හේතු විමසමින් ලමයිනිට දඩුවම් කරයි.

“ගුණසිරි මොකද පරක්කු උනේ”

“මහත්තය අම්මට උණ ගැනිල මමයි තේ වත් කළේ”

“යනවා ඇතුලට” ඔහුට දඩුවමක් දුන්නේ නැත.

“මෙමුත්‍රිපාල මොකද පරක්කු උනේ”

“මහත්තය ... මට අද ... ඇහැරුනේ පරක්කු වෙලා” ඔහුට පහර දෙකක් වැදුනි.

“ප්‍රේමසිරි මොකද ... කවදාවත් නැතුව අද පරක්කු උනේ”

මම සියල්ල විස්තර කර කීවෙමි. ඉතා කරුණාවෙන් මා දෙස බැලූ රත්නසිරි මහතා මා දෙසත් මගේ කලිසම දෙසත් නැවතත් බලා මට පංතියට යාමට ඉඩ දුන්නේය. පංතිය පටන් ගැනුණි. අපි කියවීම් පොත් රැගෙන නැගිට සිටියෙමු. පිටුපස පෙලේ ලමයි මගේ කලිසම දැක සිනාසෙන්නට වූහ.

“ආයි අරුගේ කලිසම”

“අණ්ඩ මුව්ටුවා”

“උගුගේ පස්ස පැත්ත බල්ල කාල”

“නෑ බං අපත් මෝස්තරයක්”

මේ ආදී නොයෙකුත් දේ කියමින් පිටුපස පෙලේ ලමයි මට සිනාසෙති. මට හැඩුම් ආවේය. අකුරු නොපෙනෙන තරමට දෑසේ කඳුළු පිරුනේය. ලමයින් සිනාසෙනු දුටු ගුරුතුමා පිටිපස පෙල දෙස බලා සිටියේය. “මොකද ඔය ලමයි හිනාවෙන්නේ”

“මහත්තය ඒ ලමයි ප්‍රේමසිරිට හිනාවෙනව කලිසමට අණ්ඩ දාලා කියල” එසේ කීවේ පද්මසිරිය. ගුරුතුමා වේවැලද අතැතිව පිටුපස පෙලට යයි. “ලමයෙකුගේ අසරණකම දැකල කවදාවත් හිනාවෙන්න එපා” එසේ කීවු රත්නසිරි මහතා මුළු ජේලියටම පහර දුන්නේය. එතුමා ලමයිනට දඩුවම් කළේ මෙවැනි වැරදිවලට පමණි. ඊලඟ සතියේ ගමේ ගිය ඒ මහතා මට තැග්ගක් ගෙනැවිත් තිබුණි. එදා පාසැල ඇරැණු පසු එතුමා මට කථා කර “මෙන්න ප්‍රේමසිරිට තැග්ගක්” කියා මේසය මත තිබූ පාර්සලයක් මට දුන්නේය. මම පුදුමයෙන් හා බයෙන් එතුමා දෙස බැලුවෙමි. “ගන්න හෙට එනකොට ඇඳගෙන එන්න” කරුණාබරව පැවසූ එතුමාගේ මුහුණ දෙස බලා මම “ස්තූතියි” පැවසුවෙමි. හැකි තරම් වේගයෙන් ගෙදර දුවගොස් පාර්සලය අම්මාගේ අතට දුන්නෙමි. එය දිගහැර බැලූ අම්මාගේ දෑස් ලොකු විය.

“කොහෙත්ද පුතේ”

“අපේ පංතියේ මහත්තය දුන්න”

‘පිං සිද්ද වෙච්චාවේ’

නිල් කලිසමක් හා සුදු කමිසයක්. අම්මා මට එය අන්දා හැඩ වැඩ බැලුවාය. තාත්තා මැරුණාට පසු මේ තරම් අගේ ඇති ඇඳුමක් අදින්නට නොලැබුණු බව මට මෙන්ම අම්මාටත් සිතෙන්නට ඇති. මම එය ගලවා සිමිබෙමි. බොහෝ කාලයක් මා පාසැලටත් වෙනත් ගමන් වලටත් ඇත්තේද එම ඇඳුමි කට්ටලයයි.

දිනක් මා පාසැලේදී ක්ලාන්ත වී බිම ඇඳ වැටී ඇත. ගුරුතුමා මා ඔසවා බැකුව මත නිදි කරවා පවන් සැලවේලු. පසුව මට පියවි සිහිය ලැබුණි.

“ඔය ලමය මොනවද උදේට කෑවේ”

මට පිළිතුරු නැත. “මුකුත් කෑවේ නැද්ද?”

මම කෙසේ ඇත්ත පවසමිද. තාත්තා ජීවත්ව සිටි කාලයේ අප මෙසේ බඩගිනි උසුලා නැති බව සිහිවී මට හැඬුම් ආවේය.

“මහත්තය එයාල අද උදේට කෑවේ නෑ” එසේ කීවේ අල්ලපු ගෙදර ජයපාලය. ඒ අය අප ගැන හොඳින් දනිති. සමහර දාට ජයපාලලාගේ අම්මා අපට යම් යම් දේවල් කෑමට දෙයි.

ටික වේලාවකින් ගුරුතුමා කඩයට යැවූ ලමයා මොනවාදෝ රැගෙන ආවේය.

“ප්‍රේමසිරි මෙහෙ එන්ඩ. අර කාමරේට ගිහින් මේව කන්ඩ”

ඒ පාර්සලයේ තිබුණේ බනිස් හා කෙසෙල්ය. ඒ සමගම තේ එකක්ද

ලැබුණි. අම්මා සහ නංගි මතක් වී මට තවත් කඳුළු ආවේය. ඒත් මම ඒ කෑම කෑවෙමි. නංගිට දෙනට කෙසෙල් ගෙඩියක් සාක්කුවේ දමා ගනිමි. තවත් දිනක හිසරදය සෑදුණු ලමයෙකුට රත්නසිරි මහතා කඩයෙන් ඩිස්ට්‍රික් ගෙන්වා දුන්නේය. වමනය කළ තවත් ලමයකු වෛද්‍යවරයකු ලඟට යවා ප්‍රතිකාර ලබා දුන්නේය. මෙලෙස පංතියේ සෑම ලමයකුටම ආදරයෙන් සැලකූ ඒ මහතා ඉතාම මහත්සි වී ශිෂ්‍යත්වය විභාගයට ඉගැන්වීය. මාත් සමග අපේ පන්තියේ ලමයි හය දෙනෙක් ඉන් සමත් වී නගරයේ මධ්‍ය මහා විද්‍යාලයට යාමට සුදුසුකම් ලැබූහ. එහෙත් මට පමණක් එහි යා නොහැක. කුලි වැඩ කර අපව ජීවත් කරවන අම්මාට මාව එහි යැවීමට අවශ්‍ය මූලික වියදම්වත් දරන්නට පුළුවද? අම්මත් මමත් අසරණ වීමු. අම්මා හැඳුවාය. මම නොහැඳුවෙමි. “කමක් නෑ අම්මෙ මම ගමේ ඉස්කෝලෙටම යන්නමි”

පසුදින පාසැලේදී ගුරු මහතා මා ඇමතීය.

“දැන් ඉතින් ලබන වාගේ ඉඳල ප්‍රේමසිරිත් ටවුමේ ඉස්කෝලෙට යනවනේ”

“නෑ මහත්තය”

“ඇයි ඒ”

“අපේ අම්මට සල්ලි නෑ මහත්තය”

චික දිනකට පසු විදුහල්පති තුමා මා කැඳවා මට ලියුමක් දී එය අම්මාට දෙන ලෙස කීය. අම්මා එය කියවා බලා බයෙන් මෙන් මා දෙස බැලීය. “ඇයි අම්මේ”

“උඹ මුකුත් වරදක් කළාද පුනේ? ලොකු මහත්තය මට එන්ඩි කියල එවල තියෙන්නේ”

“අතේ නෑ අම්මේ. මං මුකුත් කළේ නැහැ”

අම්මා ගමනක් යාමට අදින එකම හැට්ටය හා චිත්තය එවේලේම සේදුවාය. පසුදා උදේ එය වෙලී තිබුණි. අම්මා ඒ ඇඳුම් වලින් සැරසී අසරණයක ලෙස විදුහලට යන සැටි බලා මම දුක් වූයෙමි. මමත් අම්මා සමග ගොස් මගේ පංතියට ගියෙමි. චික වේලාවකට පසු අම්මා විදුහල්පති තුමාගේ කාර්යාලයෙන් පිටවී යනවා මම දුටුවෙමි. අම්මාගේ මුහුණ සතුටින් පිරී තිබුණි. පාසැල ඇරෙන තුරු නොඉවසිලිමත්ව සිටි මා ගෙදර දිව්වේ පියාඹාගෙන වගේය. අම්මා මග බලා සිටියාය. “අම්මේ ලොකු මහත්තය මොකද කිව්වේ”

“පුතාව ටවුමේ ඉස්කෝලෙට යවන්නිලු. සේරම දේවල් පුතාගෙ පංතියෙ මහත්තය ලෑස්ති කරල දෙනව කිව්වලු”

ඒ අනුව ඇඳුම් පැළඳුම් හා අවශ්‍ය වෙනත් සෑම දේම ඒ මහතාගෙන්ම ලැබුණි. මා කැටුව ගියේද රත්නසිරි මහතාය. මා පාසැලේ දක්ෂම සිසුවා බවත් හොඳම

සිසුවා බවත් එතුමා විසින් එහි විදුහල්පති තුමාටද පවසන ලදී. ඒ අනුව එම විදුහලේ ගුරු මහතුන්ගේද ආදරයට මා ලක්විය. ලැබෙන ශිෂ්‍යත්ව ආධාර වලින් මගේ බෝඩිං ගාස්තු ඇතුළු අනිකුත් දේවල්ද කෙරුණි. තවත් වසරක් පමණ යන තුරු රත්නසිරි මහතාගෙන් මට නොයෙක් උදව් උපකාර ලැබුණි. ඉන්පසු ඒ මහතා මාරුවී ගිය බව මම අම්මාගෙන් දැන ගනිමි. මේ අතර අම්මා තව තවත් ලෙඩ වූවය. අම්මාගේ එකම සහෝදරයා වූ පින්සිරි මාමාගේ පිහිටෙන් අපේ වැඩ කටයුතු යම්තම් දුරට කරගත හැකි විය. මම පංතියෙන් පංතිය විශිෂ්ඨ ලෙස සමත් වෙමින් උසස් පෙල විභාගයන්ද ඉතා උසස් ලෙස සමත් වීමි. එහෙත් මම විශ්ව විද්‍යාලයට නොගියෙමි. මාමා අප වෙනුවෙන් කරන මේ සේවය හොඳම ඇත. ඔහුට තවත් බර පැටවිය නොහැක. මට මේ රැකියාව ලබා ගැනීමටද උදව් කළේ මාමාය. රත්නසිරි මහතා පිළිබඳ මතකය මේ ගතවූ විසි අවුරුදු කාළය තුළ ක්‍රමයෙන් මැකී ගියේය. මේ කාලය තුළ අම්මා ලෙඩ වි මිය යාමත් මාමාගේ උදව්වෙන් නැගී විවාහ කර දී ඊට පසු මා විවාහ වී නාලිකාගෙන් මට ආයාද ලෙස ලැබුණු මේ නිවසේ පදිංචියට ආ සැටින් චිත්‍රපටයක් සේ මා ඉදිරියේ මැටි පෙනෙන්නට විය. මට නින්දා ගියේ කොයි වෙලේදැයි මම නොදනිමි. “මේ මේ ප්‍රේමසිරි නැගීටින්න. අද කන්තෝරු යන්නේ නැද්ද? නාලිකාගේ හඩින් මම හදිසියේ අවදි වූයෙමි. මා ඉක්මණින් සුදානම් වී කාර්යාලයට ගියේ අර ගුරු මහතා අදවත් ඒවිදැයි සිතමිනි. දින කීපයක් ගතවූ නමුත් ඔහු නොපැමිණියේය. මා නිවාඩු නොදමා දිනපතාම කාර්යාලයට ගියේ ඔහුගේ පැමිණීම බලාපොරොත්තුවෙනි.

ඊළඟ දිනයකද පුරුදු පරිදි කාර්යාලයේ වැඩ ඇරඹුනේ මිතුරන්ගේ සතුටු සාම්ච්චියෙනි. කවදත් කටහැකර වචන දොඩන උපුල් සමරේ ලඟ සිටගෙන කියවන දේවල් මටද ඇසේ.

“මොකක්ද උපුල් කිව්වේ?” රංජිත් අසයි.

“මං ගියා බං අපේ පුතාව ඉස්කෝලට බාර දෙන්නි කතා කර ගනිමි. මහ ගුරා කියනව පුටුවකුත් ඕනැලු. ලමයින්ට පුටු මදිලු”

“ඉතින් උඹ මොනවද කිව්වේ”

“ඉතිං මං උන්දට කිව්ව හොල්මං වෙන්ඩ”

“ඉතිං උඹ කියාපු දේ කියාපන්නෝ”

“මං කිව්වා ලොකු මහත්තයෝ මගේ නෝනට ඔය පුතා හමිබ වෙනකොට පුතා චිතරමයි හමිබ වුනේ පුටුවක් හමිබ උනේ නෑ කියල” ඒ ඇසූ හැම දෙනාම හඬ නගා සිනාසුනහ.

“ඉතින් ලොකු මොකද කිව්වේ” සමරේ අසයි.

“එතකොටම ලොකු කොල්ලෙක් ඔපිස් එක ඇතුළේ ඉඳල අනිත් කට වහගෙන එලියට දිව්ව. ලොක්ක ඒ ලමය දිහා බලාගෙන ඉඳල මට කිව්වා මහත්තය මේක කෝලං මඩුවක් නෙමේ. ලමයි ඉන්න තැනක් අපි වැදගත් විධියට කතා කරමු කියල. ඒ වෙලාවේ තවත් ගුරෙක් එතන උන්න. මිනිහ හරි නිහතමාන පාටයි. මිනිහ බොගොම සුහද විධියට මා එක්ක හිනාවෙලා මෙහෙම කිව්ව. ‘මහත්තය මේක ඔයාට විතරක් කියපු දෙයක් නෙමේ. දැන් අපට රජයෙන් කියල නියෙන්නෙන් දෙමව්පිය සහයෝගයෙන් පාසැලේ අඩුපාඩු සපයා ගන්ඩ කියල. ඉතින් අනිත් අය නම් කැමති උනා.’ ඒ සැරේ ලොක්කත් ටිකක් හිනාවෙලා මගේ ඔලවේ ඉඳල කකුල් දෙකටම යනකං බලල ඇහැව්ව ඉතින් මහත්තය මොකද කියන්නේ කියල. මටත් හිනා ගියා. මමත් ඉතින් කැමතියි කිව්වා. එතකොට උන් දෙන්නම මා එක්ක හොඳට හිනා උනා. උන් හිතන්ඩ ඇති මං පිස්සෙක් කියල”

“ඔව් ඉතින් උඹ පිස්ස බව මෙව්වර කල් දැනගෙන හිටියේ අපි විතරයි දැන් ඒ ගුරුවරුන් දැනගන්ඩ ඇති උඹේ හැටි”

“කොහේ ගියත් ඉතින් බාල්දියක් පෙරලල එන එක මුගේ සිරිතනේ”

“ඊටත් වඩා ජොලි වැඩේ බං අර ඒ වෙලාවේ කට වහගෙන දිව්ව කොල්ල ක්‍රීඩා පිට්ටනියේ ඉඳල තවත් කොල්ලන්ට මාව පෙන්නල මොනවාදෝ කිව්ව. උන් ඔක්කොම ‘බක බක’ ගාල හිනාවුනා”

අපි කවුරුත් උපුල්ගේ විකට කථා අසමින් වැඩ පටන් ගනිමු. මට එදා ගුරු මාරු සම්බන්ධ ලියවිලි කිපයක් අධ්‍යක්ෂක ලවා අනුමත කරවා ගැනීමට තිබුණි. මම ඒවා රැගෙන අධ්‍යක්ෂකගේ කාමරයට ගියෙමි. දෙයියනේ මේ අර ගුරු මහතා තේද? ඔහු අධ්‍යක්ෂක ඉදිරියේ පුටුවේ වාඩිවී සුහද කතාබහක යෙදී සිටී. අධ්‍යක්ෂක වරයා මා අත වූ ලියවිලි රැගෙන පෙරළන අතර මගේ අවධානය යොමු වූයේ ගුරු මහතා දෙසටය. ඔහුට නම් මා ගැන කිසි මතකයක් නැති පාටයි. මටත් ඔහු හඳුනාගත නොහැක. ඔහුගේ දැන අධ්‍යක්ෂකගේ මේසය මත තබාගෙන සිටී. එවිට එකවරම මගේ ඇස යොමු වූයේ එතුමාගේ පිටි අත්ල දෙසටය. ඒ අතේ අපි පුංචි කාලයේදී දැක පුරුදු ඒ දිගටි උපන් ලපය එලෙසම විය. මගේ පපුව ‘ඩිග් ඩිග්’ ගා ගැහෙන්නට විය. අපොයි දෙවියනේ මේ රත්තසිරි මහතා තේන්නම්. මගේ හදවත තුළ පවතින වෙනස සහවා ගැනීමට මම දැස වෙන අතකට යොමු කලෙමි. අධ්‍යක්ෂක විසින් අනුමත කළ ලියවිලි මට දෙන අතරම ඒ දෙදෙනාගේ කථාවෙන් කොටසක් ඇසුණි. “ඉතින් මිස්ටර් රත්තසිරිට මතකද ඒ කාලේ අපිත් එක්ක ඉගෙන ගත්තු” යනුවෙන් ඒ ටික පමණක් ඇසෙන විටම මම කාමරයෙන් පිටවූයෙමි. අපොයි මං වගේ ගුණමකුවෙක්. එදා ඒ ආවේ රත්තසිරි මහතා බව මට නොදැනුනේ ඇයි. මං එදා ඒ මහතා සමග වචනයක්වත් කථා කළානම් කොච්චර හොඳද? මට කර ඇති උපකාර වලට කළගුණ සැලකීමට තිබුණු එකම අවස්ථාව මා නැති කර ගත්තේ ඇයි. මා එතරම් ගුණමකු වූවා තේද? මගේ හදවත හඩා වැලපෙයි. දැන්නම් මට කළ හැකි දෙයක් නැත. මා එදා ක්‍රියා

කළ හැටියට දැන්නම් හඳුනා නොගන්නා කමක් නැත. මෙසේ සිතමින් ව්‍යාකූල මනසින් මගේ මේසය වෙත පියමං කරද්දී මිසිස් ජාගොඩගේ ඇඟේ නොහැසී බේරුනේ අනුනමයෙනි. ඇඟේ ඇඟේ හැප්පුනා නම් මට පුප්පන හැටි දැක ගත්තේ තිබුණි. මේසය ලඟට ගිය මම උඩ තට්ටුවේ සිට පහත බැලුවෙමි. එවිට මා දුටුවේ ගේට්ටුවෙන් පිටවී යන රත්තසිරි මහතාය.

කිසිවක් සිතා ගත නොහැකි මම එලෙසම ටික වේලාවක් සිටියෙමි. එවිට මට පෙනුනේ අධ්‍යක්ෂකගේ කාමරයට යන සිරිවිමල්ය. ඔහු යන්නට ඇත්තේ අධ්‍යක්ෂකගේ ඇරයුමක් නිසා වෙන්ට ඇති. ඔහු එනතුරු මම බලා සිටියෙමි. ටික වේලාවකින් පැමිණි ඔහු රාජකාරි වැඩක උනන්දුවෙන් යෙදී සිටිනු මට පෙනුනි. උපුල්ද ඔහු අසලට යනවා දුටු මම මගේ සිත තුළ පවතින ව්‍යාකූලතාවය නිරවුල් කර ගැනීමේ අවියෙන් ඒ දෙසට ගියෙමි. දෙදෙනාගේ කථාවට සවන් දෙමින් ටික වේලාවක් සිටියෙමි.

“මොකක්ද සිරිවිමල් මිනිහගෙ නම කිව්වේ?” උපුල් අසයි.

“ඩී. ඇම්. රත්තසිරි. ඒ කියන්නේ දිසානායක මුදියන්සේලාගේ රත්තසිරි”

“මිනිහගෙ පෝර්ම ටිකත් බොසා ඉල්ලගෙන මට මේ දැන් දුන්න”

“එහෙනම් බොසාගෙම කෙනෙක් වෙන්ඩ ඇති” උපුල් කියයි.

“ඔව් බ. බොසාගෙම කෙනෙක්ල. ඉගෙන ගන්නෙත් එකටල. ඉතින් මට බොසා අඩගහල කිව්ව මිස්ට් සිරිවිමල් මේ වැඩේ ප්‍රමාද නොකර මගේම වැඩක් කියල හිතාගෙන කරල දෙන්න ඔන කියල. ඒක කිව්වේ හරියට බොසා මගෙන් උදව්වක් ඉල්ලන විධියට ඉතින් ඉක්මනින් කරල නොදී කොහොමද?”

සියල්ල අසා සිටි මම ඔවුන්ගෙන් මෙසේ ඇසුවෙමි.

“උඹල ඔය කියන්නේ කවුරු ගැනද?”

“ආ අර එක දවසක් ආපු ගුරා උඹටත් මතක ඇති. ඇයි උඹත් එදා මට කිව්වේ අපි වොකු කකා හරි ඉගෙන ගත්තු හින්දයි අද මෙහෙම ඉන්නෙ කියල” උපුල් උත්තර දුන්නේය.

“උඹල දන්නෙ නෑ උපුල් ඒ මහත්තය ගැන. ඒ මහත්තය ලමයින්ට වොකු ඇනල ඉගැන්නුවේ නැහැ. මේ කාලෙ ඔය එක එක පත්තරවල ‘ජරාව කන ගුරුවරු’ කියල කොයිතරම් ලිපි පල වුනත් ඔය මහත්තය එහෙම කෙනෙක් නෙවේ. අතින් වියදම් කරලයි ලමයින්ට ඉගැන්නුවේ. දක්ෂ ලමයෙක් දැක්කොත් ඒ ලමයව කොහොම හරි පුළුවන් තරම් ඉහලම පඩියට නග්ගල තමයි එයා බිමට බහින්නේ” එසේ කිවු මම මගේ මුළු ජීවිත කථාවම දෙදෙනාට විස්තර කර කිවෙමි. එය කියා අවසන් වන විට මගේ දෑසේ පිරි තිබුණු කඳුපු දුටු උපුල්

මට මෙහෙම කිව්ව. “ඉතිං මවං උඹ එදා අපට කිව්ව නම් ඔය විස්තර අපි එක සුමානෙන් එයාගේ වැඩ වික කරල දෙනවනේ, නේද සිරිවිමල්?”

“එක තමයි උඹ අපට කියන්න එපායැ” සිරිවිමල්ද කිය.

“මට හරියටම ඒ මහත්තයව අදහනන්නි උබුණේ අදයි” කිවු මම මගේ මළගිය මතකයට සිතින් ශාප කරමින් එතැනින් පිටවුයෙමි.

මිදුම අතරින්

ඩිපෝවෙන් පිටවූ බස් රථ පෝලිමට එයි. ගෙදරක ගුවන් විදුලි යන්ත්‍රයකින් විකාශනය වන ගීතයක වචන වරින් වර ඇසේ. වාහනවල ගබඩය නිසා මුළු ගීතයම අසා ගැනීම අපහසුය. ‘මුහුදින් අහලක් ඔබ වැවෙනොත් එහි පනිමු පනිමු ලංකා’ පැහැදිලිව ඇසුනේ එපමණය. බස් රථ වල සෝෂාව නිසා ඉතුරු කොටස් නොඇසුණි. අපට කිසි දිනක උදාගී ඇසීමට වේලාවක් නැත. නියමිත වේලාවට පාරේ සිටිය යුතුය. ‘හබරණ’ බසය වැරදුනොත් පාසැල් යාමට වෙනත් ක්‍රමයක් නැත.

බසය එනතුරු අනුරාධපුර සතොස ගබඩාව ඉදිරිපිට සිටින අපට ඊට පිටුපසින් ක්‍රියාත්මක වන දුම්රිය එන්ජින් වල ගබඩය මහත් පීඩාවකි. පෙර දින කොළඹින් පැමිණි ලොරි කිපයක් සතොස ගබඩාව ඉදිරියේ නතර කර ඇත. ඒ අවටින් හමා එන සුළඟ සතොසට කරවල ගෙනත් බව හඟවයි. විදුලි සැර වැදුණු වවුලෙකු කමිඳි අතර දැවටී ඇත. ‘වච්චියාව’, ‘මැදවච්චිය’, ‘මිහින්තලේ’, ‘කහටගස්දිගිලිය’ යනුවෙන් එකම අතට ගමන් ගන්නා බස් පෙලක අලවා ඇති බෝඩි දෙස අපේ නෙත් යොමුවේ.

“ඔක්කොම යනව හබරණ බස් එක තමයි නැත්තේ” මගියෙක් පවසයි. ‘මීගමුව සිසුගාමි’, ‘තලාව’, ‘නෙළුමකුලම’, ‘ගුවන් තොටුපල’ යන නම් සඳහන් තවත් බස් පෙලක් අනිත් පාරට හරවයි. ‘හබරණ’ ඒ සමගම අපේ නෙත් වලට යොමුවේ. “ඔන්න එනව යාමිතමි” යනුවෙන් මගියෙක් පවසයි. සැමදෙනාම කලබල වූ බවත් බලාපොරොත්තු ඉටුවූ බවත් මුහුණු වලින් හඟවමින් බසය නවත්වන විටම දොරටුව අඛණ්ඩ සිටීමට පෙරකිනී. කවුරුත් නැග ගනිති. බසය ඉදිරියට ඇදේ.

ගස් අතරින් පෙනෙන මිදුම නිසා ඉන් එහා නැරඹීම අපහසුය. සිත සුළඟ පීඩාවක් ලෙස සලකන මගියෙකු ගේ අතින් බසයේ විදුරු කවුළුව වැසේ. මිරිස් හේනකට වතුර දමන කතකගේ මුහුණේ අනාගත බලාපොරොත්තු රැදී ඇත. ගොවියන් ගේ හේන් දකින කාට වුවත් හැඟෙන්නේ ඔවුන් ස්වයං-පෝෂිත බවය. එහෙත් ඔවුන් සතු එකම ධනය එය පමණක්ම බැව් කවුරුත් නොදනිති. තරුණ සිසු දැරියන්ට ටිකට් කඩන කොන්දොස්තරගේ මුහුණ අමුතුවම දීප්තියකින්

බබලයි. කුඩා ළමයි දෙදෙනෙක් බසයට අත දිගු කරති. බසය නැවතු රියදුරු ඔවුන් දෙස අනුකම්පාවෙන් බලනු පෙනේ. ඒ කුඩා දරුවන් දුටු මගේ සිත අතීතය කරා ඇදී ගියේය. මීට අවුරුදු කීපයකට පෙර මා ඉගැන්වූ වෙනත් විදුහලක බාලාංග පංතියේ සිටි දරු දැරියන් මගේ මතකයට නැගුණි. “නෝනා මහත්තයා”, “මහත්තයා” යනුවෙන් ඔවුහු අප අමතති. “මස්”, “සර්” යන වචනවලට වඩා මේ ගැමි දරුවන්ගේ මුඛින් පිටවන ඒ ඇමතුම් වල අමුතුව මිහිරක් ඇත. සමහර කුඩා ළමයින් නෝනා මහත්වරුන්ටත් “මහත්තයා” කියා අමතන අවස්ථා ඇත. එය අපට අමුත්තක් නොවේ.

බාලාංග ළමුන්ගේ කථාවලට සවන්දීම විනෝදයක් ලෙස සලකන මම කල්වේලා ඇතුළු ගුරු නිවාසයෙන් පිටවී පංතිය දෙසට යමි. එවිට හොඳ රසවත් වදන් ඇසිය හැක. දිනක් එවැනි අවස්ථාවක “මහත්තය මේ අපි ගෙනාව” කියමින් තණකොළ රොඩු ටිකක් මීට මොලවාගෙන ආ පුංචි සුනිල් හොඳක් ඇසීමේ බලාපොරොත්තුවෙන් මා දෙස බලා සිටියේය. කාරණය වටහා ගත් මම “හොඳ ළමයා” යයි පැවැසුවෙමි. සතුවින් ඉපිලී පංතියට දුවගිය ඔහු වාඩිවී නැවතත් මා දෙස බලා නිර්වෘත්ත සිනහවක් පෑවේය. කකුලේ ආබාධයකට බැලතණ ටිකක් සොයා ගෙනෙන ලෙස ඔහුගේ අයිතියට මා නියම කරනු අසා සිටි ඒ පුංචි සුනිල් ඔහුගේ අයිතියට කලින් මට ඒ ගෙනත් දුන්නේ බැලතණ යයි සිතා වෙනත් තණකොළ රොඩු ටිකකි.

“මහත්තය අපි ගෙදරදී ගල් කැට සියයක් ගණන් කළා”

දඩ දඩ දඩ යන අනුකරණයෙන් ගල් කැට ටික මගේ මේසය ලඟ හලමින් එසේ කීවේ රන් මැණිකාය. ඇ ලොකු ජයක් ලැබූ ලෙසින් මගේ මුහුණ බැලූවාය.

“රන් මැණිකා හරි හොඳයි” මම පැවසීමි.

“මහත්තය අපිත් ගෙනාව” ඒ අනුර සිහින්තාගේ හඬය.

“කෝ බලන්ඩ ඔයත් ගල් කැට සියයක් ගැන්නද?”

“ඔව්” යනුවෙන් ඔහු ඔලුවෙනුත් කටිනුත් පවසයි.

“මහත්තයා ... මහත්තයා” ඒ නවරත්නගේ කටහඬය.

“මොකද නවරත්න කෑ ගහන්නේ”

“මහත්තය ටිකිරි බණ්ඩ මගෙ ගල් ටික උදුර ගන්නා”

“බොරු මහත්තය මේ මං ගෙනා ගල්”

“මහත්තය මේව අපේ අයිත එකතු කරල දීපු ගල්”

“නෑ නෑ මහත්තය එයා කියන්නේ බොරු එයාට අයිියල නෑ” බොරු කියූ සිසුවා හෙමිත් හෙමිත් පස්සට යයි.

“මහත්තය” ඒ රත්නසිරිගේ හඩය. “ඇයි?” පිළිතුරු දීම වෙනුවට ඔහු කළේ ලස්සන දසන් පෙන්වා සිනාසීමය. ගල් කැට නොගෙන නිසා මා අමනාප දැයි බැලීමට ඔහු එසේ කරන්නට ඇත.

ඇත සිට මා දෙස බලමින් එන රුවන් බණ්ඩාර එක් අතකින් කලිසමත් අනිත් අතින් පොත් බැගයත් අල්ලාගෙන මා ලඟට විත් නැවතුණි.

“මහත්තය මගෙ කලිසමේ පටිය කැඩිල”

මම ඔහුට ලංවී කලිසමට කටුවක් ගැසිමි. ඊට කෙළෙහි ගුණ සැලකීමට මෙන් පස්ස බලමින් මා සමග සිනාසෙමින් යන ඔහු පුටුවක හැසි වැටෙන්නට ගොස් යමිනම් බේරුනේය.

“ටා. ටා. ටා. ටා. ටා.”

පාසැල පටන් ගැනීමට සිනුව නාද වන විටම ළමෝ ඉක්මණින් පෙළ ගැසෙති. ඒ පන්සිල් ගැනීමටය. මුළු පාසැලම නිහඩය. සිසුන්ගේ පා ගැටෙන හඩ පමණක් ඇසේ. ඔවුහු බුදු මැදුර දෙසට යති. “සා ... දු” සිසුන්ගේ සාදුකාර නාදය පරිසරයේ පාලුව මකා දමයි. ඒ සමගම පොඩි සාදුගේ හඩද ඇසේ. එම පිළිවෙත් අවසන්ව පංතියට එන ලමෝ අපට සුඛපතා වැඩ අරඹති. පෙරදින ගෙදරදී කළ වැඩ පෙන්වීමට කුඩා දරු දැරියෝ පෝලිමේ එති. “මේ මහත්තය අපි ලියපුව” කියමින් සිසුවෙක් ගල්ලෑල්ල පෙන්වයි. මම පාට හුණු කැබැල්ලකින් ‘හරි’ ලකුණ දමමි. එවිට ඔවුන්ගේ මුහුණ ප්‍රබෝධමත් වේ.

“මේ මහත්තය අපේ ගල්ලෑල්ල” එහි කිසිවක් ලියා නැත. එය අපත් එකක් නිසා එය මට පෙන්වීමට ඔහුට උවමනා වී ඇත. “වටස් පටස්” ඒ අල්ලපු පංතියේ මහත්මයාගේ වේවැල් පහර වැදෙන හඩය. කවුරුත් ඒ දෙස බලති. වේවැල් පහර කැ ධර්මසිරි කවදත් ළමයින්ට රිදවයි. පහර දෙයි. සමහර විට පැන්සලෙන් අනියි. මේ වැරදි වැඩ නිසා අඩු තරමින් දිනකට වරක්වත් ඔහු වේවැල් පහර ලබයි. අනුකම්පාවක් බලාපොරොත්තුවෙන් ඔහු හඩමින් මා දෙස බලයි. මම නුදුටුවා සේ මගේ වැඩවල යෙදෙමි. අනික් පංතියේ ගුණවර්ධන මහත්මයා කථාන්තරයක් උගන්වනු ඇසේ. ඒ අතර පිටුපස පෙලේ සිසුවෙකු කුමක් හෝ වෙන වැඩක යෙදේ. “වන්දසේන මොකද කරන්නේ” ගුරු මහතා අසයි. එහෙත් උන්තරයක් නැත. “වන්දසේන මෙහාට එනවා” ඔහු සෙලවුනේවත් නැත. කුමක්දැයි ප්‍රශ්න කරන්නාක් වැනි ප්‍රශ්නාංකය මුහුණෙහි රඳවා ගත් ගුරු මහතා ඔහු දෙසට ගමන් කරනු පෙනේ. “පර්වතය තමා දෙසට නොඇදෙනු දුටු එතුමා පර්වතය දෙසට ඇදුනේය” යනුවෙන් පොතක සඳහන් වැකියක් මට සිහිවිය.

වන්දසේන ලඟ නැවතුණු ගුරු මහතා ඇස් එලියට පනින්නට තරම් විශාල

කර මා දෙස බැලිය.

“නෝන මහත්තය”

“ඇයි”

“අනේ මට පුළුවන් උදව්වක් කරන්න” එසේ කී ඔහු නැවතුනේ නැත. යන්ට ගියේය. මා උදව් කරන්නේ කාටද? කුමටද? පිළිතුරු සෙවීමට මම වන්දසේන සිටි තැනට ගියෙමි. ඔහු බයාදු බැල්මක් මා දෙස හෙලිය. “ඊ ... ඩි ... ඊ ... ඩි” කියමින් දෙපස සිටි ප්‍රමෝ පුටු දෙපසට ඇදගත්හ. මට කාරණය වැටහුනේ එවිටය. මවැනි අවස්ථා වලටද ගුරුවරයා මුහුණ දිය යුතුය. කුඩා දරුවා වෙත කුමක් කරන්නද? අවගතාවයේ හැටියට ඔහු ක්‍රියාකර ඇත. වැසිකිලිය වෙනුවට ඔහු පාවිච්චි කර ඇත්තේ පුටුවය. ඉහල පංතියක සිටින ඔහුගේ අයිසා කෙනෙකු කැඳවූ මම පුටුවත් වන්දසේනත් පිරිසිදු කිරීමේ කාර්යය ඔහුට බාර දුනිමි. නිසි පරිදි එම කාර්යය ඉටුකල වන්දසේනගේ අයිසාගේ මුහුණ කෝපයෙන් දැල්වෙමින් තිබුණි. “අද යම ගෙදර නෝව හමගහනව”

ඒ ඔහු මල්ලිට තරවටු කළ සැටිය. එය ඇසුණු මට හිනාහ නොවී සිටිය නොහැකි විය. මම ඔහු ඇමතුවෙමි.

“මොකක්ද ඔය ළමය කිව්වේ”

“මුකුත් නෑ නෝන මහත්තය”

“මට ඇහුණු මොනවද කියනව”

අනේ ඇහිලි මිරිකමින් සිනාසුණු ඔහු දුවන්ට සැරසුණි. “මල්ලිට එහෙම ගහන්නේ නෑ ඇහුනද” තවත් වරක් මල්ලි දෙස රවා බැලූ ඔහු බිම බලාගෙන යන්ට ගියේය.

හදිසියේ ගැසූ ‘බ්‍රේක්’ පහරින් සිතුවිලි වලින් මිදුණු මට මා සිටින්නේ බසය තුළ බව හැඟුණි. හදිසිය කුමක්දැයි බැලීමට බසයෙන් පිටත බැලුවෙමි. පාර හරහා පැන්න මී හරක් රචුව බසයේ ගමනට බාධාවක් වී ඇත. ඔවුන් යනතුරු බසය නවතා සිටින නමුත් ඔවුන්ට කිසිම හැඟීමක් නැත. ඔවුහු හෙමිත් හෙමිත් පාර හරහා යති. “මු. න. මී හරක්ම තමයි” යනුවෙන් බසයේ සිටි කෙනෙකු පවසන විට කාටත් සිනහ පහළ විය. මේ හරියේදී වෙනදාට ලස්සනට පෙනෙන මිහින්තලා ගල අද මිදුමට වැසී ඇත. ඉදිරියෙන් එන බසයක්ද යාමිතමි මිදුම අතරින් මතු වේ. බසී රථ දෙක මාරු වන්නේ ඉතා අපහසුවෙනි.

මට නැවතත් අර වන්දසේන සිහි විය. පසුදා ඔහු අළුත් ඇඳුමකින් සැරසී සිටියේය. පෙරදින කිසිවක් සිදු නොවූ පරිදි හැසිරුණු ඒ දරුවා මා දෙස බලා සිනහවුයේ වඩාත් කුප්පග ලෙසිනි. ඔහුගේ පංතිභාර ගුරුමහනාටද සිනහ පහළ

වනු පෙනුනි. “අනේ පුතා උඹ ආවද” යනුවෙන් ගුරු මහතා ඔහුගෙන් ප්‍රශ්න කළේ අදත් එවැන්නක් සිදුවේද කියා අසන්නාක් මෙනි.

“ට්ටි” බසයේ බෙල් එක නාදවූයේ කොන්දොස්තරගේ අතිනි. ගල්කුලම හන්දියේදී පාසැලට යන අය බසින බව ඔහු දනි. සිතිවිලි වලින් මිදුණු මම බසයෙන් බැස ගනිමි. පාරේ ඉදිරිපස ඇති මිදුම අතරින් තවත් සුදක් මතුවී පෙනේ. ඒ සුදු ඇඳුමෙන් සැරසුණු පාසැල් සිසුවියන් රැසක් පාසැලට එනවා විය හැකියි. රත්‍රී කාලයේ වන සතුන්ගෙන් ගොවිතැන් රැක ගැනීම සඳහා පැලෙහි නිදා සිටි ගොවි මහතා කිප දෙනෙක් ගෙවල් බලා යනු පෙනේ. මගේ අප ඉදිරියට හමුවන ඔවුන් පාරේ අයිනට වී අප යන තුරු නැවතී සිටිනුයේ පාරේ ඉඩ මදි නිසා නොව අපට දක්වන සැලකිල්ල නිසාය. පාසැල් ලිඳෙන් කළය පුරවාගත් යුවතියක් ඉක්මන් ගමනින් පාසැල් වත්තෙන් පිටව යයි. මිදුමෙන් වැසුණු පාසැල් වත්තේ ඇති පාඨ ගතිය සිසුන් පැමිණි පසු මැකී යනු ඇත.

කට උත්තරය

“ටක්, ටක්, ටක්”

හෙදියන්ගේ සපත්තු හඬින් මම අවදි වූයෙමි. හෙදියෝ කීප දෙනෙක් කලබලයෙන් එහා මෙහා යති. ටික වේලාවකින් ප්‍රොලියක තබාගත් අසාධ්‍ය රෝගියෙකු වාට්ටුවට ගෙන එන ලදී. ඔහුගේ සිරුර වසා ඇත. කිසිම ශබ්දයක් නැති මේ රෝගියා ගෙන එනු ලැබුවේ අප සිටින වාට්ටුවට නිසා රෝගියා කාන්තාවක් විය හැකි බව අපට හැඟුණි. ඇය සිහිමද ගතියෙන් පසුවනු පෙනේ. එහෙත් යම්කිසි වේදනාවකින් පෙළෙන බව ඉරියව් වලින් ප්‍රකාශ වේ. වසා ඇති සිරුරේ ඇත්තේ පිලිස්සුම් තුවාල බව හෙදියක් පැවසුවාය. වාට්ටුවේ පැවති කලබලකාරී තත්වයෙන් අවදිවූ රෝගීහු ඒ රෝගියා දෙස බලා සිටිති. ඉක්මන් ගමනින් පැමිණි වෛද්‍යවරයා ඇය සෝදිසි කරයි. හෙදියන්ගේ හා උපස්ථායිකාවන්ගේ කඩිසර විලාශය රෝගියාගේ තත්වය බැරෑරුම් බවට සාක්ෂියකි. ටික වේලාවකින් බෙහෙතක් එන්නත් කෙරුණි. ඉන්පසු බොහෝ වේලා යනතුරු වෛද්‍යවරයා සහ හෙදියෝ ඇය වට කරගෙන සිටියහ. තවත් ටික වේලාවකින් රෝගියා තුළින් සිහින් කෙදිරිලි හඬක් නිකුත් වූ නමුදු ඇයට හරි හැටි සිහි කල්පනාවක් නොවීය. ඒ සමගම පැමිණි පොලිස් නිලධාරීන්ද ඇයගෙන් කට උත්තර ගැනීමට තරම් තත්වයක ඇය පසු නොවන නිසා හොඳ සිහිය ආ විට දන්වන ලෙස නියම කර යන්ට ගියහ. රු බෝවූයෙන් රෝගීහු කවුරුත් නින්දට වැටුනහ.

“මගෙ අම්මෝ මට නම් බෑ”

ඒ හඬින් අපි සෑම දෙනාම අවදි වූයෙමු. ඒ අර රෝගී කාන්තාවගේ හඬය.

“අන්න අරයට සිහිය ඇවිල්ල” යනුවෙන් පැවසූ හෙදියෝ ඇඳ ලඟට දිවූහ. දැන්නම් එලිවෙන්නට ලැබී. එක් හෙදියක් දුරකථනයෙන් පොලිසියට කථා කරනවා ඇසුණි. රෝගියා ලඟ සිට පැමිණි උපස්ථායිකාවන් දෙදෙනෙකු අතර කෙරෙන කථාවක් මගේ සවනට යොමු විය. “පිටිවිලා කිව්වට කවුරු හරි ගිනි නියලල. දැන් පොලිසියෙන් කට උත්තර ගත්ඩි ආවම එයා ඇත්ත කියාවි”

වරින්වර රෝගියාගේ කෙදිරිලි හඬ ඇසේ. ටික වේලාවකින් පොලිස් නිලධාරියෙක් පැමිණ ඇය ලඟට කිට්ටු වී මොනවා හෝ අසා ලියා ගන්නවා පෙනුණි. ඉන්පසු ඇය වරින්වර “අනේ ...මිසි ...අනේ ...මට ...බෑ” ආදී වගයෙන් වේදනාව හඟවන ආකාරය අපි දුටුවෙමු. වෛද්‍යවරයා නිතර නිතර පැමිණ ඇයට ප්‍රතිකාර කරයි. හෙදියෝද ඇය ගැන විශේෂ අවධානයක් යොමු කර සිටිති. එදා දවල් වරුවේද ඇය බැලීමට කිසිවෙක් නොපැමිණියෝය. හවස් වරුවේ ආවේ අසල්වැසි කාන්තාවකි. අපට රෝගියා සමග කථා කළ නොහැකි නිසා අපි අර කාන්තාවගෙන් විස්තර ඇසුවෙමු. ඇය අප සමග මෙසේ පැවසුවාය. “එදා රු එයාලගේ ගෙදර මහා ගෝරියක්. හැමදාම දෙන්න සන්ඩු කර ගන්නව. ඒක හින්ද කවුරුත් ගණන් ගන්නේ නැහැ. හැබැයි එදා මේ ගැනු ළමය මහා විලාපයක් නැගු හින්ද කවුරුත් එහාට දිව්ව. එතකොටත් ගිනි ඇවිලිලා මුණත් පිට්ටිලා. ඉතින් අපට පුළුවන් විධියට ගිනිදර නිවාගෙන තමයි මෙහාට ගෙනාවේ”

“හරි පුදුම මිනිහෙක් නේ”

“ඔව් හැමදාම ඔය කෙලිට ගහනව. ඔය පැනල ගිහින් හැගුනාට පොලිසියෙන් අල්ල ගනී. ලෙඩාගෙනුත් කට උත්තර ගන්ඩ ආවලු තේද. මෙයා කියන්ඩ ඇති වෙච්ච දේ”

මෙසේ කියූ ඇය යන්ට ගියාය. රු වන විට රෝගියාගේ කෙදිරි හඬ මදක් අඩු විය. එහෙත් මුල රුයම වාගේ නිතරම වෛද්‍යවරයාත් හෙදියනුත් ඇය ගැන විමසිලිමත්ව සිටියහ. පසුදා උදයේ ඇයට තරමක් හොද සිහිය ලැබී තිබුණි. මම මුහුණ සෝදාගෙන එන විට ඇය දෙස බැලුවෙමි. ඇයද මහත් ඕනෑකමින් මා දෙස බලා සිටියාය. බෙහෙත් ගල්වා විකෘති වී ඇති ඇගේ මුහුණ බැලීමට තරම් එඩිතර සිතක් රෝගී තත්වයේ පසු වන මා තුළ නොමැති වූ හෙයින් මම වහාම පිටවී මගේ ඇදට ගියෙමි. ටික වේලාවකට පසු හෙදියක් මා ලඟට ආවාය.

“ඔයා අර පිට්ටුන ලෙඩාව අඳුරනවද”

“අනේ නෑ මිසි. ඇයි එහෙම ඇහැව්වේ?”

“එයා කියනවා ඔයාව අඳුරනවලු. ඔයා එයාට උගන්වලා තියෙනවලු”

“අනේ ඇත්තද මට නම් අඳුරන්න බැහැ. යමු බලන්න”

හෙදියද මා සමග පැමිණියාය. “මිසි ...මිසිට මාව අඳුරන්න බැරිද?” ඇය අමාරුවෙන් ඇසුවාය.

“මට කියන්ඩ ඔයාගෙ නම”

“මොරින් ...ඇයි මිසිට මතක ...නැද්ද ...මාව ...මට හදගල ඉස්කෝලෙදි

...මිස් ...ඉගැන්නුවේ ...මිස් ගොඩාක් කල් එහෙ ඉගැන්නුවේ. මිස්ගෙ නම ...මිසිස් කරුණානන්ද...නේද?”

“ඔව් අනේ ඒ මොරින්ද මේ ...කොහොම අඳුරන්නද ලමයෝ එතකොට ඔයා කොච්චර පොඩ්ද? ඇරත් දැන් මේ ඉන්න විධියට අඳුරන්ඩම බැහැනේ. අනේ මොරින් මොකද මේ ඔයාට උනේ”

“මේක ...මේක ...මගෙ කරුමෙ ...අනේ මිස් ඒ ගැන නම් මිස් එක්ක කියන්නයි ...මට ලැජ්ජයි ...අනේ ...මිස් ...මෙන්න ඉස්සර වගේම ...මිස්ට වැන්ද ...ඒ ගැන මගෙන් අහන්න එපා” කියා ඇ නම දැන් එක් කර වැද පපුව මත තබා ගන්නාය. ඉස්සර ආයුබෝවන් කියා වදින විට නෙළුම් පෙනි වගේ රෝස පාටට පෙනුණු ඒ ලස්සන රතැහිලි අද පිලිස්සී විරූපිව ඇත. මට දුක හිතුණි. ඒ නිසාම මම නිහඩ වීම්. එවිට හෙදිය මා දෙස බලා මෙසේ කීවාය.

“ච්චර් මෙයාට තාම කතා කරන්න අමාරුයි. ඒක හින්දා තව සනීප උනාම කතා කරමු නේද?”

මමද එය අනුමත කළෙමි. “ඔව් මොරින් ඔයාට තවම සනීප මදිනේ. දැන් ඔයා නිදාගන්නයි. අපි පස්සෙ කතා කරමු” කියා මම ඇයගේ හිස අතගා මගේ ඇඳ වෙත ගියෙමි. ඇගේ දැසේ කඳුපද පිරි තිබෙනු මම දුටුවෙමි.

ඇදේ වැතුරුණු මම ඒ අතීත සිදුවීම් එකිනෙක මෙනෙහි කළෙමි. අනේ ඒ මොරින්ද මේ. හදගල පාසැලේදී හය වන ශ්‍රේණියේ මගේ පංතියේ ඉගෙනගත් ඒ සුරැබුහුටු කෙල්ල. පංතියේ හිටපු දක්ෂම දැරිය. උදේට මං එනතුරු පෙරමග බලා සිට ඉදිරියට දුවගෙන් විත් මගේ බැග් එකයි කුඩියයි දෙකම ඉල්ලාගෙන පංතියට දුව යන පුච්චි මොරින්. ඒ හුරුතල් මුහුණ. කොටට කැපු කොණ්ඩය දෙකට වෙන් කර අං දෙකක් වගේ උඩට හිටින්නයි උස්සල රතු රිබන් පටි දෙකකින් බැඳල ලස්සනට හිටපු කෙල්ල. මගෙ මෙසේ අස්කරල පිළිවෙලට තියල හිනාවෙව් මගෙ මුණ දිහා බලල “මිස්ට මොනවද ගේන්ඩ ඕනෑ” කියල අහල කැන්ට්ටට දුවල මට කෑම ගෙනත් දෙන ඒ වූවි කෙල්ල. අනේ මොරින් ඔයාට මේ වගේ විපතක් උනේ ඇයි? මෙවැනි සිතුවිලි වලින් මම සිත් වේදනා වින්දෙමි.

හදගල පාසැලේදී ඇය හා බැඳුණු සමහර සිදුවීම් තවමත් අමතක නැත. දිනක් උදේ මම පොත අත්සන් කර පාසැල පටන් ගැනීමට තව වේලාවක් තිබෙන බැවින් ගුරුවරුන් සමග කථා කරමින් සිටියෙමි. මට උදේ කෑම ගෙන්වා ගැනීමට අමතක විය. මට එය මතක් වූයේ පංතියට ගොස් මොරින්ව දුටු විටය. “අනේ මොරින් මට මතක නැති උනානේ” කියමින් මම මුදල් ගැනීමට බැග් එක අතට ගනිමි. එවිට මේසය ලඟට ආ මොරින් ජයග්‍රාහි ලෙස සිනාසී පැවසූ වදන් මට තාම මතකය.

“අද මිස්ට කතාව මිසක් කෑම මතක් උනේ නෑ නේද? මෙච්චර වෙලා හිටියානා කැන්ට්ට්මේ ලැවරිය ඉවර වෙනව. ඒක හින්දා මං බැග් එකෙන් සල්ලි

අරං ලැවරිය ගෙනල්ල ලාව්වුවේ දැමීම. බලන්ඩ මිස් ඉතුරු සල්ලි හරිද කියල”

“හොද ලමය” කියා මම කීවෙමි. ඇය ගුරුවරුන්ට එතරම්ම ලැදිය. දිනක් රැ තද වැස්ස නිසා පංතියේ එක් තැනක වතුර ටිකක් රැදී තිබුණි. එය නුදුටු ගුරු මහත්මයෙක් එතැනට විත් සිටින විට ඔහු ඇද සිටි වේට්ටියේ පහත කෙළවර වතුරෙහි ගැවෙන්නට විය. එවිට එතනට දුවගිය පුංචි මොරින් මහ හයියෙන් කෑ ගහල මෙහෙම කිව්ව. “අනේ සර් අයිනි වෙන්ඩ ඔන්න ඔතන වතුර. අනේ වේට්ටියත් තෙමාගෙන”

ඒ ඇසූ ගුරු මහතාටද සිනහ පහල විය. වහාම මොරින්ගේ උඩට ගැට ගසා තිබුණු කොණ්ඩය මිටට අල්වා ගත් ගුරු මහතා “මේකද, මේක බොහොම පැහිල වැඩියි තේද මිස්” කියා මගෙන් අසන විට “අනේ සර් මගෙ පටිය ගැලවෙයි අන අරින්ඩකො” කියා සුරතල් ලෙස බලා සිටි අයුරු මට සිහි විය.

ක්‍රමයෙන් ඉහල පංති වලට ගියත් ඇය මට දැක්වූයේ පුදුම ලැදිකමකි. සරඹ පංති වල නායකත්වය දැරූ ඇ අණදෙන නිලධාරිනියක් වැනි විය. ක්‍රමයෙන් පාසැලේ ප්‍රධාන ගීෂ්‍ය නායිකාව බවටද පත්වූ ඇ පිරිමි ලමයින්ට පවා තර්ජනය කළ අවස්ථා ඇති විය. දිනක් දහකාර ගැහැණු ලමයෙක් පිරිමි ලමයකුගේ පිටට පහරක් ගසා දුවයනු දුටු මොරින් ඒ ලමයාට අවවාද කළේ මෙලෙසය. “මොනවද මෙයා ඔයා හරි නරකයි. ඔයාටත් ඔය වාගෙ අයිසල ඉන්නව තේද?”

පංතියේ සමහර ලමයින්ට ඇය උදව් කර ඇත. පැන්සලක් පෑනක් නැති ලමයින්ට එවැනි දේවල් ලබා දෙයි. ඇඳුම් නැති සමහර දුප්පත් ලමයින්ට මවගෙන් ඉල්ලාගෙන විත් ඇඳුම් පවා දෙයි. මෙතරම් ගුණවත් ලමයකුට ඔය වගේ දරුණු ඉරණමකට මුහුණ දෙන්නට සිදුවූයේ ඇයි?

පසුදින උදයේත් මා මුහුණ සෝදාගෙන එනවිට මොරින් මා දෙස බැලුවාය. කදුළු අතරින් සිනාසුනු ඇය “අනේ ...මිස්” කියා අමාරුවෙන් කථා කිරීමට සූදානම් වූවාය. නමුත් ඇගේ රෝගී තත්වයත් කලින් දවසේ හෙදිය දුන් අවවාදයත් නිසා ඇය සමග කථා කිරීමට මම මැලි වූයෙමි. “ඔයාට තවම වැඩිය කතා කරන්ඩ හොද නෑනේ මොරින් අපි පස්සේ කතා කරමු” කියා මම පිටවී ගියෙමි. දවල් වරුවේ ඇයගේ මව පැමිණ සිටියාය. ඇයටද මොරින් විසින් මා පෙන්වා දෙන ලදිත් ඇයද දුටු ගමන්ම මා හැදින ගත්තාය. ටික වේලාවකට පසු ඇගේ මව මා ලඟට පැමිණ “මේ මිසිස් කරුණානන්ද තේද” කියා අසමින් මොරින්ට සිදුවී ඇති දෙය ගැන හඬන්ට වූවාය.

“මොකද මොරින්ට ඔහොම දෙයක් උනේ”

“ඒක දිග කථාවක් මිස්. මිස්ට මතක ඇතිනේ ඒ කාලෙ ඔය ලමය කොච්චර හොදද? මිස්ල ඔය කෙල්ලට මොන තරම් ආදරෙන් හිටියද? මිස් මාරුවෙලා ගියාට පස්සෙ ඔය ලමය නිතරම මිස්ව මතක් කරනව. අපොස සාමාන්‍ය පෙල හොදට පාස් උනා. උසස් පෙල ඉගෙන ගන්න කාලෙදී එයා ටිකක් මුරණ්ඩු

වෙනම පටන් ගන්න” යයි පැවසූ ඇය මා ලඟට වඩාත් ලංචි ඉතුරු හරිය හෙමිහිට පවසනට වූවාය.

මොරින් තම ගෙදර මෝටර් රථයේ රියදුරු සමග මිත්‍ර වූ සැටින් ඉන්පසු නුවර විදුහලක තේවාසිකව නතර කරවා නිවාඩුවට පමණක් ගෙදර කැඳවාගෙන ආ සැටින් කෙසේ වුවත් ගෙදර අයට හොරෙන් සම්බන්ධකම් පවත්වා මේ විපතට පත්වූ සැටින් ඇය හඬමින් විස්තර කළාය.

“අනේ ඔව්වර මොලේ තිබුණු ලමය ඇයි ඔය වගේ මෝඩ කමක් කර ගත්තේ”

“අවාසනාව මිස්. අවාසනාව. පවට පි. දෙන්නි බෑ කියල කථාවක් තියෙනවනේ. මෝඩ කමට කරගන්න දෙයක් නෙමෙයි. හොඳට කපටි කමින් මොලේ පාවිච්චි කරල තමයි උෟ එක්ක ගියේ”

“බෝඩිමේ ඉන්නැද්දීමද යන්න ගියේ”

“ඔව් මිස්. දවසක් ගෙදරට කෝල් එකක් දුන්න. එයාට ගෙදර ඇවිත් යන්ඩ ඕනෑ. ඒ හින්දා තාත්ති කාර් එක අරගෙන එන්ඩ කියල. එයත් ඉතින් ගිහින් දුව එක්ක ආව. ඇයි මේ හදිසියේ ආවේ කියල ඇහැව්වම කිව්ව සුමානෙ අන්නිමට නිවාඩු දෙනව. එදාට නාට්‍යයක් තියෙනව. මාව අරගෙන තියෙන්නේ රජ බිසවට ඉතින් ඒකට අම්මගෙ හොඳ සාරියකුයි රත්තර් බඩුයි ඕනෑ කිව්ව. මිස් දන්නවනේ ඔය ලමයා ඉස්කෝලෙදින් නාට්‍ය වලට දක්ෂ බව. මටත් ආස හිතල ඕනෑ සාරියක් තෝරගෙන යන්ඩ කියල යතුර දිල ම. වෙන වැඩ කර කර හිටිය. එයා ඉතින් එයාට ඕනෑ දේවල් සාරි පෙට්ටිවල දාගෙන රූට කෑම කන ගමන් මෙහෙම කිව්ව ‘ඔන්න තාත්ති මාව පාන්දරම ගිහි. ඇරලන්ඩ ඕනෑ’ කියල ඉතින් එයත් ගිහින් මඩමේ ගේට්ටුව ලහින් බස්සල ආව. හවස පහට විතර බෝඩිමෙන් ගෙදරට කෝල් එකක් ආව මොකද මොරින්ව අද ගෙනත් ඇරලුවේ නැත්තේ කියල. අපට රන් උනේ එතකොට. එදා උදේ ඉඳලම ඩුයිවරුන් ගෙදර නෑ. කලින් දවසෙ මෙයා මගෙ සාරියක් විතරක් නෙමේ, එයාගේ ඇඳුම් මගෙයි එයාගෙයි රත්තරන් බඩු එයාගෙ බැකු පොත එහෙම සේරම අරන් ගිහින්. පහුවදාම බැඳල. පස්සේ අපි එයාව හිතෙන් අස්කර දැමීම. පස්සෙ ආරංචි වුනා බොහොම දුක් විදිනව කියල. ඒත් මෙයාලගෙ තාත්ත බොහොම තදට හිටිය ‘අපට කරපු අවනම්බුවට ඔහෙ දුක් විදපුවාවේ’ කියල.”

“ඒ උනත් මිස් මෙහෙම දෙයක් ආරංචි උනාම අම්ම කෙනෙක් හැටියට මම කොහොම ඉන්ඩද? ම. අඩනකොට එයා කිව්ව ගිහින් ඕනෑ දෙයක් කරගන්ඩ කියල. ම. ඉතින් මොරින්ලගෙ ගෙදරත් ගිහින් තමයි මේ ආවේ. ලමය ඉන්නව අල්ලපු ගෙදර. අරු තමයි ගිහි තියල තියෙන්නේ. දැන් හැගිලා. මේ මෝඩ කෙල්ල පොලිසියට කියල තියෙන්නේ එයාම ගිහි තියාගන්න කියල. ඒ උනත් අපි මේක ලේසියෙන් අරින්තේ නැහැ. ගිහි තියනව දැකපු මිනිස්සු ඉන්නව. අද ම. යන ගමන් ලමයවත් අපේ ගෙදර අරන් යනව. මොරින්වත් සනීප උනාම ගෙදර එක්ක යනව” යයි පවසා මොරින් ලඟට ගොස් බොහෝ වේලාවක් හිඳ මටත් සුබ

පතා ගෙදර ගියාය.

රූ වන විට මොරින්ගේ තත්වය අසාධ්‍ය අතට හැරුණි. නැවතත් සිහි නැතිව ගොස්ය. වෛද්‍යවරයා සහ හෙදියෝ නිතර ඇය ලහට යති. බෙහෙතක් එන්නත් කිරීමට මා ලහට පැමිණි හෙදිය බෙහෙත එන්නත් කර මගේ මුහුණ දෙස බලා සිටියාය.

“මොකද මිසී”

“මිසීස් කරුණානන්දට ඉන්ජෙක්ෂන් එක දෙනව තේරුනේවත් නෑ වාගෙ. මොකද ගෝලය ගැනද කල්පනාව”

“අනේ ඔව් මිසී මොකද දැන් එයාට”

“එයාගෙ තත්වය හොද මදි”

මට නින්ද ගියේ බොහෝ රූ වූ පසුය. මැදියම් රූයේ මා හදිසියේ අවදි වූයේ එදා වාගේම හෙදියන්ගේ සපත්තු හඩිනි.

මම ඇද උඩ හිදගෙන ඒ දෙස බැලුවෙමි. හෙදියන් ඇය වට කරගෙනය. වෛද්‍යවරයා බැරෑරුම් ස්වරූපයක් මුහුණට ආරූස් කරගෙන බලා සිටී. රෝගීව සිටින මගේ ගතට අපහසු ගතියක් දැනෙන නිසා මම නිදා ගනිමි. මගේ දුබල ගතිය නිසාම මම නැවතත් තද නින්දට වැටුනෙමි. පාන්දර යාමයේ මා අවදිවී බලන විට ඇගේ ඇඳ වටේ තිර ඇඳ වසා තිබුණි. ටික වේලාවකට පසු ට්‍රොලියක් තල්ලු කරගෙන ආ උපස්ථායකයකු විසින් සුදු රෙදි වලින් වසන ලද මිනිස් සිරුරක් ට්‍රොලියේ තබාගෙන මෘත ශරීරාගාරය දෙසට යනු පෙනුණි.

නංගියේ උඹ වෙනුවෙන්

එදා හවස මාලින් මමත් මොන තරම් ආශාවෙන්ද පහුවදා යන ගමන ගැන කථා කළේ.

“සෝමේ මට නම් ගම දාලා යන්නේ දුකයි බ” මලී කීවාය.

“ඇයි බ අපි ගම අනහැරල රට යනවයැ අපි යන්නේ මේ අපේම රටේ නියෙන කොළඹට නේ”

“අපේ අම්මනං ඊයේ ඉඳලම අඩනව සෝමේ”

“අපේ ගෙදරත් එහෙම නමා. අම්මටත් හපන් අයිස. අයිසට හුහක්ම දුකයි ම යනවට”

“ඔව් ඉතින් උඹලගෙ අයිස වූවි කාලෙ ඉඳලම උඹට පන ඇරගෙන නේ. මතකද ඉස්කෝලේදී කොල්ලෙක් උඹට කඩදහි ගුලියකින් ගැහැව්ව කියල උඹට පාරේදී නහයෙන් ලේ එනතුරු ගැහැව්ව”

“අනේ ඔව් බ අයිස මට ඊයෙන් කිව්ව සෝමේ නංගියේ උඹ ගියාට කමක් නෑ ඉන්න බැරිනං ආපහු වරෙන් කියල”

“මොකද සුදු බණ්ඩයිස කියන්නේ?”

“සුදු බණ්ඩයිසත් වැඩියම කැමති නෑ ඒත් ඉතින් අම්ම කිව්ව සෝමාවනි ටික කලක් රස්සාව කරල කියක් හරි හොයාගෙන එයිනේ ඊට පස්සේ බැරියැ මංගල්ලෙ ගන්න කියල”

“ඉතින් සුදු බණ්ඩයිස කැමතියි කිව්වද?”

“අමනාපයක් පෙනෙනුවේ නෑහැ. එයාලගේ නංගි බදිනතුරු අපේ කටයුත්ත කරන්න බැරි හින්දා ටික කලක් රස්සාවකට ගියාට කමක් නෑ කිව්ව”

“උඹලගේ ගෙදරින් කවුද හෙට යන්නේ”

“අම්මයි අයියි සුදු බණ්ඩයියි”

“මලිලගේ ගෙදරින් කවුද යන්නේ”

“අපට කොහෙන්ද ඉතින් සුදු බණ්ඩියල. අපට ඉන්නෙ ඉතින් අම්මයි තාත්තයි තමයි” කිවු මලි මගේ නහයෙන් අල්ලා සෙලෙව්වාය.

අපට රැකියාව සොයා දුන්නේ පොඩිහාමු මහත්තයාය. ඔහු අපේ අයිසා සමග ඉතාම හිතවත්ය. ඔහු ගමේ තරුණ තරුණියන් කීප දෙනෙකුටම පිටරට රැකියා සොයාදී ඇත. අයිසාටත් රැකියාවක් සොයා දීමට සූදානම් වූ නමුත් අයිසා අකමැති වූයේ තාත්තාට තනිවම අපේ කුඹුරු වැඩ කර ගැනීම අපහසු නිසාය. ගමේ තරුණියන් කීප දෙනෙකුටම ඇහලුම් කම්හල්වල රැකියා ලබාදී ඇත. ඔහු මෙවැනි දේ කරනුයේ ජන්දාපේක්ෂකයකු වීමේ අභිලාෂයෙන් බව සමහරුන් කීවත් තවත් අය කීවේ ඊට හාත්පසින්ම වෙනස් කතාය. ඔහු වැරදි ක්‍රම වලින් මුදල් උපයන බවත් හොර ජාවාරම් වලට සම්බන්ධ බවත් ඒ නිසා ඔහු ආශ්‍රය කිරීම එතරම් සුදුසු නැති බවත් සමහරුන් අපේ අයිසාටද කියා ඇත. අයිසා ඒ කිසිවක් ගණන් නොගත්තේ අයිසාට එවැනි වැරදි දේවල් ගැන කිසිම හෝඬුවාවක් පොඩිහාමු කෙරෙහි දැක ගත නොහැකි වූ නිසාය. පසුදා පොඩි හාමුගේ ජීප් රියෙන් අපව කොළඹට කැඳවාගෙන යන ලදී.

අලංකාර තට්ටු නිවාසයක බිම් මහලේ වූ කාර්යාලයක් වෙත අපව කැඳවාගෙන ගියේ පොඩිහාමු මහත්තයාය. එහි සිටියේ නවීන පන්තයට හැද පැළඳගත් තොල් සායම් කළ මැදිවියේ කාන්තාවකි. ඇයට සහය වීමට තවත් රූමත් තරුණියක් විය. හාමු මහත්තයා දෙස බැලූ අර මැදිවියේ කාන්තාව සිතහමුසු මුහුණින් යුතුව “ආ එන්න ඇතුළට මේ අර කියාපු ලමයි දෙන්නද?” කියා ඇසුවාය.

“ඔව් මිසිස් වීරසූරිය” යි පැවසුවේ පොඩිහාමුය.

“වාඩ්වෙන්න මිස්ට් බණ්ඩාර” යයි හාමු මහත්තයාට පැවසූ එම කාන්තාව අපටද වාඩ් වන ලෙස ඇරයුම් කළාය.

“කවුද සෝමාවනී මැණිකේ?” මම නැගිට සිටියෙමි.

“අ.පො.ස. සාමාන්‍ය පෙළ සමත් කීව්වා නේද?”

“ඔව් මැඩමි”

“ඔයා මාලනී ගුණරත්න නේද” යයි මැඩමි ඇසුවේ මාලි දෙස බලාය. ඇයද පිලිතුරු දෙමින් නැගිට සිටියාය. “හොඳයි ඔය දෙන්නා තරමක් ඉගෙන ගෙන තියෙන නිසා මැහුම් වැඩපළේ හොඳට වැඩ කළොත් උසස්වීම් එහෙම

ලබාගන්න පුලුවනි. මේක තමයි බෝඩිම” යාබද තට්ටු නිවාසය පෙන්නු ඇය “හෙට ඉඳල වැඩ බාරගන්න පුලුවනි. දැන් ඇඳුම් බෑග් අරගෙන බෝඩිමට යන්න පුලුවනි. මේ ගොල්ලන්ව බෝඩිමට එක්ක යන්න” කියා ලහ සිටි තරුණියට අපව බාර කළාය. අම්මලා තාත්තලාගෙ මුහුණු වලින්ද තෘප්තිමත් බවක් පෙනුනි. අම්මලා දෙදෙනාටත් අප සමග බෝඩිම තුළට යෑමට අවසර ලැබුණි. ඒ යන අතර අම්මා මගේ කණට කර මෙසේ කීවාය.

“ඒ නෝන හරි පිං පාටයි නේද?”

“ඔව් අම්මේ”

“හොඳට ඉදිල්ල පුතේ ඒ නෝන කියන දේ අහගෙන. උඹලට හොඳට සලකාවි”

අපව කාමරයට ඇරලූ පසු අම්මලා පඩි පෙළ බැස පහලට ගියහ. අපි උඩුමහලේ සිට පහත බැලුවෙමු. අයියාත්, හාමු මහත්තයාත්, සුදු බණ්ඩයියාත් අපට අත වනා සුභ පැතුහ. අම්මලා “යන්නම්” කියන්නාක් මෙන් හිස වනා ජීප් රියට නැග ගත්හ. අප කැටුව ගිය අර තරුණිය අපට මුහුණ සෝදා ගැනීමට නාන කාමරය පෙන්වීය. ඇඳුම් මාරු කරගෙන මහන්සි නිවා ගන්නා ලෙස කියූ ඇය යන්ට ගියාය. අපි ඇඳුම් මාරු කරගෙන ඇඳ මත වාඩි වී සිටියෙමු. ඊට යාබද කාමර වලද තරුණියෝ කීප දෙනෙක්ම සිටියහ. ටික වේලාවකින් තරුණියෝ දෙදෙනෙක් අපේ කාමරයට පැමිණියහ.

“ඔයාලා කොහේ ඉඳලද ආවෙ”

“අපි මාතලේ පැත්තේ”

“ආ එහෙනම් උඩරට මැණිකෙලා නේද?” අපි සිනාසුනෙමු. ඉන්පසු තවත් ගැහැණු ළමයි දෙදෙනෙක් දොරෙන් එබී බලා අප සමග සිනාසුනහ. ඔවුන් දෙදෙන එකිනෙකගේ මුහුණ බලාගෙන උපහාසාත්මක සිනහවක් පා යන්ට ගියහ. තවත් කීප දෙනෙක් මේ විදියට පැමිණ අප දෙස අනුකම්පාවෙන් බලා එහා මෙහා ගියහ. ටික වේලාවකින් අපව පිලිගත් මැඩම් පැමිණියාය. ඇය කාමරයට එබී බලා “ආ ඔය ළමයිනට මහන්සි ඇති නේද? නිලා මේ ළමයිනට කුල් ඩුන්කස් මොනවා හරි ගෙනත් දෙන්න” ළමයකුට නියම කළාය. “කාමරයෙන් පිට එහා මෙහා යන්න එපා. දවල් කෑමත් කාමරයට එවයි” කියා පිටවූ ඇය ළමයි කීප දෙනෙකුට සැර කරනු අපට ඇසුණි. “කොහේද යන්නේ. ඇයි ගැනු ළමයිනට කවදාවත්ම දැකලා නැද්ද? එයාලාගේ පාඩුවේ එයාලාට ඉන්ඩ දීලා ඔයාලා ලැස්නි වෙලා ඉන්න ඔනේ. කාරෙක දැන් එයි” අපට පුදුම හිතුනි. මොහොතකට කලින් අපට ඉතාම සුභද ලෙස කථා කළ කරුණාවන්ත පෙනුමකින් යුතුව සිටි ඒ මැඩම්ගේම කටහඩදැයි අපට හිතා ගැනීමට අපහසු විය.

“හිතපු තරම් කරුණාවන්ත කෙනෙක් නෙමේ වගේ නේද මලි?”

“ඔව් බං අපි ඉතිං ටිකක් ඉඳල බලමුකෝ”

අපට ලැබුණු සිසිල් බීම පානය කල අපි උඩු මහලේ ජනේලයෙන් පහත බැලුවෙමු. එවිටම විශාල මෝටර් රථයක් පැමිණියේය. ගැහැණු ළමයි හතර දෙනෙක් ලස්සනට හැඳ පැලඳගෙන ගොස් අර මෝටර් රථයේ වාඩි වූහ. අපට අල්ලපු කාමරයේ සිටි තවත් ගැහැණු ළමයි ඒ අයට අත වනා හිකි හිකි ගා සිනාසුනහ. ඉන්පසු මැඩමිද මෝටර් රථයක නැගී ඒ අය පසු පසම යන්ට ගියාය.

නැවත කෙල්ලන්ගේ හැසිරීම අමුතු විය. එකා දෙනනා බැගින් අප ලඟට විත් එබී බලා සිනාසී නොයෙකුත් දේවල් කියමින් යනි. ඔවුන් කියමින් යන සමහර දේවල් අපට හොඳින් ඇසේ.

“අනේ පව් බං”

“දල සයිස් කෙල්ලො දෙන්නෙක්”

“දුක හිතෙනවා බං තවම ඇහේ මැස්සෙක්වත් වහල නැති පාටයි”

“මාතලේ පැත්තෙලු. අහිංසක පාට ජේන්තේ නැද්ද?”

මේ විදියේ වචන ඔවුන් එහා මෙහා යමින් පවසන අතර, තවත් දෙදෙනෙක් අප සිටි කාමරයට ඇතුලු වූහ.

“මේ නාගිලා ආවේ මැහුම් වැඩ පලටද නැත්නම් රෙදි සාප්පුවටද?”

“මැහුම් වැඩ පලට කියලයි. මුලදි පුරුදු වෙන්න ඕනෑ කිව්වා”

“ඔව් ඔව් අපිත් ඒ විදියට තමයි ආවේ” කියා එක්කෙනෙක් තව කෙනෙක් දෙස බලා ඉහි කළාය.

“මැහුම් වැඩපලේ වැඩ අමාරුද?” කියා මලී ඇසුවාය.

“කොයි වැඩෙත් මුලදි අමාරු තමයි නාගි ඒත් පුරුදු වෙනකොට කොයි වැඩෙත් අමාරු නෑ” එකියක් උත්තර දුන් විට අනිත් අය කොක් හඩලා සිනාසුනේ ඇයිදැයි අපට ප්‍රභේලිකාවක් විය. ටිකකින් ඔවුහු තමන් සිටි තැනට ගියහ. අපට කෑම පිහන් දෙකක් ලැබුනි. පිහානක් තව පිහානකින් වසා සුදු රෙදි කඩකින් ගැට ගැසු භාජන දෙකකි. කෑමෙන් පසු අපි ඇදේ වැහිරී සිටියෙමු. මහන්සි නිසා අපට නින්ද ගොස් තිබුණි. අප අවදිවූයේ වැඩිහිටි කාන්තාවකගේ කටහඩිනි. ඇය පෙනුමෙන් මෙහෙකාරියක් වැනිය. තේ කෝප්ප දෙකක් අපට පිලිගැන්වූ ඇය “මේ අද අලුතින් ආ ළමයි තේද” කියා ඉතා ආදරයෙන් ඇසුවාය. අපි ඔව් යයි කිවමු. ඇය නැවතත් අපේ මුහුණ දෙස බලා පිටතට යන විට දොර ලඟ සිටි අනිකුත් ළමයින් දෙස බලා මෙසේ කියනවා අපට ඇසුණි. “මේ ලෝකේ හසරක් නොතේරෙන දරු පැටව් දෙන්නෙක්” ඒ වචන ඇසූ ළමයින්ද අප දෙස

බලා ආදරයෙන් සිනාසුනහ.

මේ නිවස තුළ පවතින තත්ත්වය අපට ප්‍රභේලිකාවකි. කවුරුත් අප දෙස බලනුයේ ඉතාම අනුකම්පාවෙනි. ඒ ඇයි කියා අපට නොතේරේ. අප ගමේ ගොඩේ හැඳුනු කෙල්ලන් නිසාද?

“ඇ බං මලී මේ හැමදෙනාම අපි දිහා බලන්නේ ඇයි?”

“අනේ මන්දා බං. බලමුකෝ හෙට අනිද්දා දිහාට මොකද වෙන්නේ කියලා”

“සමහර විට මැඩම් හුහක් නපුරු ඇති. ඒ ගැන මේ ළමයින් හොඳට දන්න හින්දා වෙන්න ඇති අපට මෙව්වර කරුණාව පෙන්වන්නේ”

“එහෙම වෙන්නක් ඇති මොනවා උනත් බලමුකෝ”

“ඉන්ඩ බැරිනං අපි යං”

“ඔව් අපේ අයියන් කිව්වේ ඉන්ඩ බැරිනං එන්ඩ කියලනේ”

“ඔව් බැරිනම් අපි යං යන්න”

ක්‍රමයෙන් කාලය ගෙවී ගියේය. හවස හයට පමණ උදේ අපව පිලිගත් තරුණිය අපට නැමට පහසුකම් සලසා දුන්නාය. රාත්‍රියේ 7.30 ට පමණ අපට රූ කෑමද ලැබුණි. කෑම කා අවසන් වූ පසු අර තරුණිය නැවත පැමිණියාය. “ඔයාලා කතා කර කර ඉන්න තව ටිකකින් මැඩම් ඔයාලාව හම්බවෙන්නඩ එනවා කිව්වා. එනතුරු නිදා ගන්න එපා කිව්ව” අපි කතා කරමින් සිටියෙමු. පැයකට පමණ පසු මැඩම් පැමිණියාය. ඇය අත ලස්සන රාත්‍රි ඇඳුම් දෙකක් විය. ඉතා සුහදව අප සමඟ සිනාසෙමින් පැමිණි ඇය එම ඇඳුම් අපට දෙමින් සිනාසෙමින් මෙසේ කීවාය.

“බලන්නඩ මේ ඇඳුම් ඔයාලට හරිද කියලා. ඇඳලම බලන්න” අපි ඒවා ඇන්දෙමු. අපට ඒවා හොඳින් ගැලපේ. ඉතාම ලස්සනාය.

“ඔය දෙක ඔයාලට මගෙන් දෙන තැග්ගක්”

“බොහොම ස්තූතියි” අපි කීවෙමු.

“අද රූට ඔවා අඳින්න. පස්සේ ඔයාලට තව ඒවා ගන්න බැරියැ මාසේ පඩි ගන්නම” කියා සිනාසුන ඇය තමා නැවතත් එන බව පවසා යන්ට හියාය.

“සෝමේ මේ ගවුම නම් අඳින්නත් ලෝබයි බං. ඒ තරම්ම වටිනවා”

“ඔව් මලී මේවා පිටරට ඒවා වෙන්න ඇති”

ඒ සමහරම එතැනින් ගිය තරුණියන් දෙදෙනෙක් දොරෙන් එබී බලා “ආ නංගිලාට තැගිත් හම්බ වෙලා තියෙන්නෙ” කියමින් සිනසුනෝය. එයද උපහාසාත්මක සිනාවකි. අප දෙදෙනා කල්පනා කලේ මැඩමි ආයේ එනවා කීවේ කුමක් සඳහාද කියාය. සමහර විට හෙට මැහුම් වැඩපලේ කරන වැඩ ගැන කියන්න වෙන්න ඇති. ටික වේලාවකින් පැමිණි මැඩමි දොර ළඟ නැවතී අප දෙස බලා “සෝමාවතී මැණිකේ මාත් එක්ක එන්න. මාලතී ඔය කාමරේම ඉන්න.. දොර වහ ගන්න” කියා මා කැටුව එමහලේම ඇත කෙළවරෙක පිහිටි කාමරයට ගියාය. පසුව මට එහි නැවතී දොර වසාගෙන ඉන්නා ලෙසත් කවුරුහරි ලමයෙක් ඇවිත් දොරට තට්ටු කලොත් දොර අරින ලෙසත් පවසා පිටවී ගියාය. මට මෙය ප්‍රහේලිකාවකි. මාලතී ඒ කාමරයේත් මා මේ කාමරයේත් දමා දොර වසාගෙන ඉන්නට කීවේ ඇයි? මේ ගැනට පිස්සුද මන්ද?

පැය කාලකට පමණ පසු කවුදෝ ‘ටක් ටක්’ ගා දොරට දෙවරක් තට්ටු කරන හඬ ඇසී මම දොර හැරියෙමි. ඒ විගසම කාමරයට ඇතුලු වූයේ හැඩි දැඩි සිරුරක් ඇති සුදුම සුදු විදේශිකයෙකි. ඔහු ඇතුලු වූ වහාම නැවත දොර අගුල දැමුවේය. මම හයිත් තැනී ගනිමි. වහාම දොර ලහට දිවූ මා අගුල ඇර ගැනීමට අත තබන්නේ ඔහු වහාම යතුර අතට ගෙන ඔහුගේ බැගයට දමා වසා ගන්නේය. ඉන් පසු මම හඩන්නට වූයෙමි. ඔහු උපහාසාත්මක සිනාවක් පා මා නොදන්නා භාෂාවකින් යමක් පැවසීය. මට පිට වී යාමට ඉඩ දෙන ලෙස මට හැකි අන්දමින් හැඟවීම් කලත් ඔහු ඒ කිසිවක් ගනන් ගන්නේ නැත. බැගයෙන් මුදල් නොට්ටු අතට ගත් ඔහු ඒවා මේසය මත තබා ඉන් පසු සිත් පිත් නැති තරුමයෙකු සේ මා ග්‍රහණයට හසු කර ගන්නේය. මම හැකි තරම් වැලපුනෙමි. ඒ දුෂ්ටයා තම වේතනාවන් මුදුන් පමුණුවාගෙන කිසිම තැකීමක් නැතිව යතුර ගෙන දොර හැර යතුර කට්ටිම තිබියදී දොර අඩවල් කර යන්නට ගියේය. අපොයි දෙවියනේ මේ සිදු වූයේ කුමක්ද? දැන් මා ජීවත් වීමෙන් ඇති ඵලය කුමක්ද? දැන් මාගේ මේ සිරුර මට එපා යයි සිතුවනි. දැන් මෙය මාගේ නොවේ නම් කොතරම් හොඳද? අර පොඩි හාමු කියන දුෂ්ටයා අපේ ජීවිත විනාශ කර දැමීමට කොයි තරම් කපටි අන්දමින් ක්‍රියා කර ඇද්ද? ඒ යක්ෂයාට ගාප වේවා. අනේ මෙලහකටත් මලිටත් මට වූ දෙයම සිදු වී ඇති.

මගේ අම්මා තාත්තා අයිසා මේවා දැන ගත් පසු මොනවා කරාවිද? දැන් ඒ අයට මුහුණ දෙන්නේ කොහොමද? සුදු බණ්ඩයිසාට මා වගේ කාලකන්නි කෙල්ලක් බැඳ ගත හැකිද? ඒ වගේ කෙනෙකුට දැන් මා වගේ කුණු කඳක් ගැලපේද? ඇත්තෙන්ම දැන් මා කිසිම කෙනෙකුට සුදුසු නැත. නිධානයට අරක් ගත් යක්ෂයාට පවා පුජා කිරීමට ගන්නේ පිරිසිදු කනාහවක්ලු. ඉතින් දැන් මා එබඳු යකෙකුටවත් අවශ්‍ය නැත. දැන් ඉතින් කල යුතු එකම දෙය මේ කුණු ගරීරයෙන් ප්‍රාණ වායුව පිට කර හැරීම පමණි. ඔව් මේ පිලිකුල් සිරුර මට එපා. මා එසේ සිතන අතරම මැඩමි දොර ඇරගෙන ඇතුලට ආවාය. ඇ යක්ෂාවේග වී සිටින මා දෙස බැලුවාය. ඇගේ මුහුණ වෙනස් විය.

“මොකද සෝමාවතී මැණිකේ තරහෙන් වගේ?”

“තරහෙන් වගේ?” යනුවෙන් එම ප්‍රශ්නයම ඇගෙන් ඇසූ මම දන් මිටි කෑවෙමි. “මාව මරාගෙන කැවා නම් මීට වඩා හොඳ තේද” අසමින් ඇය ඉදිරියට පැන්නෙමි. එහෙත් ඇය ඒ කිසිවෙකින් නොසැලී මෙසේ කීවාය.

“ළමයෝ නිකම් මෝඩ වෙන්න එපා. සල්ලි හොයන්න පෝසත් වෙන්න ඔයා වගේ ගැණු ළමයෙකුට හොඳම තැන මෙනන. මෙනෙන්ට එන්නේ හොඳ හොඳ ලොකකෝ. මේ බලන්ඩ මේසය උඩ තියෙන සල්ලි. රූපියල් පන්දාහක්. තරුණ ගැණු ළමයෙකුට මුලදි ඔව්වර මුදලක්ලැබෙනවා. ඔයාට මම ඒකෙන් තුන්දාහක්ම දෙනවා. දැන් ඉතින් පස්සේ එන අයගෙන් නම් ඔව්වර ලැබෙන්නේ නැහැ. ඒත් මම ඊ ලඟට එන හැම කෙනා වෙනුවෙන්ම ඔයාට රූපියල් දාහක් බැගින් ගෙවනවා. මාසයක් රස්සාව කලත් ඔව්වර මුදල් හොයන්න පුලුවන්ද? මෝඩ වෙන්න එපා. මේකෙ ඉන්න ලමයි කොච්චර හම්බ කරනවාද? ඒ ළමයි කවුරුත් දැන් යන්න කැමති නැහැ. ඔයත් ඒ විදිහට හැඩ හැහෙන්න. අකිකරු උනොත් ඔයාටමයි පාඩු. හැබැයි මේ විස්තර ගෙදරට කියන්න බැහැ. මෙහෙට ආවාට පස්සේ මෙහෙන් පැනලා යන්නත් බැහැ. එහෙම හිතන එකත් මෝඩ කමක්. අපේ නීති කඩන අයට මේකෙ ඇතුලෙ හොඳ දඩුවම් විදින්න වෙනවා. පොලිසියට ගියත් වැඩක් නැහැ. දැන් ඉතින් තව කෙනෙක් එන තුරු ලැස්ති වෙලා ඉන්නවා” යයි නියෝග කරමින් ඇ තදින් දොර වසා ගෙන යන්ට ගියාය.

මගේ හද තුල පමණක් නොව මොළය තුලද ගිනි ඇවිලේ. යක්ෂනි මේකි උදේ කතා කලේ කොහොමද? බැ බැ දැන් ඉතින් මේකෙ ඉඳලා වැඩක් නැහැ. ඔකි ආයේ ආවොත් මම ඔකිගෙ බෙල්ල කනව යයි සිතමින් මම පිස්සියක මෙන් කාමරය තුල එහා මෙහා ඇවිද්දෙමි. සිත්ට මෙන්ම ගතටද වේදනාවක් දැනේ. මගේ සිතේ දැන් පවතින හැගීම් මගේම කෙනෙකුට පෙන්වන්නට හැකි නම්. ඒත් ලැජ්ජා නැතිව මේවා කොහොම කියන්නද? මගේ හදවත ගලවල අම්මගෙ අතට දුන්නොත් ඒක දිහා බලලා අම්මට මගෙ දුක තේරුම් ගන්ඩ පුලුවන් නම් මම එහෙම කරල හරි මගෙ දුක පෙන්වනව. ඔව් මගේ අම්මේ, මගේ අයියේ එහෙමවත් කරලා ඔයාලාට මගේ දුක පෙන්වන්න පුලුවන් නම් ඔව් ම. මගෙ හදවත ගලවල ඔයාලාගේ අත් වලට දෙනව. ඔව් ඇත්තමයි දෙනව. මෙසේ කියමින් මම පිස්සියක සේ ඇඩුවෙමි. කොන්ඩය කඩා හලාගෙන ඇඩුවෙමි. අයියෝ බැ බැ මුං ඔක්කොම යක්කු මුන්ට නම් හොඳක් වෙන්ට එපා දෙයියනේ ... අයියෝ කියමින් විලාප නැගුවෙමි. නැවතත් දොරට ගසන හඩ ඇසිණි.

“ආයෙන් යකෙක් ආවද. නෑ අරින්නේ නෑ දොර” නැවතත් දොරට හසන හඩ ඇසුණි. ඒ හඩ වේගවත්ය.

“සෝමාවනී මැණිකෙ අරිනව දොර” ඒ මැඩම් ගේ හඩය.

“රාස්සනි උඹ ආයෙන් යකෙක් ගෙනාවද?” මම දන්මිටි කෑවෙමි.

“මේ කට පරිස්සම් කරගෙන අරිනව දොර නිකං ලෙඩ දාගන්නේ නැතුව. මගේ හැටි තවම දන්නෙ නැහැ” ඒ වචනද මැඩම් පැවැසුවේ දන්මිටි කමිත්ය.

මම අවසාන තීරණය ගනිමි. ඔවු මේ ජීවිතෙන් මට දැන් වැඩක් නැහැ. මම ජනේලය ලහටගියෙමි. බීම බැලුවෙමි. බීම මහල වටේම තාප්පයකි. මට පෙනුනේ එපමණයි. මම ජනේලයෙන් බිමට පැන්නෙමි. උඩ සිට වේගයෙන් වැටුණු මා තාප්පයේ වැදී අනිත් ගොඩනැගිල්ලට අයිති වත්තට වැටුණි. එවිටම ඒ අසල සිටි කවුදෝ මා ලහට ආ බව මට යාමිතමි මතකය. මට පියවි සිහිය ලැබී බලන විට මා සිටියේ රෝහලකය. මට සිහිය ලැබී ඇත්තේද දින කීපයකට පසුවල. මා ගැන විස්තර මා දැනගත්තේ රෝහලේ උපස්ථායිකාවකගෙනි. මා රෝහලට ගෙනාවේ පොලිස් ජීප් රියකින්ල. මා උඩ සිට වැටෙන විට තාප්පයේ වැදී විසි වී ඇත්තේ අල්ලපු වත්තට නිසා ඒ අය වහාම පොලිසියට දැනුම් දී ඇත. එවිටම ක්‍රියාත්මක වූ පොලිසිය මා රෝහලට එවා පසුව මා සිටි ගනිකා නිවාසයද වටලන ලදී. එහි සිටි කාන්තාවන් කීප දෙනෙකුද අත් අඩංගුවට ගෙන ඇත. මට මලී මතක් විය. ඇයද අත් අඩංගුවේ පසු වෙතැයි මම සිතුවෙමි. අනේ අපේ අම්මලා තාත්තලා කිසිවක් දන්නේ නැතුව ඇති. ටික වේලාවකින්පොලිස් නිලධාරියෙක් මා හමුවීමට පැමිණියේය. හෙතෙම මගෙන් ඇසූ ප්‍රශ්න වලට මම අවකවම පිළිතුරු දුන්නෙමි.

මා ඒ ස්ථානයට පැමිණි සැටින්, පැමිණීමට හේතුවත්, බලාපොරොත්තු නොවූ අන්දමින් මට මුහුණ දීමට සිදුවූ අතවර නිසා දැරිය නොහැකි සිත් වේදනාවෙන් බිමට පැන්න සැටින් විස්තර කලෙමි. මා කොතරම් නිර්දෝෂී වුවත් මට විරුද්ධව චෝදනාවක් එල්ල වී ඇත. ඒ සියදිවි නසා ගැනීමට තැත් කිරීමය. ඒ සඳහා ලැබෙන ඕනෑම දඩුවමක් විදීමට මම සතුටෙන් සිටිමි. මම මගේ වාට්ටුව භාර හෙදියට මගේ ලිපිනය දී මා මේ රෝහලේ සිටින බව මගේ මව්පියන්ට දන්වන ලෙස කාරුණිකව අයැද සිටියෙමි. ඇයද එය ඉටු කර දෙන බව පැවැසුවාය.

අද හෝ හෙට ගෙදරට දැනුම් දෙන නිසා අනිද්දා පමණ ගෙදරින් කවුරුත් හෝ මා බැලීමට එනු ඇත. දැන් ලෙඩුන් බලන වේලාවය. එකා දෙන්නා බැගින් ක්‍රමයෙන් වාට්ටුවට ඇතුළු වන අමුත්තෝ තම තමන්ගේ රෝගීන් ලහට කිට්ටු වෙති. දැන්නම් සෑම ඇඳක් ලහම කවුරු හෝ සිටිති. මම පමණක් තනි වී සිටිමි. මොහොතකින් මා ලහට කවුදෝ ඇවිත් සිටිති. මම හැරී බැලුවෙමි. මෙන්න පණිවුඩය යවන්නන් කලින් අම්මා තාත්තා සහ මලී මා බැලීමට පැමිණ ඇත. අම්මා මා බඳාගෙන් ඇඬුවාය තාත්තාත් කඳුළු වගුරුවයි. මලීගේ ඇස්වලත් කඳුළුය. මම නොහැඬුවෙමි. මට දැන් හඩන්නට කඳුළු නැත. රකින්නම් නම්බුවක්ද නැත. ඒ නිසා මගේ හදවත ගල් වී ඇත. එහෙත් මගේ දණහිස කැඩිලාය. උරපත්ත හා වැලමිට සන්ධි විසන්ධි වී ඇත. ඒවාට ප්ලාස්ටර් දමා ඇත. අම්මාත් තාත්තාත් ඒවා දෙස බලමින් තවත් හඩති.

“කොහොමද මලී උඹ ගමට ගියේ” මම ඇසුවෙමි.

“එදා උඹගේ සිද්ධියෙන් පස්සේ මැඩමි කලබලයෙන් එහා මෙහා දුව දුව මොනවාදෝ කියවනව ඇහුණා. හරියටම පිස්සු හැදිල වාගේ. මම කාමරේ

ඇතුළේ ඒ වෙලාවේ උන්නේ. මොනවා හරි ලොකු කලබලයක් බව නම් මට තේරුණා. මටත් ඒ වෙලාවේ කිසිම දෙයක් හිතන්ඩ තරම් හිතට සැනසීමක් තිබුනේ නැහැ. ටික වේලාවකින් පොලිසියෙන් පැන්න. කෙල්ලෝ හැම පැත්තටම ශ්‍රවන්ඩ ගත්ත. මමත් දුවන උන් එක්ක පිටිපස්සේ පඩි පේලියෙන් පහළට බැස්ස. මාත් එක්ක ආපු මහරගම පැත්තෙ කෙල්ලෙක් මට කිව්ව ‘නංගි අපි අර පුංචි දොරෙන් එලියට දුවමු’ කියල. එතකොටත් හුහක් අයව පොලිසියට අහු වෙලා. මේ කෙල්ල කිව්ව ‘අර හරස් පාරෙන් දුවමු. එතන මඩමක් තියෙන්නේ. ඒ මදර් හරිම හොදයි’ කියල. ඉතින් අපි දෙන්නම මඩම ඇතුළටම දිව්ව. ඊට පස්සේ මදර්ට වැදල අපේ විස්තරේ කිව්ව. මදර් වැඩියම කැමති උනෙත් නැහැ. ඒත් අවස්ථාව හැටියට අනුකම්පා කරල ‘දවස් දෙක තුනක් ඉන්ඩ දෙන්නම්. හැබැයි ඉක්මනට යන්ඩ ඕනැ’ කිව්ව. ඉතින් එහෙ ඉඳල තුන්වෙනි දවසේ පාන්දරම පිටවෙලා ගියා. මදර් තමයි අපට සල්ලියි ඇඳුම් එහෙමත් දුන්නේ. මාව අපේ බස් එකට ඇරලෙව්වෙන් ඒ ලමයයි. මම ගෙදර ගිය ගමන්ම තමයි ඔයාලාගේ අම්මලට කිව්වේ”

“අනේ මලි අපට වෙච්ච දේ. අපි හිතාගෙන ගියේ කොහොමද?”

“දැන් ඉතින් සෝමේ ඔව ගැන හිතල වැඩක් නැහැ. අපි ඔව ගැන අමතක කරමු”

“කෝ අම්මේ අයිස?”

“ඒක තමයි පුනේ අපට තියෙන ලොකුම බය. කොයි වෙලේ හරි පොඩි හාමුව මරණවලු”

‘අනේ අම්මේ අයිසව පරිස්සම් කර ගන්ඩ. මට දැන් මොනව උනත් කමක් නෑ’

“අයිසව ඇරිය කරුණැගල මාමලගෙ ගෙදර. මාමට විස්තරේ ඔක්කෝම කිව්ව. මාම කිව්ව අයිසව එහේ තියා ගන්නම් කියල”

“අනේ හොදයි”

අම්මාත් තාත්තාත් වාට්ටුව හාර හෙදිය ලඟට ගොස් කථා කරමින් සිටින අතර මලි මට තවත් ලං වූවාය.

“ඇයි බං උඹ මෙහෙම දෙයක් කර ගත්තේ”

“වෙන මොනව කරන්ඩද බං. ආයෙන් එක එකාට බිලි වෙලා කුණු ලෙඩ හදාගෙන මැරෙනවාට වඩා එහෙම මැරෙන එක හොදයි කියල මට හිතනා”

“මැඩම් උඹව එක්කගෙන ගියාට පස්සේ මටත් සිද්ද උනා එකෙකුට බිලි වෙන්නඩ. ඒක මහ මුදලාලි කෙනෙක්. හැබැයි අමනුස්සයෙක්”

“මට මහා පිළිකුලක් ඇති උනා මලී. මැඩම් තව එකෙක් එක්ක ඇවිත්ද කොහෙද. දෙවෙනි වතාවේ දොරට තට්ටු කරද්දී තමයි මම බිමට පැන්නේ”

අම්මාත් තාත්තාත් පැමිණි හෙයින් අපි කථාව නැවැත්වූයෙමු.

“දුවට මාසයක් විතර මෙහේ ඉන්ඩ වෙයිලු. ඔය දාල නියෙන බදාම කපන තුරු අරින්නේ නැහැල්ලු”

“කමක් නෑ අම්මේ මට දැන් කොහේ උන්නත් එකයි”

ලෙඩුන් බලන වෙලාව හමාර වී සිනුව නාද වනු ඇසේ. කඳුළු පෙරාගත් අම්මා මා වෙත ඉමිබාය. තාත්තා මගේ හිස අතගැවෙයි.

“අපි ගිහි. එන්නම් දුවේ”

ඒ අය ගිය පසු මම තනි වූයෙමි. අයියාව ගමෙන් පිට කර හැරීම ඉතාම හොඳය. ගමේ අය දැන් අප ගැන මොනවා කියනවා ඇද්ද? මොනවා කිවත් මොනවා කරන්ද? විය යුතු විපත් සිදුවී හමාරය. මට දැන් සුදු බණ්ඩරියාට මුහුණ දීමට බැරිය. සුව වූ පසු මමත් මාමලාගේ ගෙදර යමි. පසුදිනට උදා විය. ඇදේ වැහිර සිටින මට වේලාව යනවා නොදැනේ. ලෙඩුන් බලන වෙලාවත් ලං වී ඇත. අම්මලා ඊයේ මා බැලීමට ආ නිසා අද කිසිවෙක් මා බැලීමට නොඑති. මම මදක් ඇස් පියාගෙන කල්පනා කරමින් සිටියෙමි. ටික වෙලාවකින් කිසිවෙකු මගේ ඇඟට අත තබනවා දැනී මම ඇස් ඇර බැලුවෙමි. මාමා. මට සතුටක් ඇති විය. ඒ සමගම තවත් කවුද මේ ඉන්නේ.

“අනේ මේ මගේ රත්තරන් අයිය නේද. අයියේ මේ මොකද අයියගේ හැටි” කියා මට කෑ ගැසුණි. අයියා රැවුල කපා නැත. ඇඟපත වැහැරී ගොස්ය. මුහුණ රොදු පාටය. ඇස් රතු වෙලාය. ඒවා තුළින් කඳුළු පිටවේ. පහතට නැමී සරමේ වාටියෙන් කඳුළු පිසදාගත් අයියා වෙදනාවෙන් කථා කළේය.

“නංගියේ උඹට වෙච්ච දේවල් වලට මමත් වග කියන්ඩ ඕනෑ. කිසි දෙයක් හොයා බලන්නේ නැතුව ඕකගේ කතාවලට රැවටිලා මාත් උඹව ඇරියා. ඕකවද ... ඕකව මම ...” කියමින් අයියා දන්මිටි කයි.

“අනේ මගේ අයියේ මම අයියට වදින්නම්. ඕකා එක්ක පැටලෙන්ඩ නම් යන්ඩ එපා” මම ආයාචනාත්මකව කීවෙමි. අයියා නිහඬව ඇත අහස දෙස බලා සිටී. මම අයියාගේ මුහුණ දෙස බලා සිටියෙමි. එවිට මගේ සිත මා සමග මෙසේ කථා කරන්නට විය. ‘අනේ මගේ රත්තරන් අයිය දැන් පිස්සෙක් වගෙයි. වූටි කාලේ ඉස්කෝලේ යද්දී මාව වඩාගෙන ඒදණ්ඩෙන් එගොඩ කරවපු මගේ අයිය, වෙරළ ගඟට නැහැල ඇඟ පුරාම දිම් කනකොට ඒ ගැන නොතකා මට වෙරළ කඩා දීපු මගේ අයිය, මට ඉස්කෝලේදී විහිලු කරපු කොල්ලන්ට පාරෙදි අල්ලගෙන ගහපු මගේ අයිය, මාව පත්තෑයෙක් කාල මං අඩද්දි බලා ඉන්ඩ බැරුව

අධ්‍යයන මගේ අධ්‍යය, මං නැවුම් කළෙන් වතුර නාල ගෙට ආ දවසේ ටික ටික කැටේක එකතු කරපු සල්ලි වලින් මට කරාබු දෙකක් අර දීපු මගේ අධ්‍යය, කකා ඉන්න බත් පිහානෙන් මගේ පිහානට මොනව හරි දාලා මගේ පිහානෙන් බත් කටක් කාල යන මගේ අධ්‍යය. අනේ අධ්‍යයේ මට වෙච්ච දේවල් ගැන අධ්‍යයගේ හිතේ තියෙන්න දුක මට තේරුම් ගන්න ටික වුණි. අධ්‍යයේ, මට මේ හිතෙන දේවල්ම ඔය ඇත බලාගෙන ඉන්න අධ්‍යයටත් හිතෙනව ඇති. දැන් අප අතර පවතින නිහඩතාවය තුළ ගැබ්වී ඇති හැඟීම් පොතක් ලියන්න තරමට ඇති' මෙවැනි දේ මා සිතන විට මාමා අපේ නිහඩතාවය බිඳිමින් කපා කළේය.

“අනේ දුවේ එදා ඉදිල මේ කොලුවට කැමක් නැ. රුවුල කපන්නේ නැ. නාන්නේ නැ. මගේ බලේට අද උදේ යාමිනම් ආප්ප දෙකක් කැවා. මේ ලමය මෙහෙම පිස්සෙක් උනාම තවත් දුකක් තේද?”

“අනේ අධ්‍යයේ නොකා නොබි ඉන්න එපා. අධ්‍යය හොඳට ඉන්න ඕනැ. අපේ ගෙදරට තියෙන්න ලොකුම හයිස අධ්‍යය තේද?”

“නංගියේ උඹ වෙනුවෙන් මට කරන්න බැරි දෙයක් නැහැ. ඒව මං බලා ගන්නම්”

“අනේ අධ්‍යයේ ගමේ නම් යන්න එපා” මම කීවෙමි.

ටික වේලාවකින් දෙදෙනාම පිටවී ගියහ. පසුවදා කිසිවෙක් නොපැමිණියහ. දින තුනක් ගත වුවත් කවුරුත්ම ආවේ නැත. හතරවන දිනයේදී මාලි ඇගේ ලොකු අක්කා සමග මා බැලීමට පැමිණියාය. ඇගේ ලොකු අක්කා විවාහ වී පදිංචිව සිටිනුයේ මොරටුව ය. මලින් දැන් ගමේ සිටි ම අපගසු නිසා අක්කාගේ ගෙදර ගිය බව කීවාය.

“ඉතින් මලි අපේ ගෙදරින් කවුරුත් ආවේ නැත්තේ ඇයි?”

“උඹලගේ අම්මටයි තාත්තටයි දෙන්නටම සනීප නැහැ. උන ගැනිල ඊයේ මම ගිහින් අක්කලගේ ගෙදර යන බව කීවාම උඹලගේ අම්ම කිව්ව මට ගිහින් බලන්න කියලා. අධ්‍යයන් ගෙදර නැතේ. ඉතින් මං කිව්ව අක්කයි මමයි නිතරම ගිහින් බලන්නම් කියලා.එයාලාට ඉන්න එපා කිව්ව”

“ඒක නම් හොඳයි ඒත් ඔයාලාට කරදරයක් තේද?”

“මොන කරදරයක්ද සෝමේ. අම්මල ඔව්වර දුර ඉදිල එන්න ඕන නැහැ. අපිට ලහයිනේ. අපි එන්නම්”

“ටිකටි කපන දවස් ලං වෙනකොට පණිවුඩයක් අරිමු තේද?”

“ඔව් එහෙම කරමුකෝ”

“සෝමේ මට ගමට ගියාට පස්සේ තමයි හාමුව ගැන හොඳ හොඳ විස්තර ආරංචි උනේ. ඕකගේ රස්සාව තමයිලා ඔය වගේ බලා වැඩ කරන එක. කෙල්ලෙක්ව ඔය වගේ තැනකට ගිහින් දුන්නම උාට සැහෙන මුදලක් ලැබෙනවලා. ඒ විතරක් නෙවෙයි. ඔය වගේ කෙල්ලන්ට ලැබෙන ලමයින්ව පිරිසට අයට විකුණුවම ලමයෙකුගෙන් උාට සැහෙන් ගාණක් ලැබෙනවාලා. ඔය අපේ ගමේ එහෙම සමහර කෙල්ලන්ව ඕක අමාරුවේ දාලා මඩම් වලට යැව්ව කියලත් ආරංචි උනා උඹට මතකද? ඒ ලමයින්වත් පිරිසට වලට විකුණල හොඳ ගාණක් හම්බ කර ගෙන තියෙනවලා”

“මොනව මලී ඕකව ඉතුරු කරන්ඩ වටිනාවයැ?”

“එක කැල්ලක්වත් ඉතුරු නොකර ඕකව කන්ඩ ඕනෑ බං. උඹලගේ අයිසටත් දරන්ඩ බැරුව ගියේ ...” කියා මලී එක්වරම නිහඩ වූවාය.

“අනේ මගේ අයිසව පරිස්සම් කර ගන්ඩ කියල මම අපේ මාමාට කිව්ව” මා එසේ කියන විට මලීත් අක්කාත් මුහුණට මුහුණ බලාගෙන සිටියේ අමුතු බියපත් ගතියකිනි. තවත් සති දෙකක් පමණ මේ විධියට ගෙවී ගියේය. ඒ අතරතුර මලී සහ අක්කා නිතරම මා බැලීමට ආහ. එහෙත් අපේ ගෙදරින් හෝ මාමලාගේ ගෙදරින් හෝ මා බැලීමට නොපැමිණීම ගැන මම පුදුම වූයෙමි. තව සතියකින් ටිකට කපන බව දැනගත් මම එය මලීට කීවෙමු. ඇය අපේ ගෙදරට දන්වන බව පැවසුවාය. නියමිත දිනට මා කැටුව යාමට ආවේ අපේ මාමාය.

“ඇයි මමේ තාත්තයි අයිසයි ආවේ නැත්තේ?”

“තාත්තාට තවම සනීප මදි දුවේ. අයිසව ඉතින් මොකටද ගමේ අරින්නේ?”

“දැන් මම යන්නෙන් මාමලගේ ගෙදරද?”

“නෑ දුවේ දුවගේ තාත්ත කිව්ව ගෙදර එක්ක එන්ඩ කියල. මොකද සිංහල බේන් කරන්ඩ ඕනෑලා දුවගේ ඔය අත් කකුල් කැඩිව්ව තැන් හොඳටම හොඳ වෙන්ඩ. දුවලගේ අල්ලපු ගමේ වෙද මාම බොහොම දක්ෂලා ඔය වගේ දේවල් වලට. ඒ හින්දා අම්මයි තාත්තයි දෙන්නම කිව්ව දුවව ගෙදර එක්ක එන්ඩ කියලා”

“අනේ මාමේ මං කොහොමද ගමට මුණ දෙන්නේ?”

“දැන් ඒව ගැන බය වෙන්ඩ දෙයක් නැහැ. මුළු ගමම දැන් හාමුව එක්ක විරුද්ධයි. කවුරුත් දැන් උන් එක්ක කතා නෑ. මේ වැඩ හින්දා ගමටම එපා වෙලා”

මට යාමතම් අඩිය තැබිය හැක. ඒත් කොර ගසමිත්ය. අත සෙලවිය නොහැක. මාමා මාව වත්තත් කරගෙන කුලී රථයකින් දුම්රිය ස්ථානයට කැඳවාගෙන ආවේය. ඉන්පසු දුම්රියෙන් ගමන් කළ අප එතැන් සිට අපේ ගමට ගියේ කුලී කරන්තයකිත්ය.

ගෙවල් කිට්ටු වන විට මට මහා මුසල ගතියක් දැනුණි. හාමු මහත්තයලාගේ ගෙවල් සීමාවට එන විට හැම තැනම ඉරි ගිය සුදු කොඩි හා අඩක් ගැලවී ගිය දැන්වීම් තිබෙනු දුටුවෙමි. එම දැන්වීම් වලින් එකක් ගැලවී තිබුණේ නැත. හාමුගේ රුවට සමාන රූප දෙකක් එම දැන්වීමේ විය. නිවන් සැප ලැබේවා යන අකුරු ටික මට හොඳින් පෙනුනි. මගේ හදවත ගැහෙන්ට විය. කුමක් හෝ සිදුවී දින කීපයක් ගතවී ඇති බව ඉරුණු ගැලවුණු දැන්වීම් වලින් සිතා ගත හැකි විය.

“අනේ මාමේ මොකද වෙලා තියෙන්නේ” මම වටහිට බලමින් ඇසුවෙමි.

“යමුකෝ දුවේ ගෙදර”

“අනේ කියන්නකෝ මාමේ කෝ අපේ අයිිය” මම මාමාගේ අනේ එල්ලුනෙමි.

මාමා කිසිත් කපා නොකරයි. මගේ උගුර හිර විය. මට අයිියා සිහි විය. කුමක් හෝ විපතක් සිදුව ඇත. මට හැඩුම් ආවේය.

“අ ... නේ මා ... මේ”

“දුවේ නාඩා ඉදින් දැන් ගේත් ලහයිනේ”

මම අපේ වත්ත දෙස බැලුවෙමි. වැස්සට සේදී පරණ වූ සුදු කොඩි දෙකක් අපේ ඉදිකඩුල්ල දෙපස විය. කරත්තය වත්තට හරවා නතර කෙරුණි. අම්මාත් තාත්තාත් කරත්තය ලඟට පැමිණ මා වත්තත් කරගෙන ගෙට යද්දී වත්තේ ඇත කොණක වේලී ගිය ගොක් රැන් කීපයක් මගේ නෙත ගැටුණි.

“අම්මේ මොකද අම්මේ වෙලා තියෙන්නේ” මම කෑ ගැසුවෙමි. අම්මාද මා බදාගෙන කෑ ගසා ඇඩුවාය. එවිටම අපේ හිතවත් අසල්වැසි අයද අපේ ගෙදරට දුව එනට වූහ. තාත්තාත් මල්ලින් නැගිත් හඩති. මම මහා හඩින් කෑ ගසා මෙසේ කීවෙමි.

“ඇයි දෙයියනේ කවුරු හරි මට කියාපල්ලකෝ මොකද උනේ කියල”

එවිට මාමා මා ලඟට ආවේය. මාව පරිස්සමින් අල්ලාගෙන ඇඳ මත වාඩි කරවීය.

“මේකයි දුවේ වෙලා තියෙන්නේ. එදා මමයි අයිියයි උඹව බලල ඉස්පිරිතාලෙන් අපේ ගෙදර ගියා. පහුවදා පාන්දරම මටත් හොරෙන් අයිිය මෙහෙ ඇවිල්ලා. මේ ගෙදර අයටත් හොරෙන්ම ගිහින් පොඩි හාමුට පිහියෙන් ඇනල මරල. ඒක ඉවසන්නඩ බැරුව ලොකු හාමු අයිියට වෙඩි තියල ලොකු හාමුත් වෙඩි තියාගෙන. එදා එතන මරණ තුනයි”

මේ පුවත ඇසෙනවාත් සමහම මට කුමක් වූයේ දැයි මම නොදනිමි. මට සිහිය එන විට හොඳටම රූ වෙලාය. එවිට වෙද මාමා මගේ හිස අතගාමින් ඇඳ

උඹ වාඩිවී සිටියේය. අම්මාත් තාත්තාත් සුදුබණ්ඩියාත් ඇඳ ලඟ සිටිනවා මට පෙනුණි. අයිසාගේ මරණය වෙනුවෙන් මට අඩන්ට බැරි වූ නිසා එදා රූ එලිවන තුරු මම කැගසමින් ඇඬුවෙමි.

මරණයේ සෙවනැලි

අපි එදා නිවාඩුවට ගෙවල් බලා එමින් සිටියෙමු. මඩකලපුවේ සිට කොළඹ බලා එන බසය මගීන්ගෙන් පිරී තිබුණි. බසය ගමන් කරමින් තිබුණේ කැලෑවෙන් වටවූ පාරේය. හදිසියේම බසය නතර විය. කවදත් බියෙන් සැකෙන් මේ පාරේ ගමන් කරන අපි ඇත්තටම බිය වූයෙමු. නිල ඇඳුම් ඇඳගත් තරුණයෝ පිරිසක් බසය නවතා සිටිති. ඔවුන්ගේ අත්වල ආයුධ විය. තැනිගත් කවුරුත් ප්‍රශ්නාංකය රැඳී මුහුණු වලින් ඔවුන් දෙස බලා සිටිති.

“බැහැපියව් ඡේරම බිම” ඔවුන්ගෙන් එකෙකු තර්ජනය කළේ අවධාන සිංහල ස්වරයෙනි.

“දෙමළ අය ආපසු පලයව්. මුණ්ලිම අයත් දුවපියව්” කියමින් ඔවුහු කීප දෙනෙකුට පහර දුන්හ. හැමෝගේම හැඳුනුම්පත් පරීක්ෂා කර එසේ පැවැසූ ඔවුහු අප එකොලොස් දෙනාව නතර කර ගත්හ.

“තොපිල ෂිංහලයෝ නේද. නැගපියව් බණ් එකට” කියා අපට අණ දුන් අතර රියදුරු අසුනේ වාඩිවූයේ නිල ඇඳුම් ඇඳගත් අයෙකි. ඔහු සමහ සිටි අනිත් අයද බසයට ගොඩවූහ. එතැන් සිට ඔවුන් කථා කළේ දෙමළ බසෙනි. අපට ඒ කිසිවක් නොවැටහුණි. අප එකොලොස් දෙනාගේම හදවත්වල ගැස්ම එකිනෙකාට ඇසෙන තරමය. වහලය කඩා වැටුණු නිවසක සුන්බුන් වලට හිරවී සිටිනවුන් සේ කිසිවක් කරකියා ගත නොහැකි අපි එකිනෙකාගේ මුහුණු දෙස අසරණව බලා සිටියෙමු. ටික දුරක් ගිය බසය අතුරු පාරකට හරවන ලදී. එහි ටික දුරක් ගොස් එය නතර විය.

“බැහැපියව්” අපට අණ ලැබුණි. වෙවිලන දෙපාවලින් අපි බිමට බැස්සෙමු.

අපව කැලෑ පාරකට යොමු කළ ඔවුහු අපට ඉදිරියෙන් පිටුපසින් ගමන් ගත්හ. මෙසේ ටික දුරක් ගොස් කැලෑවෙන් වැසුණු කුඩා නිවසකට අපව දමා දොරගුළු දමා අපට මෙසේ තර්ජනය කළහ.

“පැනල යන්ඩි හැඳුවොත් තොපිලව කඩු කරනව. ෂිංහල බල්ලෝ”

අගුළු දැමූ මේ කුටිය තුළ සිරකරනු ලැබූ අපි දුකෙන් හා බියෙන් අප එකිනෙකාගේ මුහුණ දෙස හද පත්ලෙන් නැගෙන් සෙනෙහසින් බලා සිටියෙමු. අප තුළ ඇති මරණ බිය නිසාම අපි එකිනෙකාට ලංවී සිටියෙමු. සැමගේම මුහුණ වල මරණයේ සෙවනැලි වැටී තුබුණි. හැඩුම්බර දෙනෙන් හා වෙවිලන අත් පා සහිත අප එකිනෙකාට වඩාත් ලංවී සිටියේ වෙන කාගේවත් හවිහරණයක් නොමැති නිසාය. අපේය කියා කිව හැකි අපට ආදරය කරන හා අපේ ආදරය ලබන කිසිම කෙනෙකුගේ පිහිටක් නැතුව මරණයේ දොරටුවට ලංව සිටින අපට සිටින එකම ආරක්ෂකයෝ අප එකොලොස් දෙනාමය. අපේය කියා සිතා සිටි අයගේ මුහුණු මනසේ ඇදෙමින් අපේම කඳුළු වලට බොදවී යද්දී අපේ දුක දකින්නට සිටින්නේ අප එකොලොස් දෙනාම පමණයි නේද? අප අතර සිටි තලතුනා වයසේ නිලධාරී මහතෙක් සුසුම් ලමින් හඬන්නට විය. තවත් කීප දෙනෙක් ඉකිගසනි. මටද හැඩුම් ආවේය. එක් වැඩිහිටියෙක් මෙසේ කියමින් අප දෙස බැලීය.

“දරුවනේ අපි මොන වරදක් කළාටද මේ?”

තවත් වැඩිහිටියෙක් තරුණ අය දෙස බලමින් මෙලෙස තම දුක කියන්නට විය.

“අනේ මට දරුවෝ හය දෙනෙක් ඉන්නව. තාම එක් කෙනෙක් වත් රස්සාවක් කරන්නට පුළුවන් අය නෙමේ. මං නැති උනාම උන්ට යන කල දසාව ... දෙවියනේ”

එවිට තව තවත් අය මෙලෙස එකිනෙක විලාප නගන්නට වූහ.

“අපේ ගෙදර තත්වය ඊට වඩා අත්තයි. නෝන ලෙඩින්. දුවගේ මහත්තය මැරිල. ඒ පවුල බලන්නෙන් මම ... අපෝයි මේ දුක කොහොම ඉවසන්නද” කියමින් ඔහු දැනින් හිස බදාගෙන බිම වාඩි විය.

“දුවගේ කසාදෙට සුමානයයි තියෙන්නේ. ඒ වැඩ ටික ඉවර කරල එන්නි හිතාගෙනයි මේ ගමන පිටත් උනේ. කවුද හිතුවේ මෙහෙම මග නවතින්නි වෙයි කියල” පැවැසූ තවත් අයෙක් දැනින්ම තම හිසකෙස් අදිමින් හඬයි.

“මගේ නෝනට පළමු බබා හම්බවෙන්නට ඉස්පිරිතාලෙට ඇඩ්මිට් කළා කියල කෝල් එකක් ආව. ඒ හින්දයි මම යන්න ආවේ” කියමින් මම බිත්තියට ඔලුව හේත්තු කර ගනිමි.

“දැන් ඉතින් පුනේ අපි ඔක්කොටම එකම ඉරණම තමයි ... අය්යෝ ... මේ දුක ලෝක පාලක දෙව්වරුන්ටවත් පෙනෙන්නේ නැද්ද දෙයියනේ” ඒ තවත් වැඩිහිටියෙකි.

ඒ අතර තවත් අයෙකු නැගූ විලාපයකින් අපි හැම දෙනාම වෙවිලා ගියෙමු.

“පත්තරයක තියෙනව මං දැක්ක මුං අපේ මිනිස්සුන්ව ප්‍රාණ ඇපකාරයො හැටියට තියා ගන්නවලු කියල”

“උන් ඉල්ලන දෙවල් නොලැබුණොත්”

“නොලැබුණොත් අපිව මරල දමයි. නැත්නම් සදහටම උන්ගෙ අත් අඩංගුවෙ තියාගනියි. අපට එහෙම උනොත් අපේ ගෙවල් වල අය පොලොවේ හැපිල මැරෙයි” ඔහු පසුව උමතුවෙන් මෙන් එහා මෙහා දුවන්ට විය. ඇත්තෙන්ම ඔහුගේ සිහිය විකල් වේගෙන එන බව පෙනුණි.

අප අතර තරුණයෝ දෙදෙනෙක්ද වූහ. ඒ අය තවම කිසිත් කතා නොකළහ. හැම දෙනා දෙසම බලමින් කල්පනාකාරී ලෙස හැසිරෙන මේ තරුණයන් දෙදෙනා දැකීමද දුබල සිත් ඇති අපට තරමක සැනසීමක් විය. අර කලින් සිහි විකල්වූ තැනැත්තාගේ තත්වය දැන් තවත් දරුණුය. හැසිරීම හා බැල්මද අමුතුය. හෙමින් හෙමින් මොනවාදෝ දොඩවයි. දැන්නම් කාට උනත් සිහි විකල් වීම පුදුමයක් නොවේ. අර තරුණයෝ දෙදෙනා අන් අයව සැම විටම සනසමින් නොයෙකුත් දේ කියති. අපව දීර් ගැන්වීමට ඔවුන්ගන්නා උත්සාහය ප්‍රසංගනීයය.

“මේ අංකල්ල අයිියල පොඩ්ඩක් කලබල නොවී ඉම්මුකෝ. අපි උත්සාහ කරල බලමු කොහොම හරි මෙතනින් පැන ගනිමි. එහෙම නැතුව මෙහෙම හැමෝම හීන දුර්වල කරගෙන බැහැනේ”

“අනේ පුනේ පුතාලාට ඇහුණේ නැද්ද අරං කිව්ව පැනල යන්ඩ හැදුවොත් අපට කරන දේ”

“හරි අන්කල් ඒ ඉති පැනල යන්ඩ හදල උන්ට අහු උනොත්තේ. උන්ට හොරෙන් කොහොම හරි පැන ගන්නොත් උං අපට මොනව කරන්ඩද” එසේ කී තරුණයා වහලයත් බිත්තියත් අතර සිදුරින් එල්ලී ඇත බලා මෙසේ කීවේය. “මිදුලේ ඉන්නව උන් තුන්දෙනෙක්. වත්තෙන් ඉන්නව දෙන්නෙක්”

“ඉතින් කොහොමද පුනේ එවුන්ගෙන් බේරිලා යන්නේ”

ඒ අතර අර සිහි විකල්ව සිටි මිනිසා බිත්තියට ගසමින් දොඩවයි. “ලොකු දුවේ ලොකු දුවේ අර බලපන් වූවි මල්ලි අඩනව. උං කිරි ටිකක් හදල පොවල හිටපන් පුනේ. පස්සේ උයාගන්ඩ පුළුවන්. උඹලගේ අම්මට කොච්චර කිව්වද මම රට යන්ඩ එපා කියලා. ඇහැව්වයැ. සල්ලි! සල්ලි!! ඒ ගැනට සල්ලි පිස්සුව හැදුන. හන් හන්” ගා ඔහු වියරු සිනහවක්ද පායි. කුමක් කරන්ඩද අපි හැමදෙනාම මරණයට පෙලගැසී සිටින්නෝ වෙමු. ක්‍රමයෙන් අඳුර වැටෙන්නට පටන් ගෙන ඇත. බඩ තුළින් උඩට විත් හදවත දවාගෙන මතුවන ගිනි දඳුවක් අපව අලු කරන්ට තරම් වේගයෙන් එලියට එන්නට යන්න දරන්නා සේ දැනේ. මානසික වේදනාව හැම දෙනාගේම සිත් අවුල් කර ඇත. කඳුලින් පිරි දෙනෙතින් හා කෝපයෙන්ද ගෝකයෙන්ද දැවෙන අපේ හදවත් හැර අප සතු වෙන කිසිවක්

නැත.

අනේ මගේ බිරිද, ඇයට දරුවා ලැබී ඇත්ද? ඒ දරුවාට පියා දැකීමට වරම් නැද්ද? යනුවෙන් මගේ හදවත පෙලූ වේදනාව දරා ගත නොහැකිව මම හඬමින් බිම වැතුරුනෙමි. එවිට අර තරුණයන් දෙදෙනාගෙන් කෙනෙක් මා ලඟ බිම වාඩිවී මගේ හිස අතගාමින් මෙසේ කියනට විය.

“නැගිටින්න අයිගේ නැගිටින්න. අයිගාගේ හිනේ තියෙන වේදනාව මට නොතේරෙනව නෙවෙයි. අයිගේ අපි වගේම තරුණයි. ඒ හින්දා අයිගේ අපි දෙන්න එක්ක එකතු වෙලා මොනව හරි කරන්න බලමු. අනිත් වැඩිහිටි අය මානසික වශයෙන් අපට වඩා දුර්වලයි. නැගිටින්න අයිගේ. වතුරේ ගිලෙනඩ යන මිනිහ තුන්තිරි ගහෙන් එල්ලෙනවලුනේ. ඒ හින්දා අපිත් මොනවා හරි කරමු අයිගේ”

මම නැගී සිටියෙමි. “ඔව් මල්ලි අපි මොනව හරි කරමු”

ඒ දෙදෙනා නිතරම ක්‍රියාශීලිය. අනිත් තරුණයා වහලයේ පරාලය අල්ලාගෙන හුනෙකු වගේ බඩගාමින් උප කැටයක් උස්සා ඒ සිදුරෙන් ඇත බැලුවේය. එවිට ඔහුට දකිනට ලැබී ඇත්තේ අපේ සිර කුටිය දෙසට එන කීප දෙනෙකි.

“අයිගේ උන් කීප දෙනෙක් මේ පැත්තට එනවා. බය වෙන්ඩ ඕන නැහැ. බය උනත් නැතත් අපි මේ තත්වයට මුහුණ දෙන්න එපායැ’ එසේ කියන්නම හැම දෙනාම එකම අයිතකට ගලී වූහ. දොර ඇරියේ ඔවුන්ය. වේවල් කුඩයක් හා ප්ලාස්ටික් බුලියක් ඔවුන් අත විය. අපේ දෙදෙනෙකු ක්ලාන්ත වී බිම ඇද වැටුණි.

“මේකේ තියෙන පාන් කාපියව්. වතුර බීපියව්. අපිට තොපිලාගෙන් වැඩ ගන්න තියෙන්නෙ හෙට. එතක මේ ඇතුලෙ ඉදපියව්”

නැවත දොර වැසුනි. ටික වේලාවකින් බිත්තිය හා වහලය අතර සිදුරෙන් පිටත බැලූ අර තරුණයා කීවේ ඔවුන් දෙදෙනෙකු ගසක් යට වාඩිවී ආයුධ සහිතව මුර කරන බවය. අප එකිනෙකා කපා නොකළත් හැමගේම සිත්වල පැවතියේ එකම හැඟීම විය හැක. අපට කවදාවත් ගෙදර යනට ලැබෙන්නේ නැහැ. හෙට අපට මොනවා වේවිද? අපේ ගෙවල්වල අය මොනවා හිතාවිද? මේ ආදී හැඟීම් වලින් යුතුව හැමෝම එකිනෙකාගේ මුහුණු දෙස බලා සිටිති. අර තරුණයෝ දෙදෙනා පමණක් එඩිතර ලෙස හැසිරෙති. සිහි නැතුව ඇද වැටී සිටි දෙදෙනාට වතුර ඉස පවන් සැලූ ඒ තරුණයන් සිත් සැනසීමට කියන දෙවල් හැමෝම අසා සිටිති.

“අනේ පුතේ උඹල දෙන්න අපට අපේම දරුවෝ වාගේ. උඹල දෙන්න නොහිටින්න මෙලඟකටත් අපි බයේම මැරිල” යි වැඩිහිටියෙක් පැවසීය.

අර දෙදෙනාට සාන්තු සප්පායම් කළ පසු තරුණයන් දෙදෙනා ඊළඟට ගියේ පාන් කුඩය ලඟටය. ඒ දෙස උපහාසයෙන් බැලූ එක තරුණයෙක් එයට පයින් ගහා පෙරලා දැමූ අතර අනිත් තරුණයා වතුර භාජනය ඇර නගයට ලං කර බලා අවශ්‍ය නම් වතුර බොන ලෙස අපට කීවේය. හැම දෙනාම ඇති පදම් වතුර බිවෝය. නැවතත් එකිනෙකා විලාප නගති. ඒ හැර වෙන මොනවා කරන්නද? සමහරු වරින් වර සිහි නැතිව වැටෙති. අර උමතු වූ තැනැත්තා තවමත් දොඩවයි. “ලොකු දුවේ ලොකු දුවේ කෝ පොඩි එකා” ඔහු කෑගසයි. මධ්‍යම රාත්‍රිය පසුවන තුරුම එකිනෙකා වරින් වර නගන ශෝකාලාප වලින් නම් අඩුවක් නැත. තරුණ දෙදෙනා මා ලඟට විත් මෙසේ කීහ.

“අයිගේ අපි කොහොම හරි මුංගෙන් බේරෙන්න ඕනෑ. අපිට හිතෙනව උන් දොර අරිනකොටම පැනල ආයුධ උදුරගන්ඩ. ඒවයිනම් උන්ව මරල කැලයට පැනගන්ඩ. නැතුව නිකම්ම කැනහිල්ලු වගේ මැරෙන්න ඕනෙන නෑ නේද අයිගේ”

“ඔව් මල්ලි අපි එහෙමවත් කරමු”

මා එසේ පැවසුවත් එය ලෙහෙසියෙන් කළ නොහැකි දෙයක් බව මගේ සිත කියයි. එවිටම හදිසියේ පාර දෙසින් වෙඩි හඩක් ඇසුණි. ඒ සමගම වෙඩි වරැසාවක් කැළය දෙසින්ද ඇසෙන්නට විය. හැමෝම නැගිටගෙන එක් තැනකට වූහ. තරුණයෝ දෙදෙනා දැන් දිගු කර සෑම දෙනාම වටකර ගත්හ.

“බය වෙන්න එපා. ඔය ඇහෙන්නේ දෙපැත්තකින්ම වෙඩි හඩවල්. හමුදාව හා සතුරන් අතර වෙඩි හුවමාරුවක් වගෙයි. මොනවා උනත් බය වෙන්න එපා” ඒ වචන ඇසෙන විට මට මතක් වූයේ මද්දුම බණ්ඩාර කුමරුය. මේ දෙදෙනාද එවැන්නන් දෙදෙනෙකි.

ඒ අතර ජීප් රථයක හඩ සමග නැවතත් වෙඩි හඩවල් ඇසෙන්නට විය. අපට කිසිවක් නොවැටහුණි. එවිටම අපේ කුටිය අසල බොහෝ දෙනෙක් ගැවසෙන බව වැටහුනේ පා ගැටෙන හඩිනි. අපට කුමක් සිදුවීමට යන්නේදැයි ඇතිවූ බියෙන් අපේ ඇඳුම් ඩහදියෙන් තෙත්විය. එවිටම කවුරු හෝ දොර කඩාගෙන ඇතුළට පිවිසියහ. ඒ අය අත විදුලි පන්දමද විය. අපේ සමහරු සිහිසුන්ව ඇද වැටුනහ. මමත් අර තරුණයෝ දෙදෙනාත් පැමිණි අය දෙස විමසුම් ඇසින් බැලුවෙමු.

දෙවියනේ මේ අපේ ඉටු දෙව්වරුන් නේද? ඔව් ඔව් අපේ හමුදා සොහොයුරෝ. ඒ සමගම වැටී සිටි අයත් වෙවිලන අයත් අසලින් වහනය වූයේ වැසිකිලි වලකින් පිටවන දුර්ගන්ධයයි. ඔව් ඇත්තෙන්ම ඔවුන්ට මල පහ වී ඇත.

“හරි හරි ඉක්මන් කරනව. අපි ආවේ නමුසෙලාව බේර ගන්ඩ. ඔය වැටිල ඉන්න අයව ඉක්මනට ගම්මු”

මට ඇතිවූ ධෛර්යය කෙබඳු එකක්දැයි කිව නොහැක. මම දෙදෙනෙකුටම

ඔසවා ගනිමි. මල පහවී අවසිහියෙන් දහලන අපේ අයව අර තරුණයන් විසින් ඔසවාගෙන ගියේ කිසිම පිළිකුලක් නැතිවය. අපේ හමුදා සොහොයුරන්ද ක්‍රියා කළේ ඊටත් වඩා උත්තම අයුරිනි. හැම දෙනාවම ජීප් රථ වලට නැවා ගන්නා අතර කැලෑව දෙසින් තවත් වෙඩි හඩවල් ඇසෙන්නට විය. අපේ හමුදා සොහොයුරන්ද ඊට පිළිතුරු දෙමින් අප රැගත් වාහනය ආරක්ෂා සහිතව තවත් සන්නද්ධ වාහන දෙකක් මැදින් ගෙන යනු ලබන්නේ හමුදා කඳවුරකටය.

මෙතෙක් මරණ බියෙන් වෙවිලමින් සිටි සැවොම නව පණක් ලද්දවුන් මෙන් ජීප් රථය තුළ ගමන් කරති. ඇඳුම්වල මල පහවී සිටි අයගේ මුහුණුවලින් දිස් වූයේ ලැප්ඡාව මුසුවූ ප්‍රීතියකි. මෙතෙක් මරණය තර්ජනයක් මැද කල්පනාකාරී ලෙස හැසිරුණු අර තරුණයන් දෙදෙනා තුළ දිස්වූයේ ඔවුන්ගේ සහජ දහකාර කෙලිලොල් ගතියයි. ඒ අය මල පහවී සිටි සොහොයුරන් දෙස බලා කරුණා සහගත මුහුණින් පොඩි සමච්චලයක්ද කළහ.

“මේ අයිල ඵහෙම හමුදාවට බැදිල හිටියන.” යයි එක්කෙනෙකු පැවසූයේ උපහාසය රැඳී දෙනෙතිනි. එවිට අනිත් තරුණයා මෙසේ කීය. “අපෝ ඵහෙම උනානම් යුනිපෝම් වල තත්වය මොකක්ද”

ඒ ඇසූ කවුරුත් සිනාසුනහ. ජීවිතයේ කිසිම දිනක නැවත සිනාසීමට නොලැබෙයි සිනා සිටි අපට දැන් සිනාසීමටද පුළුවන. එවිට හමුදා සොහොයුරන්ගෙන් කෙනෙක් කරුණාව මුසු බැල්මක් අප වෙත හෙලා මෙසේ පැවසීය.

“ඔහොම තමයි මල්ලි මිනිස්සු කවුරුත් මරණයට බයයි. මරණය කොයි තරම් බිය ජනකද කියන එක මේ අයගේ තත්වය දිහා බලනකොට ඔයාලාට වැටහෙන්නඩ ඇති”

“කඳවුර තව ටික දුරයි. එහෙදි ඔහේලට ඇඳුම් මාරු කරගෙන පිරිසිදු වෙන්නඩ පුලුවනි” කියා පැවසූයේ තවත් හමුදා සොහොයුරෙකි.

“සර්ලට දේවත්වය ලැබෙන්නඩ ඕනෑ අපේ ජීවිත බේරල දුන්නට”

“සර්ල දෙව්වරු වගේ අපි ගාවට කඩා පාත් උනේ නැත්නම් අපි ඔක්කොම ඉවරයි”

“සර්ලගේ පවුල්වල අයටත් පි. අත්වෙනව අපේ ජීවිත බේරල දුන්නට”

මේ ආදි වශයෙන් එකිනෙකා පවසන වදන් අසා සිටින හමුදා සොහොයුරෝ කරුණාවෙන් අප දෙස බලති. අර සිහි මද ගතියෙන් සිටි තැනැත්තා දැන් නිහඩය. මේ හදිසි වෙනස් වීමෙන් ඔහුගේ මනසද වෙනස් වී ඇත. කාගේත් මුහුණු වලින් පිලිබිඹු වූයේ අර කුටිය තුළ සිටියාට වඩා හාත්පසින්ම වෙනස් ප්‍රතිරූපයන්ය. බලාපොරොත්තුව හා ප්‍රීතිය මුහුණුවල ලියැවී ඇත. සමහරු කෘතඥ පූර්වක

දෙනෙත් වලින් හමුදා සොහොයුරන් දෙස බලා සිටිති. සමහරු දේව ප්‍රතිමා දෙස බලන්නවුන් සේ හක්ති ආදර බැල්මෙන් ඒ අය දෙස බලා සිටිති.

“සර්ල කොහොමද අපි ගැන දැන ගන්නෙ” යයි මම ඇසුවෙමි.

“ඔයාල එක්කම බස් එකේ ආ දෙමළ මහත්මයෙක් අපට ආරංචිය දීල ගියා”

“මොනව” අපි පුදුම වූයෙමු.

“පුදුම වෙන්නට දෙයක් නැහැ. අද රටේ නියෙන්නෙ සිංහල දෙමළ අරගලයක් නෙමෙයි. ත්‍රස්තවාදි අරගලයක් පමණයි” කියා හමුදා සොහොයුරා පැවසීය.

හමුදා කඳවුරේදී අපට අවශ්‍ය සෑම දෙයක්ම ලැබුණි. අවශ්‍ය අයට ඇඳුම්ද සැමටම කැමද නිදා ගැනීමට ඉඩකඩද ලැබුණි. නමුත් අපට නින්දක් අවශ්‍ය නැත. අපේ ජීවිත ගලවා ගැනීමට ලැබීම කෙතරම් භාග්‍යයක්ද. අපේ හමුදා සොහොයුරන් අපට කැමට දුන්නේ ඒ අයගේ කැමෙන් කොටසක් වන්නට ඇත. පරිත්‍යාගශීලී ජීවිත ගත කරන ඒ අයට එය සුළු දෙයක් වෙන්නට ඇත. මේ අය තම ජීවිත පවා පුද කරන්නේ අප වෙනුවෙනි.

පසුදින අපව ගුවන් යානයකින් කොළඹට එවීමට සූදානම් වෙද්දී අපගේ ජීවිත බේර දුන් අපේ ඉටු දෙව්වරුන්ට වැද අපි සමු ගනිමු. ක්‍රමයෙන් යානය ගුවන් ගත වෙද්දී අප බිම බලාගෙන සිටියේ අපේ හමුදා සොහොයුරන්ගේ රූප ඉතාම කුඩා මිනිසුන් බවට පත් වී නොපෙනී යන සැටියි. යානය සෑහෙන දුරක් ගුවන් ගතවූ විට ඒ රූප නොපෙනී ගියත් අපේ හදවත්වල ඇදී ඇති ඒ අයගේ රූප සදා නොමැකෙනු ඇත.

හොරෙක්

මම කාමරය තුළ පාඩම් කරමින් සිටියෙමි. නාගී අල්ලපු ගෙදර රමණි සමග මිදුලේ වාඩිවී කථා කරමින් සිටියාය. වරින් වර ඔවුන්ගේ උකුළු මුකුළු සිනා හඬ මගේ සවනට වැටේ. එහෙත් මම අවධානයෙන් මගේ වැඩවල යෙදීමට උත්සාහ කළෙමි.

“ඒයි අර බලපන්නකො” ඒ නාගීගේ හඬය.

“ඉඳා හරි කෝලමක්නේ” ඒ රමණිගේ හඬය.

“අන්න බං ආයෙන් බලන්න ඉන්නව” දෙදෙනාම සිනාසෙහි.

“නොදෝකි විතරක් මූණෙ හැටි. හරියට බකමූණෙක් වගේ”

“මූණ ලස්සන නම් තව බැලුවත් කමක් නෑ”

“ඒයි උං බලන්නේ නම් මනමාල සයිස් එකෙන් නෙමේ”

“හොරෙක්ද දන්නේ නෑ නේද”

ඒ වචන ඇසෙත්ම මම ජනේලයෙන් පිටත බැලුවෙමි. නාගී කලබලයෙන් ගේ දෙසට එමින් මෙසේ කීවාය.

“පොඩි අයිගේ, පොඩි අයිගේ, හොරෙක්ද කොහෙද”

“කෝ? කෝ?” මම මිදුලට පැන්නෙමි. අපේ කමිඳි වැට අයිනේ අන්දර ගස් පෙළට උඩින් නාඳුනන මුහුණක් පෙනේ. මම ඒ දෙසට ලං වූයෙමි.

“මොකද මිනිහෝ?” මම ප්‍රශ්න කළෙමි. ඔහුගෙන් කිසිම ප්‍රතිඋත්තරයක් නැත.

“තමුසේ කවුද? මොකද ඔහු ඉන්නේ”

කිසිම පිළිතුරක් නොදුන් ඔහු පාරට පැන දුවන්ට විය. මමත් “ඔන්න හොරෙක්! හොරෙක්!!” කියා කෑගසමින් පාරට දිව්වෙමි. ඒ සමහම අවට ගෙවල්වල ගැහැණු පිරිමි කොයි කවුරුත් දුවගෙන ආහ.

“අල්ලපියව් ඔන්න හොරෙක්”

“හොරෙක් හොරෙක් අල්ලපියෝ” දැන් හැම දෙනාම කෑගසමින් ඔහු ලුහු බදිති. ඔහු සරමේ වාටිය දැනින් ඔසවාගෙන වේගයෙන් දුවයි. අපේ කෑ ගැසීම් හඬට එක් වන සෑම ගෙදරකම අය අප සමඟ ඔහු පසුපස දුවති. අප කෙතරම් වේගයෙන් දිව්වත් ඔහුගේ ධාවන වේගය ඊට වැඩිය. කවුරු කවුරුත් කෑගසමින් හනි අරිමින් දුවති.

“යන්ඩ දෙන්ඩ එපා ඕකා හොරෙක්”

“ඔන්න හොරෙක්”

පාරේ එකම සෝෂාවකි. දැන් කවුරුත් කිලෝ මීටරයක් තරම් දුර දුවන්ට ඇත. ඒ සීමාවේ කැලෑ ඉඩම් කට්ටියකි. වේගයෙන් දිවූ ඔහු කැලෑවට පැන ගත්තේය.

“දැන් මොකද කරන්නේ” කෙනෙක් අසයි.

“අපි හැම පැත්තෙන්ම වටලමු. ඔය කට්ටිය ඔය පැත්තෙන් යන්ඩ. අපි මේ පැත්තෙන් යමු හරිද්”

දැන් කවුරුත් කැලය පිරිනි.

“සද්ද නැතුව යමු. ඕක මේ ලඟම හැගිලා ඇති” කෙනෙක් පවසයි. හැමෝම ඔහු සොයති.

“කවුරු කවුරුත් කල්පනාවෙන්. ඕක ලඟ ආයුධ එහෙම ඇද්ද දන්නේ නෑ” ඒ ඇසූ සමහරු මග හරින්නට සූදානම් වෙති.

“මේ පිස්සු නැතුව යමල්ල. ආයුධ තියෙනව නම් ඕක ඔහොම අත පය කඩාගෙන දුවයිද?” රොමයිසා අසද්දී කවුරුත් සිනාසුනහ. ටික වේලාවකින් කැලයේ අනිත් පැත්තෙන් සෝෂාවක් ඇසෙන්නට විය.

“හරි හරි හොරා ඇල්ලුවා. හැමෝම පාර අයිනට වරෙල්ලා”

අපි හැමෝම ඒ දෙසට දිව්වෙමු. එවිට අපට දැක ගත හැකි වූයේ කටු ඉපල් ආදියට සිරි සුළු තුවාල සහිතව අල්ලාගෙන සිටි ඔහුය. පෙනුමෙන් ඔහු එඩිතර පාටය. කිසිම බියක් සැකක් ඔහු කෙරෙන් නොපෙනේ.

“මු නම් හොරෙක්ම තමයි”

“හොරෙක් නෙමෙයි මු මහ මදාවියෙක්. ජේන්තේ නැද්ද හැටි”

“කතා කරපන් මිනිහෝ. උඹ කොහේ ඉඳලද එන්නේ”

“ජේනවද ගල් ඉබ්බා වාගේ ඉන්න හැටි”

“කතා කරන්ඩ බැරිද මිනිහෝ උඹට”

“ලොක කට්ටියෙක්. දෙන්ඩ හිතෙනවා හොම්බ සමතලා වෙන්ඩ”

“ගහන්ඩ එපා අපි මුව පොලිසියට ගෙනියමු. එහෙදි අපුරුවට කතා කරවයි”

මේ විදියට හැමෝම නොයෙක් දේවල් පැවසුවත් ඔහුගේ මුහුණේ කිසිම වෙනසක් නොවීය.

“බලාපල්ලකෝ බයක් හැකක් නැතුව මහ රජපුරුවෝ වාගේ බලා ඉන්න හැටි”

“ඕකා ත්‍රස්තවාදියෙක්ද කොහෙද. සිංහල දන්නේ නැතුව ඇති” කෙනෙක් රහසින් කියයි.

දැන් අට දෙනෙකු පමණ ඔහු අල්ලාගෙනය. ඒ හැම දෙනාවම අඹරවමින් මිදී යාමට උත්සාහ දරණ ඔහුගේ හැසිරීම පුද්ගලාකාරය.

“ඕක න. එසේ මෙසේඑකෙක් නොවෙයි. හොර නායකයෙක්”

“හරි හරි අපි දැන් කොහොම හරි මුව පොලිසියට ඇදගෙන යමු. මෙනත ඉඳල හැතැපීමක්වත් නෑ නෙවැ”

හැමෝම ඊට එකඟ වූහ. දැන් ඔහුව අල්ලාගෙන සිටින අපි මහත් වැයමෙන් ඔහුව තල්ලු කරගෙන වාගේ ගමන් කරමු. වරෙක ඔහු කුඩා ළමයකු මෙන් බිම ඉඳ ගැනීමට තැත් කරයි. එවිට අපි ඔහුව දැනින් අල්ලා ඔසවමින් ගෙන ගියෙමු. පිටුපසින් එන අය කියන නොයෙක් වදන් ඇසෙන විට අපේ වෙහෙසද මග හැරේ.

“ඕකගෙ අත් දෙක කැඩෙයි බො”

“ඒකට කමක් නෑ. අත් රිදෙනව නම් අඩු තරමින් මු කතා කරන්නෙවත් නැතැ”

“ඕක තමයි පහුගිය ටිකේම මැගි අක්කලාගේ කුකුල් කොටුවේ කුකුල්ලු ගෙනියන්ඩ ඇත්තේ”

“ඔව් ඔව් ඇත්ත තමයි”

“ඇයි පහුගිය දවස්වල අපි හෝදල වනල තිබුණු රෙදින් නැති උනානේ. අනුමානයක් නෑ ඕකම තමයි ගෙනියන්ඩ ඇත්තේ”

“ජෙමයියගේ අමුඩ ලේන්සුව ගෙනිව්වෙන් ඕකද කියල අහපල්ල”

හැමෝම සිනසෙහි.

“උඹල ඔය කියන එකක්වත් ඇහෙන්නේ නෑ වගේ මු ඉන්නේ. හරිම ගල්කාසයෙක්”

“දැන් නම් අපට මුව ඇදගෙන යන්ඩත් බැරි තරම් අමාරැයි. මුව තියෙන හයිස. මොනවද යකෝ උඹ කන්නේ”

මොනවා ඇසුවත් කිව්වත් ඔහුගෙන් කිසිම උත්තරයක් නැත. ඇතින් යම්කිසි වාහනයක් එන ගබ්දය ඇසේ. අපි හැරී බැලුවෙමු. ජීප් රියක්. ආ! පොලිසිය වෙන්ඩ ඇති. සෙනග දුටු වාහනය නතර විය. එයින් බැස්සේ පොලිස් රාළහාමිලා දෙදෙනෙකි.

“රාළහාමි මේ හොරෙක්. අපි අල්ලගෙන යන්නේ පොලිසියට”

“දානවා ජීප් එකට”

ඔහුව ජීප් රියට දමමින් නිමලුත් මමත් ඔහු සමග රියට නැග්ගෙමු.

“කොහෙත්ද තමුසෙල මුව අල්ල ගන්නේ”

“මේ මිනිහ අපේ ගේ දිහා හොරෙන් බලන් ඉදල මං දැකල කතා කරන කොටම දුවන්ඩ පටන් ගන්නා. ඉතින් අපි කෑ ගහල අහල පහල අයත් එක්ක එකතු වෙලා පස්සෙන් දුවල තමයි අල්ල ගන්නේ. හැබැයි රාළහාමි මිනිහ අහන කිසිම දේකට උත්තර දෙන්නේ නැහැ”

“හැබැද. ඒක අපි පොලිසියෙදි බලා ගම්මුකෝ”

ජීප් රිය පොලිසියට ලඟා විය. රාළහාමිලා ඔහු අල්වා කුඩුව තුළට තල්ලු කළේය. ඉන්පසු රාළහාමි කෙනෙක් ඔහුට කථා කළේය.

“මොකද තමුසේ ගෙවල් ලඟට වෙලා බලන් ඉන්නේ කවුරු එනකන්ද?”

ඔහු සුපුරුදු ඉරියව්වෙන්ම බලා හිඳි.

“මොකද ගල් ගිලල වගේ. කතා කරන්නෙම නැද්ද”

ඔහුගෙන් පිළිතුරක් නැත.

“හොඳයි ඔහොම ඉන්නවකෝ. සාප්ප් මහත්තය ආවම අපි තමුසේව කතා කරවන්නම්” යයි පැවැසූ ඒ රාළහාමි අපටද නැවතී සිටින ලෙස කීවේය.

අපි පොලිසියේ මිදුලට වී සිටියෙමු. සිදුවන්නේ කුමක්දැයි දැන ගන්නා තුරු අපට ඉවසීමක් නැත. එවිටම ජීප් රියක් පැමිණියේය. එයින් බැස්සේ සාප්ප් මහත්තයා විය හැක. අපි විමසිලිමත් වීමු. එවිට අර රාළහාමිලා ඒ මහතාට ඔහුව පෙන්වමින් විස්තර කියන අතර අප දෙසද අවධානය යොමු කරවීය. සාප්ප් මහතා අප දෙසද බලමින් කුඩුවේ සිටින සොරා දෙසද නියුණු බැල්මක් හෙලීය. එවිටම හදිසියේ පැමිණි මෝටර් රථයක් මිදුලේ නතර විය. එයින් බැස ආවේ මැදිවියේ කාන්තාවක් හා තරුණයෙකි. ඒ දෙදෙනාගේම මුහුණ මේ සොරාගේ මුහුණට සමාන වුවත් ඒ දෙදෙනාගේ මුහුණ වලින් පිලිබිඹු වූයේ වැදගත් පවුලක අයගේ ප්‍රතිරූපයන්ය. හදිසි ගමනින් පොලිසියේ පඩිපෙල නැගුණු කාන්තාව තම අත වූ ලියවිලි වගයක් සාප්ප් මහතා අත තබමින් “අතේ සර් මේ ලියවිලි කියවල බලන්න. අර ගෙනත් ඉන්නේ මගේ පුතා” යනුවෙන් හැඩුම් බර වචන වලින් පැවැසුවාය. එම ලියවිලි කියවන අතර ඒ මහතාගේ මුහුණ වෙනස් වූයේ වැහි වලාකුලකට වැසී යන හිරු මඩල පරිද්දෙනි. ඒ ස්ත්‍රීය දෙසත් රාළහාමිලා දෙසත් හොරා දෙසත් පිළිවෙලින් බැලූ සාප්ප් මහතා “මෙයාව යන්න හරින්න” යයි රාළහාමි කෙනෙකුට නියම කළේය. කුඩුවේ දොර ඇරුණි. කුඩා ළමයෙකු අම්මා සමඟ සිනාසෙන අයුරින් බොළඳ සිනහවක් අම්මා දෙස හෙලූ ඔහු අනතුරුව වේවැල් පහර කෑ කුඩා ලදරුවෙකු සේ ලාබාල කටහඬින් කෑ ගසා හඬමින් අම්මාගේ අතේ එල්ලුනේය. කඳුළු බේරෙන දැසින් සාප්ප් මහතා දෙස බැලූ ඒ කාන්තාව කෘතඥ පූර්වකව දොහොත් එක් කර වැද ඒ අයගෙන් සමුගෙන අප හොරා යයි හැඳින්වූ පුතාවද තුරුළු කරගෙන මිදුලට බැස්සේය.

අපි ඇය සමඟ සිටි තරුණයාගෙන් විස්තර ඇසුවෙමු.

“මේ මගෙ අයිස. මෙයාගේ මොලේ හොඳ මදි. අංගොඩ ඉස්පිරිතාලේ මානසික රෝග විශේෂඥ දොස්තර මහත්තයෙකුගෙන් අපි මෙයාට බෙහෙත් ගන්නව. අර පෙන්වපු ලියවිලි ඒ දොස්තර මහත්තයා මහා ගැනත් මෙයාට දෙන බෙහෙත් වර්ග ගැනත් සඳහන් කරල තියෙන ලියවිලි වගයක්. ඉතින් අපි ඊයෙ ඉඳලාම ඔය ලියවිලින් අතේ තියාගෙන හැම තැනම ගියා. මේ කිට්ටුවට එනකොට ආරංචි උනා අපි කියන හැඩහුරුකම් තියෙන කෙනෙක්ව මිනිස්සු අල්ලගෙන පොලිසියට ගෙනිව්ව කියල. අපි ඇහේ ලේ වතුර වෙලා මේ දුවගෙන ආවෙ. අපරාදේ බැරි වලාවත් ගුටි කෑව නම් එහෙම මොලේ අමාරුව හොඳටම වැඩි වෙනව. මෙයා මෙහෙම ලොකුවට හිටියට හිත පුංචි ළමයෙකුගේ වාගේ” යයි පැවසූ ඔහුගේද ඇස්වල කඳුළු පිරී තිබුණි.

“එහෙනම් අපි ගිහිං එන්නම්” කියමින් ඉතා සුහද ලෙස සිනාසී ඔවුන් රථයට ගොඩ වූයේ අප විසින් හොරා ලෙස හංවඩු ගසනු ලැබූ ඔවුන්ගේ දයාබර මානසික රෝගියාවද සෙනෙහසින් වැළඳගෙනය. ඔහුට වද දීදී පොලිසියට ඇදගෙන

ආවේ අප බව ඒ අයට දැන ගන්නට නොලැබීම ගැන අපි සතුටු වූයෙමු. නිමලුන් මමත් හෙමින් සිරුවේ පාරට බැස්සෙමු.

“තව ටිකෙන් පොලිසියෙන් ගුවි කන්ඩ වෙන්නේ අපටයි නේද නිමල්”

“ඔව් මමත් කල්පනා කළේ ඒකයි”

කොහේ ගියාදෝ

නින්දෙන් අවදි වූ මා සුපුරුදු පරිදි කුස්සියට ගියේ අම්මාගෙන් ලැබෙන කෝපි කෝප්පය බීමටය. එහෙත් තවම වතුර ලිපේය. අම්මා හිරමනය උඩ වාඩි වී දැනින් මුහුණ වසාගෙන හඩමින් සිට මා දෙස බැලුවාය. අම්මාගේ ඇස් රතු වෙලාය. ඉදිමිලාය.

“ඇයි අම්මේ කෝපි නැද්ද?”

“නියෙනව පුතේ. මම කෝපි හඳනාමි මගේ පුතා දුවලා ගිහින් ලොකු මාමාට එන්න කියන්නඩ”

එවිට අම්මා ගැන මට ඇතිවූ දුකත් මේ අනපේක්ෂිත සිද්ධියත් නිසා මගේ ධාවන වේගයද වැඩි විය. නිමේෂයකින් ලොකු මාමලාගේ ගෙදර මිදුලේ නතර වූ මම හනි දමමින් “ලොකු මාමේ, ලොකු මාමේ” කීවෙමි.

“මොකද දරුවෝ මොකද?”

“ලොකු මාමේ ඉක්මනට අම්ම එන්න කිව්ව”

එවිට බැරැරැම් ගතියක් මුහුණට ආරූප කර ගත් ලොකු මාමා කිසිත් නොදොඩා සරම සකස් කර අදිමින්ම අපේ ගෙදරට පිය මැන්නේය.

“මොකද නංගියේ”

“අනේ අයිගේ... ආ... නේ... අයි... ගේ”

“ඉතින් නාඩ ඉදින්. ඉස්සෙල්ල වෙච්ච දේ කියල පස්සේ අඩපන්. කෝ දයාපාල?”

“එක තමයි අයිගේ ම. එන්න කිව්වේ. ඊයේ හවස ඉදල ගෙදර නෑ. රූ එලි වෙනතුරුත් ආවේ නෑ. අනේ අයිගේ දයාපාලව හොයපල්ල”

“උඹ එහෙම දයාපාලට හිත රිදෙනේද මුකුත් කිව්වද?”

අම්මා කතා නැත.

“අනුමානයක් නෑ උඹ මොනවා හරි කියල තියෙනෙව. ඒකට කමක් නෑ. උඹ අඩන්නේ නැතුව ඉදිත්. මමයි මල්ලිල තුන්දෙනයි ගිහින් දයාපාලව භොයන්නම්කො” පැවැසූ ලොකු මාමා පිටවී ගියේය.

අම්මා මදක් සැනසුණාය. මාමලා හතර දෙනා හතර අනේ ඇවිදිමින් සෙවූ නමුත් රූ වන විට හතර දෙනාම ආවේ ගොලුවන් සේය. අම්මා හඩා වැටෙන විට මට අසා සිටීමට බැරි නිසා මමත් ඇඬුවෙමි. මල්ලිලාට නම් කිසිම හැඟීමක් නැත. ඒ අය නිකමම බලා සිටිති. මෙසේ දින ගණන් සති ගණන් එකම ආකාරයෙන් ගෙවී ගියත් තාත්තා ගැන කිසිම ආරංචියක් නැත. ගෙදර ලිපිවල කෑම ඉදෙන්දෝද නැත. එහෙත් තුන් වෙලම අපට කෑම ලැබේ. මාමලා හතර දෙනාගේ ගෙවල් වලින් අපට උවමනා ප්‍රමාණයටත් වඩා කෑම ලැබේ. අම්මා දැන් අඩලාම ලෙඩ වෙලා වගේය. මාමලා නැන්දලා නිතරම පැමිණ අම්මාගේ සිත සනසති.

අම්මලාගේ පවුලේ මාමලා හතර දෙනාටම ඉන්නා එකම නංගි අපේ අම්මාය. ඒ නිසා මාමලා අපේ අම්මාට ඉතාම ආදරේය. ඒ හතර දෙනාටම හේන් කුඹුරු වලින් හොඳ ආදායම් ලැබෙන නිසා අපව නඩත්තු කිරීම ඒ අයට සුළු දෙයකි.

“කණගාටු වෙන්න එපා නංගියේ. අපි කවුරුත් නංගිව තනි කරන්නේ නැහැ” දිනක් ලොකු නැන්දා අම්මාට කීවේ අපට දවල් කෑම ගෙනා බත් පෙට්ටිය බීම තබමින්ය.

“අනේ අක්කේ අයිියලාට මෙහෙම හැමදාම මගේ පවුලේ බර කර ගහන්න ජුළුවන්නද? මේ මනුස්සය මෙහෙම අපිව දාලා ගියේ ඇයි?”

“දාලා ගියා කියල හිතන්ට බෑ නංගියේ. දයාපාල මලයාට මුකුත් කරදරයක්වත් උනාද කවුද දන්නේ”

“අනේ දෙවියනේ එහෙම දෙයක් වෙන්නේ කොහොමද? ඒ අහිංසකය කාටවත් වරදක් කරන කෙනෙක්යැ” කියමින් අම්මා නැවත හඩන්ට වූ විට නැන්දා ඇයව සැනසුවාය.

දිනක් ලොකු මාමාත් පොඩි මාමාත් කළ කථාවක් මට මෙවිට මතක් විය.

“දයාපාල මලය යන්ඩ ඇත්තේ අපේ නංගිගේ කට්ටි වැරද්ද හින්දම වෙන්න ඇති. ඇයි ඉතින් හැම වෙලේම අහසින් වැටුණු එකා කාත් කවුරුත් නැති එකා කියල අපහාස කරනවනේ”

මමද අම්මා තාත්තාට බනින හැටි අසා ඇත්තෙමි. ඒත් තාත්තා ඒ කිසිවක්

ගණන් ගන්නේ නැත. ඒවා ඇහෙන්නේ නැති විධියට තාත්තා තමාගේ වැඩවල යෙදෙයි. ඒ දිනවල තාත්තාට නිතරම බැණ වැදුණු අම්මා දැන් මෙව්වර කණගාටු වන්නේ ඇයි කියා මට තේරුම් ගත නොහැක.

ක්‍රමයෙන් කාලය ගෙවී මාස අවුරුදු බවට පත්වී දැන් අවුරුදුද කීපයක් ගත වී ඇත. එහෙත් තාත්තා ගැන කිසිම ආරංචියක් නැත. මාමලාගේ උදව්වෙන් අපේ හේන් කුඹුරුවලද එලදාව හොඳය. මමත් දැන් තරුණ වයසට පත්ව සිටිමි. දෙටුපෙල සමන්වූ පසු පාසැල් ගමන නතර කළ මම මාමලා සමඟ අපේ ඉඩම් වල එලදාව වැඩ කර ගැනීමට වෙහෙසුනෙමි. මල්ලිලා තුන්දෙනාත් දැන් ලොකුය. ඒ අයට තාත්තා ගැන මතකයක් නැත. මාමලාගේ සහයෝගය නිසාම මටද දැන් ගොවිතැන ගැන හොඳ අවබෝධයක් ඇත. අපේ අස්වැන්නද සරුසාරය. මාමලාගේත් අපේත් වී මිලට ගන්නා මුදලාලි මාමලා සමඟ ඉතාම හිතවත්ය. ඔහුගේ වී මෝලේ ගණන් හිලවී වැඩ වලට මාව හවුල් කර ගැනීමට කැමති බව ඔහු අපේ ලොකු මාමාට දන්වා ඇත. මා දෙටුපෙළ සමන් නිසාත් මෙවැනි රැකියාවකට මා සුදුසු බව මාමාගේ අදහස විය. දැන් ලොකු මල්ලිත් ගොවිතැනට යොමු වී ඇති නිසාත් මා වෙනුවෙන් සෑහෙන වැටුපක් ගෙවීමට මුදලාලි කැමති නිසාත් මාමලාත් අම්මත් මමත් ඊට එකඟ වූයෙමු. එහෙත් නිවාඩු ලැබෙන හැම විටම මම ගොවිතැන් වැඩ කළෙමි. පාසැල ඇරී ගෙදර එන මල්ලිලාද ගොවිතැන් වැඩ වලට උදව් දුන්න.

දැන් අපට කිසිම අග හිඟයක් නැත. එහෙත් අම්මාගේ දුක නම් තවම එලෙසමය. ගමේ ගැහැණුන් කියන කට කපා නිසා අම්මා වැලපෙන අයුරු දැකීමෙන් දිනක් මගේ හදවත කම්පා විය. අනුන්ගේ ඕපාදුප හොයන ලුසි අක්කා අපේ තාත්තා ඇත පලාතක වෙනත් ගැහැණියක සමඟ ජීවත් වන බව අම්මාට පවසා ඇත. එදා අම්මා විලාප කියමින් ඇඬුවේ ඒ නිසාය. මට ඒ දුක දරා ගත නොහැකිව මම පුංචි මාමා හමුවී අම්මා අඩමින් සිටින බවත් එයට හේතුවත් කීවෙමි. අපට කරදරයක් වුවහොත් ඉස්සෙල්ලාම ඉදිරියට පනින්නේ පුංචි මාමාය. මගේ වචන අසා කෝපාවිෂ්ඨ වූ පුංචි මාමා ලුසි අක්කා හමුවීමට ගියේය.

“ලුසි අක්කේ මෙහාට වරෙන්”

“ඇයි පුතේ මේ තකහනියක්”

“හැබැද උඹ අපේ මස්සිනා ගැන නරක ආරංචියක් නැගිට කිව්ව කියන්නේ”

“මොන බොරුද පුතේ ම. මුකුත් කිව්වේ නෑ”

“එහෙනම් නැගී අඩනව කියන්නේ උඹ මොනවද කිව්ව කියල”

“අතේ නෑ පුතේ ඕක කාගෙද බොරුවක්”

“මේ ලුසි අක්කේ උඹ ගැන මං හොඳට දන්නවා. උඹට මං මේ පළමුවෙනි වතාවටයි කියන්නේ. කට පරිස්සම් කරගෙන නොහිටියොත් මං නරක මිනිහ කියන්න ඵසා. උඹේ මිනිහගෙන් ඇටකටු කඩනවා මම”

එවිටම ගෙනලින් එලියට ආ සේදිරිස් තම බිරිඳගේ හැටි හොඳින් දන්නා නිසා මාමාට මෙසේ කීවේය.

“අනේ පුතේ උඹ කෑ නොගහ පලයන් ඔය ගැණු කතා වලට කලබල නොවී. ආයෙත් එහෙම මේ ගැණු මොනව හරි කියල තිබුණොත් මම මේකිගේ කට තලනවා”

“එහෙනම් මං යනවා ගෙදර” කියූ පුවි මාමා “වරෙන් පුතේ යන්ඩ” කියා මා සමඟ අපේ ගෙදර ආවේය.

තවත් වසර කීපයක් ගතවන විට මම මුදලාලිගේ මෝලේ කළමණාකරු බවට පත්වූයෙමි. බාල මල්ලිලා දෙන්නා ඉගෙනීමට සමත් හෙයින් ලොකු මල්ලින් මමත් ඔවුන්ගේ ඉගෙනීමට බාධා නොවන පරිදි ගොවිතැන් වැඩ කළෙමු. තුන්වැන්නා උසස් පෙළ සමත්වී විශ්ව විද්‍යාලයට ඇතුළු වූ අතර බාල මල්ලිට ගුරු පත්වීමක් ලැබී ගමේ පාසැලටම පත්විය.

දැන් අම්මා දරුවන් දෙස බලා සතුටින් ජීවත් වුවත් ඇගේ සිත තුළ අළු යට රැඳී ගිනි පුපුරු මෙන් තාත්තා ගැන දුක සැහවී ඇත. මෝලේ මහත්මයා මා ගැන තබා ඇති විශ්වාසය අප්‍රමාණය. මා කළමණාකරු වශයෙන් සේවය කළත් බොහෝ විට මුළු පාලනයම මට භාරදී ඇත්තා සේය. වැඩ කරන කම්කරුවන්ද මට ඉතාම හිතවත්ය.

සෑම මාසයකටම වරක් අපේ ගමට මදක් ඇතින් පිහිටි ගල් ගුහාවල වාසය කරන ආරණ්‍යවාසී හික්ෂුන් වහන්සේලාට දානයක් පිරිනැමීම අපේ මුදලාලිගේ සිරිතය. බොහෝ අවස්ථාවල දානය ගෙන යන වැන් රථයෙහි මමද ඔහු සමඟ යමි. සමහර දිනවල මුදලාලි නොගොස් මට යාමට නියම කරයි. එවිට මම සේවකයන් දෙදෙනෙකු සමඟ ගොස් දානය පිළිගන්වා උන්වහන්සේලාට වැද පුදා ආපසු එමි. දිනක් එසේ දානය රැගෙන ගිය අවස්ථාවකදී මා සමඟ ගිය සේවකයන් දෙදෙනා වනයේ ඇවිද බෙහෙත් ජාති වගයක් සොයාගෙන එන තුරු මම ගම්වැසියන් සමඟ කථා කරමින් පැල්පත් පසු කරමින් ඇවිද්දෙමි. ඒ අවස්ථාවේදී මම මේ ආරණ්‍යවාසී තාපසවරුන් ගැන එක් අයෙකුගෙන් විස්තර ඇසුවෙමි.

“ආ ලොකු උන්නැහේ මේ හාමුදුරුවරු පන්සල් වල ඉන්නේ නැතුව මේ කැලේ ගල් ගුහාවල දුක් විදින්නේ ඇයි”

“මොනව කියනවද මහත්තයා මේ අය කැමති නැහැ එහෙම පන්සල් වලට වෙලා ඉන්න. මේ අය කැමති මේ වගේ දුක් විදගෙන සිල් රකින්න. දානයක්

ලැබුණොත් වලඳිනව නැත්නම් නිරාභාරව භාවනා කරනව. ඔය මොනවා හරි ගඩා ගෙඩි ඡානියක් කාල ඒත් මැත්නම් තේ කෝපි ටිකක් බිල බොහොම සිල්වත් විධියට ජීවත් වෙනවා”

“ඔය ඔක්කොම මේ පලාතේ අයද”

“නෑ මහත්තය කොහෙන් කොහෙන් හරි ආව අය. හැබැයි නියම විධියට සසර කලකිරිල හිත එකහ කරගෙන ආව අය. එහෙම නැතුව පන්සල්වල ඉන්න සමහර අය වාගේ අම්මල තාත්තලගේ බල කිරීමට මහණ වූ අය තෙවෙයි”

“ඔව් ඔව් සමහරු මහණ වෙන්නේ මව්පියන්ගේ උවමනාවටනේ. කුඩා කාලේදීම ඔහේ මහණ කරනව”

“මේක ඇතුළේ ඉන්නව මහත්තයා හරිම සිල්වත් ඒ වගේම හරිම පින්වත් හාමුදුරු කෙනෙක්. එයා ගිහි ජීවිතේ ඉන්න කාලේ ලහිණිම ආශ්‍රය කරපු යාළුවෙක් ඉදහිට එයාව බලන්ඩ එනවා. එයා තමයි මට ඔය හාමුදුරුවන් ගැන කිව්වේ. එයා හාමුදුරුවන් ගැන මට විස්තර කිව්වෙත් හාමුදුරුවන්ට නියෙන ලැදිකමටයි. මට කිව්ව ඒ අයට පුළුවන් හැටියට උදව් කරන්ඩ කියල. නැත්නම් එයා ඔය විස්තර මට කියන්නෙත් නැහැ”

“කොහේ හාමුදුරු කෙනෙක්ද එයා”

“ඒක නම් මට කිව්වේ නෑ මහත්තය”

“ඉතින් ලොකු උන්නැහැ කියන්ඩකො ඒ හාමුදුරුවන්ගේ විස්තරේ”

“මෙහෙම ඉදහම්මුකෝ. මහත්තය හැම මාසෙම මෙහෙම දානේ ගෙනෙන නිසා මට මහත්තයව විශ්වාසයි. නැත්නම් මේ කතාව කියන්නේ නෑ. ඒ හින්දා මහත්තයත් මේ කතාව කාටවත් කියන්නේ නෑ නොවැ”

“අපොයි නෑ”

“මේ හාමුදුරුවන්ගේ හොඳ කම වෙන්වන්ඩයි ම. මේ කථාව කියන්නේ”

“හොඳයි බය නැතුව කියන්ඩ. අපි ඒ අයට තව තවත් උදව් කරන්නම්”

“ඔය ගුහාව ලහට ගිය වෙලාවක බලන්ඩ මහත්තයා රතුම රතු උස මහන ලස්සන හාමුදුරු නමක් ඉන්නව. දැක්කම ඇති පිං අත් වෙනව. ඒ තරම්ම පිං පාටයි. හැම වෙලාවේම මුව පැටියෙකුත් එක්කයි ඉන්නේ”

“ඉතින් ඉතින්”

“ඉතින් ම. කිව්වේ අර යාලුවෙක් ඉදහිට එනව කියල. ඒ යාලුවට ඔක්කොම

විස්තරේ කියල තමයි මහණ වෙන්ඩ ඇවිත් තියෙන්නේ. එයාගේ මාර්ගයෙන් ගෙදර තොරතුරුත් හොයා බලනවා. යාලුවන් මේ රහස රැකගෙන තමයි ඉන්නේ”

“කෝ ඉතින් ලොකු උන්නැහැ කිව්වයැ තාම කතාව”

“ඒ හාමුදුරුවෝ කලින් විවාහ වෙව්ව කෙනෙක්”

මගේ සිත තුළට ඇහිල්ලකින් අනිත්නාක් මෙන් දැනුණි. එහෙත් මම මුහුණෙන් වෙනසක් නොපෙන්වා කපාවට හවුල් වූයෙමි.

“ඇයි ඉතින් මහණ වෙලා තියෙන්නේ නෝනගේ වරදක් නිසාද?”

“වරදක්ම නිසාත් නෙමෙයි මහත්තය. නෝන ගැන හිත කලකිරිල”

“මට තේරුනේ නෑ ඒ කතාව”

“ඉන්ඩකො මම තේරුම් කරලා දෙන තුරු. නෝනට දරුවන් හතර දෙනෙක්ම ලැබෙන තුරු පවුලේ යුතුකම් හරියට කරගෙන හොඳට ජීවත් වෙලා තියෙනවා. ඒ උනත් නෝන නිතරම එයාව බාල්දු වන විධියට අපහාස කරල කතා කරනවලු. ‘අහසින් වැටුණු එකා, අම්මෙක් අප්පෙක් නැති කාලකන්නියා’ ඔය විධියට නිතර නිතර අපහාස කරනකොට එයාට දරාගන්න බැරි වේදනාවක් ඇති උනාලු. හැමදාම මේ විධියට නින්දා විද විද ඉන්නවට වඩා පුළුවන් තරම් එයාගෙන් ඇත් වෙන්ඩ ඕනෑ කියල හිතනලු. නෝන මේ විධියට අපහාස කරනකොට කවදා හරි දරුවොත් ඒ විධියට පුරුදු වෙව් කියලත් හිතලා තියෙනවා. කොහොම උනත් ගිහි ගෙය අතහැරල යන බව නම් නෝනට කියලා නෑ”

“හරි පුදුම මනුස්සයෙක්නේ. එයාට තිබුණතේ නෝනගෙන් දික්කසාද වෙලා වෙන කසාදයක් කරගන්න” මා එසේ කීවේ සිතට එකඟව නොව නිකම්ම කපා නොකර අසා සිටින විට මගේ සිත තුළ ඇති කැලඹීම ඔහුට දැනෙව් කියා සිතන නිසාය.

“ඔන්න ඉතින් මහත්තය කිය ‘පු හරුපේ. ඇයි මහත්තයෝ සසර කලකිරුනට පස්සේ ආයෙත් බදින්න හිතෙනවද. අනිත් එක දරුවන්ව දාල එන එකත් එයාට හරිම වේදනාවක් වෙලා තියෙනවා. ඒ උනත් නිතර බැණුම් අහමින් ගෙවන ජීවිතයට වඩා දරු දුක විදගෙන මහණ වෙනව කියන තීරණයට බැස්සලු”

“ඉතින් දරුවෝ ජීවත් වෙන්නේ කොහොමද කියල හිතල නැද්ද?”

“නැතුව. එයා දන්නවලු නෝනට ඉන්න සහෝදරයෝ හතර දෙනා තමන්ගේ එකම නංගිට නොසලකා නොඉන්න බව. දරුවන් ගැනත් නිතරම තොරතුරු අහනවලු අර යාලුවාගෙන්”

“මොනවද ඉතින් එයා දරුවෝ ගැන දැනගෙන තියෙන්නේ”

“ඔක්කොම දෙවල් දන්නවල. ලොකු පුතා මොකක්දෝ හොඳ රස්සාවක් කරනවල. දෙවෙනි පුතා ගොවිතැන් කරල හොඳට දියුණු වෙලා ඉන්නවල. තුන්වෙනි පුතා ඔන්න ඔය විස්ස විස්සාලෙද මොකක්ද එකක ලොකු විභාගයක් පාස් කරලල. බාල පුතා ඉස්කෝලේ මහත්තේක්ල. ඔය විස්තර අහල බොහොම සන්නෝසෙන් ‘සාදු සාදු සාදු’ කියල පිං දුන්නල. දැන් හරිම සන්නෝසෙන් හිත එකහ කරගෙන හොඳින් භාවනා කරමින් නිසංසල ජීවිතයක් ගත කරනවල”

“ඔය විධියට ගිහි ගෙය අතහැරල එන්ඩ තරම්ම එයාට නෝනගෙන් හිරිහැර වෙලා තියෙනවද?”

“වෙන්ඩ ඇති මහත්තයෝ. ඔය හාමුදුරුවෝ කුඩා කාලෙම එයාගේ අම්ම දාලා ගිහින් පස්සේ එක එක නැදැයන් ලඟ ජීවත් වෙව් ඉඳල පස්සේ ඔය පිටිසර පලාතකට වෙලා තනිවම ගොවිතැන් කරගෙන ජීවත් උනාල. ඒ කාලේ තමයි ඔය බැඳපු එක්කෙනාගේ දෙමව්පියෝ එක්ක සම්බන්ධකම් ඇතිවෙලා තියෙන්නේ. ඔහොම ඉන්න අතරේ ඔය නෝන එක්ක යාලුවෙලා තියෙනව. ඉතින් මේ මනුස්සය බොහොම ගුණ යහපත්කම් ඇති කෙනෙක් හින්දන් හොඳට දියුණු වෙලා ඉන්න හින්දන් මව්පියෝ විරුද්ධ වෙලා නැ. කාලයක් ගියාට පස්සේ තමයි නෝන ඔය කුලමල කිය කිය බණින්නි පටන් අරන් තියෙන්නේ. ඉතිං සසර කලකිරුනා”

මට සියල්ල වැටහුණි. ඔහුගේ අතීතයද දැන ගනිමි. නමුත් ඔහු අනාථයෙකු ලෙස මම නොසලකමි. මට පෙනෙනුයේ ඔහු ඉතා උතුම් මිනිසකු ලෙසය. මේ දැනගත් කරුණු වලින් මටද මහත් සතුටක් දැනුනි. මම ඒ බව මුහුණින් නොපෙන්වා ඒ ගැමියා සමඟ වෙනත් දේවල්ද කථා කරමින් වැන් රථය අසලට ආවෙමි. අපේ සේවකයෝද පැමිණ සිටියහ. මම ඔහුගෙන් සමු ගනිමින් “එහෙනම් ලොකු උන්නැහැ අපි ගිහින් එන්නම්කෝ. අපි තව තවත් ඒ හාමුදුරුවරුන්ට උදව් කරන්නම්කෝ” කීවෙමි.

“හොඳයි මහත්තයා” කිවු ඔහු අප පිටත් වනතුරු බලා සිටියේය.

මගේ මොළය තුළ මුහුදු රැල්ල ගසන්නාක් මෙන් හැඟීම් එක උඩ එක පෙරලෙයි. අපේ ජීවිත කොතරම් පුදුම සහගතද? අපි අවාසනාවන්තයෝ නොවෙමු. තාත්තා අප හැර ගියත් ඔහු උතුම් මිනිසෙකි. එහෙත් මේ රහස සැමදා රැක ගත යුතුය. කෙසේ වුවත් එතුමා ලඟට ගොස් හොඳින් දැක බලා ගැනීමේ ආශාවක් මා තුළ ඇති විය. ඊලඟ වනාවේදීද දානය රැගෙන යාමට මම භාර ගනිමි. සේවකයන් දෙදෙනා සමඟ ගුහාව අසලට ගිය මම අර ගැමියා කියූ හැඩරුව ඇති කෙනෙකු දැකීමේ අවියෙන් ගුහාව වටා නෙත් යොමු කළෙමි. එවිටම මුව පැටවෙකුද ලං කරගත් ඒ උතුමා සිනහ මුසු මුහුණින් මා දෙස බැලීය. කුඩා කාලයේ වුවත් යන්නමින් හෝ මගේ දෙනෙත තුළ ලියැවී තුබූ ඒ රුව මට අදහසා ගැනීම අපහසු නොවීය. නමුත් එතුමාට මා හඳුනා ගත නොහැකි විය. මම

දනින් වැටී හිස දෙපා මුල තබා එතුමාට වැන්දෙමි. ඒ සමහම මගේ සිත තුළ වූ පැතුම වූයේ “මගේ තාත්තා බුදු වේවා!” යන්නය. “සුවසත් වේවා” කියා මගේ දෙවුරට අත තබා එතුමා මා නැගිටවන විට මගේ දෑසේ කඳුළු පිරී තිබුණේ ඇයි දැයි අනෙක් අය සිතන්නට ඇති. එදා එතැනින් පිට වී යන විට මා සිතා ගත්තේ මේ රහස කිසි දිනක අම්මාට නොකියන බවය. අපේ ජීවිත දෙස බලා සතුවීන් ජීවත් වන අම්මාව ඔය තත්වයෙන්ම අපි තබා ගත යුත්තෙමු.

එහෙත් කවදා හෝ මට මෙන්ම මගේ මල්ලිලා තුන්දෙනාටත් පියාණන් දැක ගැනීමට අවස්ථාව සලසා දීමට මම අධිෂ්ඨාන කර ගනිමි.

උමතුව

අයිසාගේ මෝටර් රථය ගේට්ටුව උභව පැමිණ ඇත. එයින් බැස තාත්තා ගේට්ටුව අරියි. මෝටර් රථය පෝට්කෝව යට නැවතුණි. අයිසා බැස පිටුපස දොර ඇරියේය. සියාත් සමඟ ඉන් බිමට බැස්සේ සියාගේම මුහුණුවර ඇති සියා මහජපාය. ඔහු අපේ සියාගේ අයිසා නිසා අපි ඔහුට සියා මහජපා යයි කියමු. ඔහු පෙනුමෙන් නම් සියාට වඩා තරුණ පාටය. ඔහු සියා තරම් මහජ වී නැත. පළමුවෙන්ම ඔහු වටපිට බැලුවේය.

“යමු අයිසේ ගෙට” සියා කියයි.

“කෝ මලෙය අපේ ගේ” සියා මහජපා අසයි.

“ඇයි අයිසේ මේක තමයි ගේ. පරණ ගේ කඩල මේ පුතා හඳුපු අපත් ගේ නොවැ” කියා සියා අපේ තාත්තාව පෙන්වයි.

“හිතා ගන්ඩවත් බෑ ගේ තිබුණෙ කොයි පැත්තටද කියල”

“පරණ ගේත් මේ පැත්තට නේ අයිසේ හරවල තිබුණෙ. අර ගේට්ටුව ඉස්සරහ තියෙන්නේ”

“හැබැටම ඉස්සර තිබුණු ඉදිකඩුල්ල කෝ?”

“ඒක අර. දාලා ඔය ගේට්ටුව දැමීම මහජපේ” තාත්තා කියයි.

“අපොයි ඒ ඉදිකඩුල්ල තිබුණ නම් ඔයිට වඩා හොඳයි. මේකත් හරියට අර ඉස්පිරිතාලෙ ගේට්ටුව වගෙයි”

“ඉතින් එන්ඩකො මහජපේ ඇතුළට. ඇඳුම් මාරු කරල එහෙම මහන්සි ඇරගන්ඩ එපායැ”

“එන්ඩ අයිසේ මේ කාමරේට. මේ මගෙ කාමරේම අයිසටත් ඇඳක් ලැස්ති කෙරුව” කියමින් සියා ඔහුගේ සුවිකේසයත් රැගෙන කාමරයට ඇතුළු විය.

පසුව සුදු බැනියමක් හා සරමක් ඇදගත් සීයා මහජපා අපේ සීයා සමඟ මුහුණ සෝදාගෙන විත් සාලයේ වාඩි විය. අම්මා ගෙනත් දුන් සිසිල් බීම පානය කරන අතර සීයා අපව පෙන්නමින් කථාව පටන් ගත්තේය.

“මේ පුතාගෙ ලමයි. අර ඉන්නෙ පුතාගෙ නෝන” කියමින් සීයා අපව හඳුන්වා දුන්නේය. සීයා මහජපාද පිළිවෙලින් අප දෙස බලා සිනාසුනේය.

“ඔව් ඉතින් මං දැකල තිබුණෙ නෑ නොවැ. මං මෙහෙ ඉන්න කාලෙ මේ කවුරුත් හිටියෙ නෑ නොවැ”

සීයාගේ මුහුණේත් සීයා මහජපාගේ මුහුණේත් අමුතුවම ප්‍රීතියක් දක්නට ඇත. අපි සෑම දෙනාම මේසයට වාඩිවී දවල් ආහාරය ගනිමු. සීයා මහජපා ඉතාම ප්‍රිය කරන මුව මස්ද එදා කෑම වේලට අඩංගු විය. තාත්තාත් සීයාත් දෙදෙනාම පෙරැන්න කරමින් කෑම බෙදති. කෑමෙන් පසු ලොකු කෝලිකුට්ටු ඇවරියක් අම්මා මේසය මත තැබුවාය. එයින් ගෙඩියක් කඩාගත් සීයා මහජපා මෙසේ ඇසීය.

“මලෙය ඉස්සර තුබුණු රතු කෙහෙල් පඳුර දැන් නැද්ද?”

“ඒව කොහෙන්නද අයිසෙ මෙව්වර කල්. දැන් ඒව තිබුණු තැනක්වත් නෑ”

පසුව සීයාත් සීයා මහජපාත් තාත්තාත් මිදුලට බැස ගේ වටේ ඇවිදීමින් සතුටු සාම්ච්චියේ යෙදී සිටිනු දුටු අපිද එතැනට එකතු වූයෙමු.

“මෙහෙන කොළඹ වාගෙ රස්තෙ නැහැ ගස්වල හෙවන තියෙනවනේ. එහේ ඉතින් කාමර ඇතුලෙම ඉඳල දැන් මට එපා වෙලා”

“ඔව් අයිසෙ දැන් ඉතින් අයිසට ගමට වෙලා නිව් සැනසිල්ලෙ ඉන්ඩ බැරියැ. අපි යමු අර ගහ යටට”

අපි හැම දෙනාම අඹ ගස් සෙවනේ වාඩි වූයෙමු. සීයා මහජපා වටපිට බලමින් සතුටින් පසුවෙයි. ඔහු නොයෙක් දේ අසයි.

“ඇ මලෙය මේ පොඩි පැටව් දෙන්න ගමේ ඉස්කෝලෙටද යන්නේ”

“නෑ අයිසේ ඒ ගොල්ලො ලොකු පුතාගේ කාර් එකේ කොළඹ ඉස්කෝලෙකට යනව”

“මොනව ඔව්වර දුර”

“ඔව් ඉතින් කාර් එකේනේ යන්නේ”

“කෝ ඉස්සර තිබුණු රේස් කරන්නේ”

“ඒව කොහෙන්නද අයිියෙ දැන්”

“ඇයි උඹල ඒව වික්කද?”

“නෑ ඒව පරණ වෙලා කැඩිල බිදිල ගිහිල්ල. ඔය ඉතුරු බිතුරු කැලි සේරම අර මඩුවෙ දාල තියෙනව”

“මොනව ඇයි එහෙම කෙරුවේ? ඒව හදාගන්නි තිබුනනේ”

“ඒව පරණ වැඩිසි අයිියේ. මෙව්වර කල් ඒව පාවිච්චි කරන්නි බැහැ”

“එතකොට අඹරා කරන්නේ”

“ඒකත් එහෙමමයි. ඉතුරු කැලි මඩුවෙ ඇති”

“එතකොට මලෙය හදයයි රත්තයි. උඹල උන් දෙන්නව වික්කද?”

“නෑ නෑ අයිියේ. ඒ හරක් දෙන්නම වයසට ගිහිල්ල මැරුණ. හදයව පන්සල් වත්තේ දිගෙලි කරල උන්න. රත්ත අපේ වතුපිටි වලම ඔහේ ඉදල අං හැලිල වයසට මැරුණ”

දැන් සීයා මහජපාගේ කල්පනාව වෙනස් වේගෙන එන පාටය. අවුරුදු පනහකට පමණ පෙර සිදුවූ දේවල් තවමත් එම තත්වයෙන්ම පැවතිය යුතු බවය ඔහුගේ අදහස.

“යමු බලන්න පරණ මඩුවෙ තියෙන්නේ මොනවද කියල” කියමින් ඔහු අපව කැඳවාගෙන පරණ මඩුව ලඟට ගියේය.

“අපොයි අපොයි කරන්නවල රෝද ටිකත් කැඩිල. සමහර ඒවයේ ගරාදිත් කැඩිල” එසේ කී සීයා මහජපා නැවතත් “මොනව අර පරණ කවිච්චි විය. ඇදුන් රවුම් මේස සේරම කඩල බිදල දාල නේද” කියමින් කැහසන්නට විය. අපේ සීයා නිහඬය. ඔහු තාත්තා දෙස බැලීය.

“මොනවද මහජපේ ඔව ගැන ඔය තරම් බලන්නේ”

“බලන්නේ? බලන්නේද උඹලගෙ කෙරුවාවල්වල අපුරුව බලන්නේ”

“ඇයි මහජපෙ මෙව්වර කල් යද්දි ඔව පරණ වෙනව නේන්නම්. දැන් කොයිම ගෙදරකවත් ඔය වාගෙ පරණ බඩු නෑ”

එවර “අයි අයිියෝ” කියමින් සීයා මහජපා නලලට අත ගසා “ඇයි බොලව් මේ ගෙදර තුබුණු ගිරු.පෝ. එකේ නලාව නේද? කෝ මේකෙ කතා පෙට්ටිය” කියමින් මල බැඳුණු ග්‍රැමපෝත් නලාව උස්සාගෙන එලියට ආවේය. මටත්

නංගිටත් සිනහ පහල විය. ඒ දුටු සීයා මහජපා අප දෙස රවා බැලිය.

“ඔය මලකඩ බඩු අතගාන්ඩ එපා අයිගේ. අපි යමු ගෙදර” යයි සීයා පැවසූ විට තවත් කෝප වූ සීයා මහජපා “මලකඩ බඩු? කාගෙ වැරද්දෙන්ද ඔව මලකඩ කෑවේ. මං මේක හදාගන්ඩ ඕනෑ” කියා නලාව ඔසවා එහි ඉතුරු කැලි ටිකත් ඇහිද් ගත්තේය.

“හොඳයි මහජපෙ අපි හදමුකො ඕක” කිවූ අපේ තාත්තා ඒවා අතට ගෙන සීයා මහජපාවත් කැඳවාගෙන ගෙට ආවේය. කාටත් දැන් සිනා පහළ වීමට ආසන්නය. ඒත් කවුරුත් වුවත් සිනාසීමට බය බව පෙනේ. ඒවාත් සමග සීයා මහජපාව පිටුපස ආලින්නදයට කැඳවාගෙන ආ තාත්තාත් සීයාත් “අපි මේක පොල්තෙල් ගාල මදිමු තේද?” කියමින් බොරු වැඩක් කරන්නට අර අදින බව මට වැටහුණි. ඉන්පසු සීයා මහජපා තරමක් සන්සුන් විය.

“එහෙනම් අපි මේක හදමු” කියමින් අයිගාද එතැන වාඩිවිය.

“කෝ මේකෙ තැටි” සීයා මහජපා අසයි.

“මොනවද තැටි කියන්නේ” නංගි නොදන්නා කමට ඇසුවාය.

“තැටි කියන්නේ? ඇයි උඹල ඒව දැකලවත් නැද්ද? මේ ගෙදර මහ එවුන් ඒව ගිලලද?” නැවතත් සීයා මහජපාට තරහ ගියේය.

“ඒව ගුණපාල ගිල්ලද දන්නේ නෑ තේද අයිගේ” කියා නංගි මා දෙස බැලුවේ ඇත්තටම ඒවා ගිලින්නට පුළුවන් ඡාතියක් යයි සිනා නොදන්නා කමටමය. ඒ ඇසූ සීයා මහජපාට හොඳටම තරහ ගියේය.

“උඹල මාව සෙල්ලමට ගන්ඩ හදනවාද?” කියා සැරවූ විට බියවූ නංගි අම්මා ලහට දිව්වාය.

“සීයා මහජපේ මං ඒව අරං තියලයි තියෙන්නේ. නංගි පොඩි එකානේ ඒව මොනවද කියල දැකලවත් නෑ. ඒකයි එහෙම කියන්ඩ ඇත්තේ” කියා අයිගා කිව්වේ සීයා මහජපාව සැනසීමට මිස තැටි තිබෙනවාට නොවේ. ටික වේලාවකින් අයිගාත් තාත්තාත් සීයාත් ඔහු සමග නොයෙක් අන්දමේ කථා කරමින් ඔහුගේ කෝපය තුනි කර දැමීමට සමත් වූහ. දැන් ඔහුගේ මුහුණේ අමුතු ප්‍රබෝධයක් පෙනේ.

අම්මා සවස තේ සුදානම් කිරීම සඳහා හීටරය ගසා වතුර භාජනය රත් කරමින් සිටියාය. සීයා මහජපා සුරැට්ටුවක් රැගෙන කුස්සියට එබී බලා “ලමයො මට ගිනි පෙතෙල්ලක් දියං මේක පත්තු කර ගන්ඩ” කීය. එවිටම එතැනට ගිය තාත්තා සාක්කුවෙන් ලයිටරය ගෙන දල්වා “මෙන්න මේකෙන් පත්තු කර ගන්ඩ” කියා ලං කළේය. එක වරම පස්සට අඩිය තැබූ සීයා මහජපා “මොකද්ද බං මේ” කියා

බයෙන් වගේ සුරැට්ටුව පත්තු කර ගන්නේය. පසුව කුසිසිය තුළට දෙනෙන් යැවූ ඔහු “කෝ දර ලිප” කියා ඇසීය. අපේ ගෙදර දර ලිප් නැත. ලිප් දෙකක් සහිත ගැස් ලිප පෙන්වූ තාත්තා “මේ ලිප් තමයි මහජපෙ අපි පාවිච්චි කරන්නේ” කියා පැවසීය.

“ඉතින් ඕකට කොහොමද බං දර දමන්නේ”

“දර ඕන නෑ මහජපේ. මේක ගැස් ලිපක්” කිවූ තාත්තා එය අවුලන සැටි පෙන්වීය.

“කොහොමද බං ඔය ඇබිත්තකට නැති ගිනි දැලවෙත් බත් උයන්නේ”

“මේක මෙහෙම පෙනුනට දර ලිපකට වඩා රසිනෙයි මහජපේ”

“අනේ මන්ද උඹලගේ මැජික්” යයි පැවසූ ඔහු එවර දුටුවේ හිටරයයි.

“මොකද්ද බං ඔය බිත්තියේ ගහල තියෙන එක”

“ආ ඕකෙන් තමයි මහජපේ වතුර උණු කරන්නේ” යයි පැවසූ තාත්තා එය ක්‍රියා විරහිත කර වතුරෙන් උඩට උස්සා පෙන්වීය.

“අපෝයි මට නං ඔය යකඩ කමිඛි තමිබපු වතුර වලින් නම් තේ හදන්න එපා”

“හා හොඳයි මහජපේ” කියමින් අම්මා දෙස බැලූ තාත්තා මෙසේ පැවසීය.

“සීතා ඔය වෙනම දර ලිපක් හදල වතුර උණු කරල මහජපට තේ හදා දෙන්න” තාත්තා එසේ කීවේ බොරුවට බව අම්මාටත් මටත් වැටහුණි.

සවස තේ පානයෙන් පසු සීයා මහජපා සමග තාත්තාත් සීයාත් කථා කරමින් සිටියහ. ඒ අතර අයිසා අම්මා සමග මොනවාදෝ කථා කරනු මම දුටුවෙමි. මමත් ඒ දෙසට ගියෙමි.

“අපේ ගෙදර අයටත් පිස්සුද මන්ද උන්දැව එක්ක ආවේ” අම්මා එසේ අයිසා සමග කියනවා මට ඇසුණි. මා පැමිණි නිසා අම්මා කථාව නතර කළාය. අයිසාත් සීයලා සිටින තැනට ගියේය. මමත් ගියෙමි.

“අයිසේ යමුද වෙල් යාය පැත්තේ” සීයා මහජපාගෙන් සීයා අසයි.

“යං මලෙය ඒක හොඳයි. මටත් දැන් ඒ පැත්ත බලන්ඩ ආසයි”

හැම දෙනාම නියර දිගේ ජේලියට යන අතර පිටුපසින්ම ගියේ මාය. ඒ නිසා ඉදිරියෙන් යන අය කියන සමහර දේවල් මට නොඇසේ. සීයා මහජපා අසන ප්‍රශ්න වලට කවුරු හෝ උත්තර දෙති. වෙල් යාය පසු කළ අපි කමතේ වාඩි

වූයෙමු. ඊට එහායින් තිබුණේ රොමානියානු හිටපු ඉඩම් කැල්ලය. සියා මහජන කල්පනාකාරී ලෙස ඒ පැත්ත බලා සිටිනු දුටු තාත්තා අපේ සියා දෙස බලා ඇසින් යම්කිසි ඇහවීමක් කළේය. ඒ ඉහිය තේරුම් ගත් ඔහු සියා මහජනාගේ අවධානය වෙත අතකට යොමු කරවීම සඳහා මෙසේ කීය.

“අයිගේ අයිගට මතකද මේ වෙල ඉස්මත්තේ ඉස්සර තිබුණු කැළේ? අපි ගියේ හාවෝ වෙඩි තියන්න?”

ඒ කාලේ සියලාගේ තාත්තා ගම්මුළාදැනියාය. ඔහු තරමක් නපුරු ගති ඇත්තෙකි. අර පෙනෙන ඉඩම් කැල්ලේ රොමානියානු නම් මිනිසෙක් ඔහුගේ පවුල සමග පදිංචිව සිටියේල. ඔහු සියලාගේ කුඹුරුවල වැඩපල කළ අතර ඔහුගේ බිරිද අපේ ගෙදර වැඩපල කළේල. ඔවුන්ට සිරිමලී නම් ලස්සන දුවක් සිටියාල. ඒ කාලේ අපේ සියා මහජනා සිරිමලී සමග සම්බන්ධකමක් පැවැත්වූ නිසා සියා මහජනාගේ වැඩිහිටියෝ රොමානියානුවා ගමෙන් එලවා දැමීමාල. සියා මහජනාටද වැඩිහිටියන්ගෙන් බොහෝ හිරිහැර සිදු වූයේල. එයින් ඇතිවූ මානසික පීඩනය නිසා ඔහු උමතු රෝගියෙකු වී ඇත. වයස විසි අටක කාලයේ සිට උමතු රෝහලේ අවුරුදු පනහක් පමණ ගත කළත් ඔහුගේ රෝගය නිව්ටාවට සුව නොවීය. දැන් ඔහුගේ වයස අවුරුදු හැත්තෑ අටකි. ටීක වේලාවක් ඇත බලා සිටි සියා මහජනාට නැවත අතීතය සිහි වී මෙසේ පැවසීය.

“මලෙය මම මේ කල්පනා කළේ අර ඉඩම් කැල්ලේ හිටපු රොමානියාල ගැන. අපේ අප්පච්චිල උන්ට එලව ගත්තනේ”

“ඒකෙන් උන්ට පාඩුවක් උනේ නෑ අයිගේ. උන්ට එහෙ ඉඩම් එහෙම හම්බ වෙලා ගොවිතැන් බත් කරගෙන ජයට ඉන්නවල”

“ඒත් අපේ අප්පච්චිල මහ අමනුස්සයෝ. අර සිරිමලී කෙලිටත් බැනල එලව ගත්තනේ. හැබැටම මලෙය සිරිමලී ගැන නැද්ද ආරංචියක් එහෙම”

“ඇයි අයිගේ ඒකින් දැන් අපි වාගේම නාකි ඇතිනේ. ඒකි බැඳල දැන් දරු මුහුණුරොත් නැතෑ”

“මොනව ඒකි බදින්නට ඇද්ද” සියා මහජනා ප්‍රශ්න කළේ පුදුමයෙනි. හැමදෙනාම පුදුමයෙන් මුහුණට මුහුණ බලා ගත්හ.

“නෑ නෑ මලෙය ඒකි බදින්නට නැතුව ඇති” කිවූ සියා මහජනාගේ මුහුණද වෙනස් විය. තත්වය තේරුම් ගත් අපේ තාත්තා “දැන් ඉතින් ඉරන් බහින්නට ලහයිනේ. ගෙදර යමු නේද” ඇසුවේය. එවිට හැම දෙනාම නියර දිගේ ගෙදර පැත්තට ගමන් ගත්හ. හැම දෙනාම ගොලුවන් සේ යති. මම අයිගාගේ අතින් අල්ලා ගත් විට අයිගා මා දෙස බලා ඇස් දෙකෙන් සියා මහජනාට පෙන්වා සිනාසුනේය. මම අයිගාගේ උරපත්තේ එල්ලී කණට කර මෙසේ කීවෙමි. “උන්ද නාකි වුනාට මනමාලකමනා එහෙමමයි” එවිට යන්නමින් සිනාසුනු අයිගා මගේ

කණ මිරිකුවේය.

ගෙදර එන විට අඳුරද වැටුණි. රූපවාහිනිය ක්‍රියාත්මක කරනු ඇයා ඒ දෙස බලා සිටී. සියා මහජපාද ඒ දෙස බලා “ඔන්න ඔය වාගේ විගඩමක් ඉස්පිරිතාලෙන් තිබුණ” යයි පැවසීය. ක්‍රමයෙන් රු බෝවිය. සියා මහජපා වරින් වර රූපවාහිනිය දෙස බලමින් “නාඩග, කෝල” යන වචන කවින් පිට කරමින් නුරුස්සන ගතියෙන් ඒ දෙස බලයි. රු කැම මේසයේදී දවල් තරම් සතුටක් සියා මහජපා තුළ නොවීය.

තාත්තලා කොතරම් කපා කළත් සියා මහජපා නිහඩය. සින්දු කියමින් නටන කාන්තාවක රූපවාහිනියෙන් දුටු සියා මහජපා ටික වේලාවක් ඇය දෙස බලා සිට “වග් අරකින් හරියට සිරිමලී වගේමයි” කිය. හැමදෙනාටම සිනහ පහල වූ නමුත් අම්මාගේ මුහුණේ බියපත් බවක් පෙනුණි. “මට නිදාගන්ඩ ඕනෑ මලෙය” යි සියා මහජපා හදිසියේම පැවසූ විට “හා යමු අයිසේ. ඇද ලැස්ති කරලයි තියෙන්තේ” කියමින් සියා ඔහු කැටුව කාමරයට ගියේය. රු බෝවූ පසු අපිත් නිදාගනිමු. දැන් හැමෝම තද නින්දේය. වේලාව රාත්‍රී දෙකයි තිහට පමණ ඇත. සියාගේ කාමරය තුළ කලබලයකි.

“ලමයිනේ මෙහෙ වරෙල්ලා” ඒ සියගේ හඩය. තාත්තාත් අයිසාත් එතැනට දුවනු දුටු මමත් දිවිවෙමි. සියලා දෙදෙනා අතර පොරයකි. සියා මහජපා අපේ සියාට පහර පිට පහර දෙන අතර ඔහු පවසන වචන ඇසේ.

“යකෝ උඹ කසාද බැඳල උඹටත් දරුවො ඉන්නව. උඹේ පුතාටත් දරුවෝ ඉන්නවා. දැන් සිරිමලීත් බැඳල ඒකිටත් දරු මුනුඹුරන් ඇති. මං විතරක් නිකම්ම නාකි උනා”

අයිසාත් තාත්තාත් බොහෝ අමාරුවෙන් සියාව බේරා ගත්හ. සියා මහජපා හැමටම බැන වදි. ගහන්ට සැරසෙයි. සියාගේ තොල් පැලී ලේ ගලයි.

“අනේ මහජපේ කලබල නොකර ඉන්ඩකෝ. අර බලන්ඩ තාත්තට තුවාලත් වෙලා ලේ ගලනව” යයි කීවේ අපේ තාත්තාය.

“ඔව් තොටත් අමාරුයි තේද? ඒ තොගේ තාත්ත හින්ද. මට තාත්තා කියන්ඩ කවුරැත් නෑ” යනුවෙන් කෑ ගසන සියා මහජපාගේ මුහුණේ ඇත්තේ රෝදු පෙනුමකි.

“සියා මහජපටත් අපි පෙලවහක් කරල දෙන්නම්කෝ”

එසේ කීවේ අයිසාය. ඒ වචන කවින් පිට වෙනවාත් සමගම ‘වටාස්’ යන හඩින් අතුල් පහරක් අයිසාට වැදුනේ සියා මහජපාගෙන්ය. ඒ පහරින් කරකැවී ගිය අයිසා දැනින්ම කම්මුල බදාගෙන වේදනාවෙන් වුවත් සිනහසෙමින් එලියට දිවිවේය. අම්මාගේ පොරෝතය තුළට රිංගාගෙන සිටින නංගි දෑස් ලොකු

කරගෙන බලා හිඳියි. ඇ හොඳටම බය වෙලාය. ගෙදර වැඩ කරන ගුණපාලද වහාම එතැනට දුව ආවේය. තාත්තා ඔහු අමතයි.

“ගුණපාල දුවපත් ඉක්මණට. ගජබා මහත්තයලගේ ගෙදරට ගිහින් මේ විස්තර ඔක්කොම කියල මම මහත්තයට එන්ඩ කිව්ව කියාපත්”

ගජබා මහත්තයා කීවේ අපේ බාප්පාටය. නැවතත් සීයා මහජපාගේ ගෝරනාඩුව කාමරය තුළින් ඇසේ.

“හුන් තොගෙ පුතා කියන්නේ මට පෙලවහක් කර දෙනව කියල. කාවද බොල ම පෙලවහට ගන්නේ. ගන්ඩ හිතාගෙන හිටපු එකම ගැණි තමයි බොලව් සිරිමලි. දැන් ඒකින් බැඳල”

සීයා මහජපා එසේ කෑ ගහන අතර ගජබා බාප්පාද පැමිණියේය. ඔහුව දුටු ගමන් සීය මහජපාගේ කෝපය උත්සන්න විය.

“ආ තෝත් ආවද? යකුනේ තොපි ඔක්කොම එකතු වෙලා මාව කෑවා. අපේ අප්පව්ව් එක්ක එකතු වෙලා තොපේ සනුහරේම මාව කෑව. අර අහිංසකයින්ව ගමෙන් එලව ගත්ත. ඒ මදිවට තවත් එනව කාලකණ්ණි”

ගජබා බාප්පා සන්සුන් ලෙස තාත්තා සමග කථා කරයි.

“ආයෙත් ලෙඩේ වැඩිවෙලා නේද අයියේ”

“ඔව් මල්ලි. ගෙදර ගෙනාවොත් ලෙඩේ වැඩි වෙනවාමයි. දැන් ඉතින් එලි වෙනතුරු කොහොම හරි නියා ගන්ඩ එපායෑ”

“කාමරේට දාලා දොර වහමු නේද”

“ඔව් ඒක හොඳයි” කවුරුත් එය අනුමත කළහ. දොර වසා යතුර දැමූ පසු සීයා මහජපා නැවතත් කෑගසන්ට විය.

“ඔව් දොර වහපියව්. මට තොපිව පේන්ඩ බැහැ. වහපියව් කාලකණ්ණි යක්කු”

“අනේ සිරිමලි උඹ කොහෙද ඉන්නේ? ඇයි උඹ මට නොකියාම බැන්දේ. ඒත් ඉතින් උඹ වැරදිකාරියක් නෙවෙයි. ඒක මුංගෙ වැරද්ද” මෙසේ කියමින් ඔහු කෑගසන අතර කාමරය තුළ නොයෙකුත් ගබ්ද ඇසේ. ‘ටකස්, බකස්, දඩා, බඩා’ යනුවෙන් පුටු මේස හා වෙනත් නොයෙකුත් දේවල් පෙරලන හඩවල් එක දිගටම ඇසේ.

“ඔහේ ඕනෑ දෙයක් කරපුදෙන්” ඒ තාත්තාගේ හඬය.

අම්මා අයිසාගේ ඉදිමි ඇති මුහුණ දෙස බලා අනගායි. ඇගේ දෑසේ කඳුළු පිරුණි.

“මොනව කරන්ඩද අම්මේ සිය මහජප හිතල කරපු දෙයක්යැ” අයිසා කියයි. තාත්තාත් අයිසාගේ මුහුණ දැනින් අල්ලාගෙන දුක්මුසු ස්වරයෙන් මෙසේ කියයි.

“බොහොම තදට වැදිල තියෙනව පාර. මොනව කරන්ඩද පුතේ. අපි උදෙන්ම සිය මහජපව ආයේ අරගෙන යමු”

“හොඳයි තාත්තේ”

දැන් ගෙදර සැමදෙනාම අවදිව සිටිති. අම්මා සැමට කෝපි ගෙනාවාය. දැන් පාන්දර යාමයට ලං වී ඇත. කාමරය තුළින් අමුතු ගබ්දයක් ඇසේ. ‘වස් වපස්’ යනුවෙන් ඇසෙන්නේ හරියටම බිත්තියට මැටි ගසන්නාක් වැනි ගබ්දයකි. අයිසා පුටුවකට නැග ගිල් එක තුලින් කාමරය තුළ බැලීය. එකවරම බිමට පැන්න අයිසා සිනහව නවත්වා ගත නොහැකිව මිදුලට දිව්වේය.

“මොකද පුතේ”

“කියල වැඩක් නෑ. කියල වැඩක් නෑ”

“ඇයි පුතේ මොකද. සිය මහජප මොනව කරනවද”

“කරන්ඩ ඕනෑ දේ කරල ඒවයිත් තමයි ඔය බිත්තිවලට වස් පස් ගගා ගහන්නේ”

“ඔහෙ පලයා” යයි පැවසූ සියා ඉදිමි රතුවී තිබෙන තොල් පෙති සොලවා අමාරුවෙන් සිනාසුනේය. විකෘති වූ තොල් වලින් සිනාසෙන විට සියාගේ කට මට පෙනුනේ හොරු කඩාපු ලාවිචුවක් වගේය.

අයිසා නැවතත් පුටුවට නැග බලා බකස් ගා සිනාසී මෙසේ කිය.

“ඒ පාර ඇදේ ෂීට් වලින් අත් පිහනව”

හැම දෙනාම බක බක ගා සිනාසුනහ.

“හින වෙයව් හිනා වෙයව් යක්කු” සිය මහජපා සැමටම බැන වදී.

ටික වේලාවක් ගත විය. කාමරය තුළ ඇත්තේ නිහඩතාවයකි. නැවතත් පුටුවට නැග බැලූ අයිසා සියා මහජපාට නින්ද ගොස් ඇති බව පැවසීය. නමුත් ගෙදර සැමදෙනාම අවදිව කපා කරමින් සිටියහ. අම්මාට තුරුළු වී පුටුවේ නිදා වැටෙන නංගී තවමත් බිය වූ ගමන්ය.

“අම්මේ අර සිය මහජප ආයෙත් ඇහැරෙයිද?”

“නෑ දුව”

“ආයෙත් අයියට ගහයිද”

“නෑ නෑ ආයෙත් මුකුත් කරන්නේ නෑ”

“චහ කෑවොත් මැරෙනව නේද අම්මේ”

“ඔව් දුවේ. මොකද දුව එහෙම ඇහැව්වේ”

“ඉතින් සිය මහජපටත් බැරියැ වහ කන්ඩ”

“එහෙම කියන්ඩ එපා දුවේ. සිය මහජපට බේන් දිල සනිප කර ගන්ඩ ඕනෑ”

“සිය මහජප මැරෙන්නෙම නැද්ද”

අම්මා නැගිගේ කට අතින් වැසුවාය. නැගි දෙස බලා සිටින කාගේත් මුහුණුවල ආදරය මුසු සිනහවක් පහල වී ඇත. කුකුලා අවසන් වරට හැඩලිය. එලිය වැටීගෙන එයි. ගජබා බාජපා යන්ට නැගිට මෙසේ කීවේය.

“මම දැන් ඉතින් යන්නම් අයිසේ. ආයෙත් මාව දැක්කොත් එයාට කේන්තිය වැඩි වෙයි”

ටික වේලාවකින් කාමරය තුළ ඇවිදින ගබ්දයක් ඇසී සීයා දොර හරින්නට සූදානම් විය.

“අනේ සීයේ ආයෙත් ගහයි. දොර අරින්න එපා” මම කීවෙමි.

“ගැහැව්වත් මක් කරන්ඩද? දැන් ඉතින් ආයේ එක්ක යන්ඩත් එපායැ” යි පැවසූ සිය දොර හැරියේය. නැගි කුස්සිය දෙසට දිව්වාය. අපි හොරෙන් එබී බැලුවෙමු. සීයා මහජපා මලපහ කර ඒවා ගාගන් ඇදුම් පිටින්ම ඇඳ උඩ වාඩිවී සිටී. කාමරයේ ගද ඉවසන්නට බැරිය.

“අයිසේ යමුද අපි මුණ කට හෝදගන්ඩ” සීයා ඔහුගෙන් අසයි. ඔහු සීයාගේ වචනයට එකඟ වී පොඩි ලමයකු සේ සීයා සමග නාන කාමරයට ගියේය. තාත්තාත් සීයාත් එකතු වී සීයා මහජපාව හොඳ හැටි නාවා පිරිසිදු ඇඳුම් අන්දවා ගෙට කැඳවාගෙන එන අතර ගුණපාල කාමරය සෝදා පිරිසිදු කළේය.

කෝපි කෝප්පයක් පිළිගැන්වූ පසු සීයා මහජපාව උණු ආජප උණුමිරිස් සමග කන්නට දුන්නේය. ගෙනත් තබන ආජප සේරම සීයා මහජපා ගිල දැමුවේය. දැන් ඔහු නිහඩය. ගෙදර සෑම දෙනාම උදය ආහාර ගෙන අවසන් වූ පසු සීයා මහජපා

නැවත කැමැත්තට විය.

“කෝ බොලව් අර ගජබා කියන එකා. ඕකා මොනවට ආවද මාව බලන්න”

කිසිවෙක් ඊට උත්තර නොදුන්න.

“නාත්තේ ආයෙත් පටන් ගන්නයි හදන්නේ. ඉක්මනට ගෙනියමු” අපේ නාත්තා සියාට කියයි.

“ඔව් ඔව් මම මොකක් හරි බොරුවක් කියල යන්ඩ ලැස්ති කර ගන්නම” යයි කිවු සියා සියා මහජපා ලඟට ගොස් මෙසේ කියනවා ඇසුණි.

“අයියේ අපි යමුද නංගිලගේ ගෙදර ගිහිං එන්න”

“ආ ... නංගි කිව්වේ ... බිසෝමැණිකද? ඕකිද, ඕකිත් ඉස්සර අප්පව්ව්ට කේලම් කිය කිය මට බැන්නෙව්ව. අරුව එලව ගන්ඩ ඕකිත් කොච්චර නැටුවද. කමක් නෑ යංකො ඕකිට දෙකක් තුනක් කියල එන්නත් එක්ක. යං මලෙය”

“ඔව් ඔව් එහෙනං ලැස්ති වෙමු නේද අයියේ” යයි පැවසූ සියා අයියාත් නාත්තාත් සමග ගමනට සූදානම් විය. ඒ අතර සියා මහජපාට හොරෙන් ඔහුගේ සුටිකේස් එකද අයියා විසින් මෝටර් රථයේ ඩිකියට දමන ලදී.

සියා මහජපාද හොදට ඇද පැළඳ ගෙන මෝටර් රථයට ගොස් වාඩි වූයේ නැවතත් මේ යන්නේ මානසික රෝහලට බව නොදන්නය.

කවුද ඒ

දැනට වසර හතළිහකට පමණ පෙර එය කාන්තා ගුරු අභ්‍යාස විද්‍යාලයකි. ඒ කාලයේ ගුරු අභ්‍යාස විද්‍යාල වලට තෝරා ගනු ලැබුවේ ප්‍රවේශ පරීක්ෂණයකින් සමත්වූ පසු ලකුණු අනු පිළිවෙලින් සම්මුඛ පරීක්ෂණයකටද කැඳවනු ලැබීමෙනි. එම සම්මුඛ පරීක්ෂණයෙන් සියළු සුදුසුකම් පරීක්ෂා කරන ලදී. කියවීම, කථාව පෞරුෂය, බුද්ධිය, නැටුම් ගැයුම් හෝ වෙනත් දක්ෂතා පිළිබඳව ඇති සියළු හැකියාවන් විනිශ්චය මණ්ඩලය ඉදිරියේ පෙන්විය යුතු විය. මෙසේ තෝරා බේරා ගරා ගත් සිසු සිසුවියන් විදුහලට ඇතුළත් කර ගත් පසු පුහුණු කාල සීමාව පසු වන තුරු අනිවාර්යයෙන්ම නේවාසිකාගාරයේ නතර විය යුතුය. අභ්‍යාස විද්‍යාලයට යාබද නිවසක පදිංචි සිසුන් පවා නේවාසිකාගාරයේ පදිංචි විය යුතුමය. තරමක් දැඩි නීති රීති යටතේ පාලනය වූ ඒ කාලයේ විනය ගරුක වීම ඉතාම අවශ්‍ය දෙයක් විය. පෙම් සබඳතා හා නොයෙකුත් දඩබ්බරකම් ආදියට විනයානුකූල දඩුවම් විදීමට සිදු විය. නුවමනා විහිලු තහල වලට පවා එහි තත්වය අනුව දඩුවම් ලැබුණි.

දිනක් අපි රාත්‍රි අටට පමණ නියමිත ශාලාවේ පාඩම් කරමින් සිටියෙමු. පාඩම් කරන වේලාවල්වල කථා කිරීම තහනම්ය. මට දෙපසින් වාඩිවී සිටින රමණී සහ ලලනී රහසින් මොනවාදෝ කියති.

“කතා නොකර පාඩම් කරපල්ල බං” මම පැවසීමි. ලලනී යමක් රහසින් කියා රහසින්ම සිතාසෙයි. ඉදිරි පෙළේ සිටින නිලිකා පිටුපසට හැරී අප දෙස බලා “මොනවද බං උඹල හිමි. හිමි. දොඩවන්නේ” යි අසයි. “හැරිය. ඉස්සරහට. මොකටද උඹ පස්ස බලන්නේ” ලලනී පවසයි. මේ කසුකුසුව දුටු බෝඩිමේ පාලකවරිය වන කපීකාවාරිණී සුගතදාස මහත්මිය ශාලාව ඉදිරියට පැමිණ බලා සිට මෙසේ අසයි.

“මොකද ඔය තුන් හතර දෙනා පාඩම් කරන්නේ නැද්ද. මට ජේනව මොකක්ද කසු කුසුවක් තියෙනවා”

“නෑ මැඩම් මුකුත් නෑ”

“මුකුත් නැත්නම් ඇයි හිනා වෙන්නේ. නිකං හිනා වෙන්නේ පිස්සොනේ. ඔය ලමයින්ට එහෙම මුකුත් නැහැනේ” යයි පවසමින් ඇය ශාලාව වටේ හෙමින් හෙමින් ඇවිදින්නීය.

ඔරලෝසුවේ නවයයි තිහ හහවන හඩ ඇසෙනවාත් සමහර හැමෝම නැගිට පොත්පත් අස් කර පුටු පිළිවෙලට තබා නිහඩව නිදා ගැනීමට යාමට සූදානම් වෙනි. පොත්පත් තබන හා පුටුවල ශබ්දය හැර වෙන ඇත්තේ හැමෝම පියවර තබන හඩ පමණි. හැම දෙනාම ඉක්මණින් පඩි පෙල නගිමින් නිදන ශාලාවට යති. හැමදාම හැම දෙනාටම පළමුව දුව ගොස් ඇද මත පෙරලෙන්නේ ජයන්ති හා ප්‍රියන්තිය. එදාත් ඒ දෙදෙනා හැමටම පළමු ශාලාවට දිවු නමුත් ඒ පයින්ම ආපසු හැරී දුව ආවේ මහ හඩින් කැහසමිනි. කලබල වූ සමහරු සිදුවූයේ කුමක්ද කියාවත් නොදැන නිකම්ම කැහසන්ට වූහ.

“මොකද මේ. කරුණා කරල නිශ්ශබ්ද වෙන්න. නිශ්ශබ්ද වෙන්නකො. මොකද වෙලා තියෙන්නේ” ඒ ගීෂ්‍ය නායිකාවගේ හඬය.

පඩිපෙල නැගුණු අය බිමට දුවගෙන එති. මිසිස් සුගතදාසද කලබලයෙන් පැමිණ ප්‍රශ්න කරයි.

“මොකද ළමයි කැහහන්නේ. කියන්න මොකද උනේ කියල”

“අනේ මැඩම් ... කවුද ... මිනිහෙක් ... කවුද ... මිනිහෙක්”

“මොනව මිනිහෙක්?”

“ඔව් මැඩම් කවුද මිනිහෙක් ඇතුළෙ ඇඳක් උඩ තිදි”

එසේ පැවසූයේ කලින්ම නිදා ගැනීමට දිවූ ජයන්ති සහ ප්‍රියන්තිය. ඔවුන්ගේ ඇඳුම් ඩහදියෙන් තෙත් වී ඇත. බියපත් මුහුණින් තවමත් පසු වන ප්‍රියන්ති නැවතත් මෙසේ කීය.

“අනේ මැඩම් කවුද කලු මහත මිනිහෙක්”

“ඔය ඇත්තමද?”

“අනේ ඔව් මැඩම්”

“යමු බලන්න” කියූ මැඩම් ගීෂ්‍ය නායිකාව සමග යන විට තවත් කිප දෙනෙක් ඔවුන් පසුපස ගියහ. අපිත් පිටුපසින් ගියෙමු. ඒ අය ශාලාව ඇතුළට නොගොස් ඇත සිට ජනේලයකින් බැලූහ. වහාම ආපසු හැරුණු මැඩම් කලබල වී සිටින ලමයින් දෙස බලා මෙසේ කීවාය.

“හැමෝම බහිනව පහලට. කිසිම කෙනෙක් මං කියන තුරු උඩට යන්න එපා”

ඒ ඇසූ අපි මැඩම් සමග පහලට ආවෙමු. නැවතත් මැඩම් අප අමතා මෙසේ ඇසුවාය.

“දැන් හැම දෙනාම මං අහන දේට උත්තර දෙන්න. ඇත්තම කියන්න. ඔයාලගේ කවුරු හරි එහෙම බෝඩ්මට ආවද? ඒ ඉන්න කෙනා කවුරු හරි අදහනවද?”

“නෑ මැඩම්” හැමෝම පිළිතුරු දුන්හ. ලලනි මගේ අත කෙනින්තුටාය. ඇ මගේ කණට කර මෙසේ කීවාය.

“වැඩේ දිග් ගැහෙන්ඩයි යන්නේ. මොකද කරන්නේ”

“ටිකක් ඉම්මුකො තවම මුකුත් උනේ නැහැනේ”

මේ අතර කෙල්ලන්ගේ කියවිල්ල එකම කරව්වලයකි.

“උඹ දැක්කද”

“නෑ බං. කවුද දැක්කේ”

“අරුං දෙන්න කැහහනකොට අපිත් බැලුව. අපිත් දැක්ක”

“ඒ මිනිහ ඉරි ෂර්ට් එකක් ඇඳල කොල පාට ඉරි තියෙන පිජාම සරමක් ඇඳල කොණ්ඩෙ කේල්”

“කලුම කලුයි යකෙක් වගේ”

මේ විධියට එකිනෙකා කියන ඒවා අසා මා ලඟ සිටින රමණි සහ ලලනි මගේ කැලි කැඩෙන තරමට තදින් කොනින්තනි. මට දැන් සිතට බයකුත් දැනේ. මම දෙදෙනාටම වැලඹිවෙත් අනිමිත් ගොලුවන රැක්කෙමි. ටිකකින් අප ඉදිරියට ආ මැඩම් මෙසේ පැවසුවාය.

“ලමයි කිසි දේකට බය වෙන්න එපා. මම ප්‍රින්සිපල්ට කෝල් එකක් දුන්න. දැන්මම එනව කිව්ව.”

අපි තිදෙනා වෙව්ලා ගියෙමු.

“අපි ඇත්ත කියමුද” ලලනි ඇසුවාය.

මට කිසිවක් සිතා ගැනීමට වේලාවක් නොවීය. නේවාසිකාගාරය කිට්ටුව පදිංචිව සිටි විදුහල්පතිතුමාගේ මෝටර් රථය ගේට්ටුවෙන් ඇතුළු වනු පෙනුණි. ඒ සමගම අවට ගෙවල්වල කීප දෙනෙක්ද මේ කලබලය ඇසී ගේට්ටුව අසල සිට මෝටර් රථය පිටුපසින් නේවාසිකාගාරය දෙසට එනි. අපට හීං දාඩිය දැමීය.

කිසිවක් කියා ගත නොහැකිව අප බියෙන් ගොලු වී සිටින අතර විදුහල්පතිතුමා “මොකද මැඩම් වෙලා තියෙන්නේ” කියමින් තමා කැටුව ආ කීප දෙනෙකු හා මැඩම්ද සමග පඩි පෙල නැගීමට පටන් ගත්තේය.

“බලාගෙන ඉඳල වැඩක් නෑ. ඇත්ත කියමු” යයි රමණි මා හට කොඳුරා කීවාය.

“ඔව් බෑ. ඇත්ත කියමු” මමත් කීවෙමි.

ලලනින් වෙච්චමින් අප දෙදෙනා දෙස බලයි. නමුත් අප තුළ ඇති යම්කිසි බලවේගයකින් අපව නිහඬ කරවයි. ඒ අතර විදුහල්පති, මැඩම් හා ශිෂ්‍ය නායිකාව සමග අපිත් පඩි පෙල නගින්නට ගියෙමු. අපට අවශ්‍ය වූයේ ඇත්ත කීමටය. අප දුටු විට මැඩම් “ලමයි නවතින්නි. එන්න එපා. අපි ගිහි. එනතුරු ඔයාල ඉන්න” යයි පැවසුවාය. මම ඉතා අමාරුවෙන් කට ඇරියෙමි.

“අනේ මැඩම්”

“මොකද”

අනිත් දෙදෙනා වෙච්චනි. මට වචන පැටලේ. එවිට ආපසු හැරී බැලූ විදුහල්පතිතුමා මෙසේ ප්‍රශ්න කළේය.

“මොකද මැඩම් ඔය ලමයි කියන්නේ”

“අනේ සර්...” මට කිව හැකි වූයේ එපමණය.

දැන් මැඩම්ට හොඳටම තරහ ගොස්ය. ඇ අපට සැර විය.

“මොකද ලමයිනේ. අනේ මැඩම් අනේ සර් කිය කියා කෙදිරි නොගා කියන කෙහෙල්මලක් කියනව”

“සර් ඒ ඉන්නේ” මම මවා ගත් ටේබල්යයකින් යුතුව කථාව පටන් ගනිමි. එවිට කෝපය මුහුණට ආරුස් කර ගත් විදුහල්පතිතුමා “ඔව් ඒ ඉන්නේ කවුද? මා එක්ක සෙල්ලම් කරන්නිද හදන්නේ. කවුරු උනත් ය. මැඩම් අපි මිනිහව බලන්න” කිය. සෑම දෙනාම පඩි පෙල නැග ඒ දෙස බැලූහ.

“සර් ඒ ඉන්නේ මිනිහෙක් නෙමේ”

“එහෙනම් හොල්මනක්ද” කියා සර් රවා බලන විට මැඩම්ගේ මුහුණේද කෝපය එලියට පැන්නේය”

“ඇත්ත නමයි මැඩම්. ඒ ඉන්නේ මිනිහෙක් නෙමේ” ලලනිද අමාරුවෙන් පැවසුවාය.

“එහෙනම් අර නිදා ඉන්නෙ යකෙක්ද?” යනුවෙන් ප්‍රශ්න කළ මැඩම් අප දෙස රවා බලමින් විදුහල්පති සමග එතැනට ගියාය.

අපට කිසිවක් කර කියා ගත නොහැක. එවිටම විදුහල්පතිගේ ගැඹුරු කටහඬ ඔහු වෙත එල්ල විය.

“කවුද ඔය. නැගිටිනව ඉක්මණට”

විදුහල්පතිගේ කටහඬ හඳුනා ගත් ඒ මිනිහා ඉද්ද ගැසුවාක් මෙන් නැගිට සිටියේය. වහාම බොරු කොණ්ඩයක් සරමත් ෂර්ට් එකත් ගලවා අතට ගත් විට සුපුරුදු ගවුමෙන්ම සිටි විනිතා කාටත් අඳුනා ගත හැකි විය.

“සමාවෙන්න සර්” යනුවෙන් විනිතා ඉතාම විනිත ලෙස කියා සිටියාය. එවිට සියළුම සිසුවියන් මහා හඬින් කෑ ගසා සිනාසුනු නමුත් අපට සිනහ පහල නොවීය. මැඩම්ගේ හා විදුහල්පතිගේ කෝපාවිෂ්ඨ මුහුණු අප කෙරෙහි එල්ල වී ඇත.

“අපුරුදි නේද නටාපු නාඩගම. අර ගේට්ටුව ගාව මිනිස්සුන් රැස් වෙලා. අපි මොනවද ඒ ගොල්ලන්ට කියන්නේ” කියමින් විදුහල්පතිතුමා විනිතා දෙස බලා තර්ජනය කළේය.

“සමාවෙන්න සර්. එයා නෙමෙයි වැරදිකාරයා අපි තුන්දෙනා” යි මම අමාරුවෙන් කියා ගනිමි.

“මොනව. එහෙනම් කලින් මට කියන්ඩ තිබුණේ නැද්ද සර්ට කෝල් එක දෙන්නි ඉස්සෙල්ල” මැඩම් මට කඩා පැන්නාය.

“අපි දන්නෙ නෑ මැඩම් සර්ට කෝල් එකක් දෙන බව”

එවිට අප දෙස රවා බැලූ විදුහල්පති නැවතත් කපා කළේ කෝපයෙනි.

“මොකක්ද මේ නටාපු නාඩගමේ තේරුම?”

“සර් අපි කලින් නිදා ගන්ඩ දුවගෙන එන අයට විහිලුවක් කරන්ඩ හිතාගෙන මෙයාව අන්දල තිබිබ”

රමණි එසේ කියන අතර විදුහල්පතිතුමා දෙනොල තද කරගෙන අසා සිටියේ තරහවටද සිනහව නවත්වා ගැනීමටද කියා තේරුම් ගැනීම අපහසු විය.

“කොහෙන්නේද මේ සරොම් කම්ස?” මැඩම් තරහවෙන් ඇසුවාය.

“විවිධ ප්‍රසංගයට ගෙනාපුව”

අපි හතර දෙනාම හොර පුසියන් සේ බිම බලා සිටියෙමු. ලමයින් අතරේ නොයෙකුත් සිනා හඬවල් ඇසේ.

“හා හා නවත්න ගන්නව කටවල් ටික” විදුහල්පති කෝපයෙන් කැහැසිය.

“මේක සෙල්ලමක් කියලද හිතන්නේ? හෙට අනිද්ද වෙන කොට හැම තැනම පැතිරෙයි මේ ආරංචිය. මේක ඇතුලේ රු මිනිහෙක් හිටිය කියල. අපූරුයි ගුරුවරියන් වෙන්ඩ පුහුණුව ලබන ලමයි කරන විකාර” කියා පැවසූ ඔහු “මම යනව මැඩම් අර බලන් ඉන්න මිනිස්සුන්ට මොනව හරි කියල ඒ අයව පිටත් කරල අරින්න” කිය යන්ට ගියේය.

මැඩම්ද විදුහල්පති සමගම පහලට බැස්සේය. රැස්ව සිටි මිනිසුන් සමග මැඩම් හා සර් කපා කරනු අපි දුටුවෙමු. ටික වේලාවකින් මහා සිනහ හඬක් නැගු මිනිස්සු ගේට්ටුවෙන් පිට වූහ.

දැන් ඉතින් අපේ ඉරණම විසඳෙන මොහොත ලඟය. අපි හතර දෙනා හඬන්ටත් බැරි සිනහ වෙන්ටත් බැරි තත්වයක් අතර හිර වී සිටියෙමු. අනිත් අය හැකි තරම් සිනාසෙති. කියවති.

“යකෝ මු. හතර දෙනාට ප්‍රමෝෂන් එකක් දෙන්න එපායැ”

“අපොයි උන්ට හෙට ප්‍රමෝෂන් හම්බු වෙයි”

“මේකි හරියටම මිනිහෙක් වගේමයි. කලුවට මහතට අර ඇඳුම් ඇඳපුලාම මේකි නම් නියම මිනිහ”

“ඇත්තමයි අපි දෙන්න නම් හොඳටම බය උනා මොකද මේ කලු තඩිය කියල” ඒ කීවේ ප්‍රියන්තිය.

“මෙව්වර දේවල් සිද්ද වෙනතුරු උඹ කොහොමද බ. ඔහොම හෙල්ලෙන්තෙවත් නැතුව හිටියේ”

“මට ටිකක් නින්ද ගියා බ”

“ඇයි බොල මේකිව නියන්ඩ වටිනවයැ”

“ඒ උනත් මු. මට කියල තිබුනේ හෙල්ලෙන් නැතුව ඉන්ඩ කියලනේ. ඉතින් ඔහෝ උන්නා. නින්ද ගියා”

මෙසේ එකිනෙකා එකිනෙක දේවල් කියමින් විනෝද වන අතර මැඩම් පෙරලා පැමිණියාය.

“හැම දෙනාම නිශ්ශබ්ද වෙනව. නටාපු තොවිලේ මදිවට තව හිනා වෙන්ඩත්

පටන් ගන්න. දැන් හැම දෙනාම නිදා ගන්නවා ගබ්බේ නොකර. හෙට උදේට බලා ගම්මු ඉතුරු හරිය” යයි පැවසූ ඇ ලයිට් නිවා දමන ලෙස නියෝග කරමින් ඇගේ කාමරයට ගියාය.

විදුලි බුබුළු නැතත් පාෂේ ලොකු විදුලි පහන් වලින් වැටෙන ආලෝකය නිසා අපේ නිදන ශාලාවට මද එලියක් වැටේ. සිනහ නොවී නිහඬ වන ලෙස නියෝග කළත් සිනහව නවත්වා ගැනීම නියෝග කරන තරම් පහසු නැත. මද ආලෝකයෙන් කවුරු කවුරුත් විනෝද වෙන සැටි හොඳින් පෙනේ. සමහරු උඩ පනිති. සමහරු නැමෙමින් දිග හැරෙමින් සිනහව සමග සටන් කරති. සමහරු බඩවල් අල්ලාගෙන සිනාසෙති. සමහරු අල්ලපු ඇදේ සිටින මිතුරියන්ගේ කොණ්ඩා වලින් අදිති. කකුල් වලින් අදිති. තව සමහරු උඩරට නැට්ටුවන් සේ රහපාති. ‘කිවිස් බිවිස්’ යනුවෙන් සමහරුන්ගේ කවීන් ගබ්බේ පිට වනුයේ සිනහව නවත්වා ගැනීමට දරණ ප්‍රයත්නයක් වශයෙනි. සමහරු කොට්ටා වලට ගසති. තව සමහරු කොට්ටා උඩ දමා අල්ලති. සිනහව තද කර ගැනීමට බැරි අය කොට්ටා මුහුණට තද කර ගෙන සිටිති. මැඩමිගේ කාමරයේ දොර බාගෙට වැසී තිබෙනු මද එලියෙන් පෙනේ. ඇයද සිසුවියන්ගේ මේ රැහුම් තරඹන බව දැනී සමහරු ආතුරයන් සේ ඇදන්වල වැතීරෙති. ටික වේලාවකින් මැඩමිගේ කාමරයේ දොර වැසෙන හඬ ඇසුණි.

නින්දත් නොනින්දත් අතර පහන් විය. පුරුදු පරිදි අපි දේශන වලට සහභාගි වීමට යාමට සූදානම් වෙමින් සිටියෙමු. ශිෂ්‍ය නායිකාව හදිසියේ දුව ආවාය.

“විනිතා, රමණි, ලලනී, සුජාතා හතර දෙනාට මැඩමි එන්ඩලු”

අපි ඉක්මන් ගමනින් ඇගේ කාර්යාලයට ගියෙමු.

“අද ඉදල සතියක් ඔයාලාට පංති තහනම් කරන්ඩ කියල ප්‍රින්සිපල් කිව්ව”

අපි මැඩමිගේ මුහුණ දෙස බලා සිටියෙමු. ඇයද අප දෙස බලා සිටින්නීය. ඇය පසුව මෙසේ කීවාය.

“ඊයේ රූ පාඩම් කරන වෙලාවේ ඔයාලා කසු කුසු ගහා හිටියේ ඔය හපන්කම කරල ඇවිත් තේද? හා දැන් යන්ඩ පුළුවන්”

අපි කාමරයෙන් පිට වූයෙමු.

“යන්ඩ පුළුවන්” මැඩමිගේ වචන එම ස්වරයෙන්ම පැවසූ රමණි නැවතත් මෙසේ කීවාය.

“එයා කිව්වත් නැතත් අපට යන්ඩ පුළුවන් තමයි. මොකද අපේ කකුල් කැඩිලයැ. තේද බං” ඇය මා දෙස බලා සිනාසුනාය.

“ඔව් බං” යනුවෙන් මමද පැවසිමි.

අපි බෝඩිමට ගොස් ඇණුම් මාරු කර අනිත් ලමයින් දේශන වලට සහභාගි වීමට යන සැවි බලා සිටියෙමු.

අමිබර සියා

‘අමිබර’ යන වචනය බොහෝ දෙනෙක් අසා නැතුවාට සැකයක් නැත. ඒවා ගැන අසා ඇත්තේ ටික දෙනෙකු විය හැක. අමිබර යනු ඉතා වටිනා දෙයක්ල. ඒවා ඇත්තේ මුහුදු වෙරළේල. ඒවා ලැබෙන්නේ වාසනාව තිබෙන අයට පමණක්ල. සමහර අය ඒවා හමු වී ලොකු පොහොසතුන් වීල. හරියට ලොතරැයි දිනුමක් ලැබුණා හා සමානල. මේ අමිබර නම් වටිනා දෙය ලැබී පොහොසතුන් බවට පත් වූ අය ගැන කියන කථා කටකථාවල පමණක් අපි අසා ඇත්තෙමු.

නමුත් අපේ මේ කථාවේ සිටින අමිබර සියා එවැනි පොහොසතෙකු නොවේ. ඔහු හිඟන්තෙකි. කුඩා ලමයින්ගේ ගජ මිතුරෙකි. ඔහු ඇති තැන ලමයින් කථා කරන්නේ සුදු සියා කියාය. නැති තැන පමණක් අමිබර සියා නමින් හඳුන්වනු ලැබේ. ඒ නම කියා කථා කළහොත් ඔහු ඉතාම දරුණු ලෙස බැණ වදි. දිනක් පාසැල හැරී ගෙදර යන අතර ලොකු ලමයී කට්ටියක් කිසිවක් නොදන් කුඩා ලමයකුට ඔහුව පෙන්වා “අමිබර සියේ” කියා කෑගසනට උගන්වා පැන දිවුහ. එයින් කෝපාවිශ්චය වූ අමිබර සියා අර කුඩා ලමයා අල්වාගෙන හොඳම පහර ගසද්දී ඒ දුටු වැඩිහිටියන් විසින් ලමයාව බේරාගෙන ඇත. එවිටද අර පැන දිවූ ලොකු ලමයින් ඇත සිට “අමිබර සියේ හු ... හු ...” කියා කෑගසනට වූයෙන් තවත් කෝපාවිශ්චය වූ අමිබර සියා තමාගේ කඩමාලු පොදියන් එතනම දමා ඒ කොල්ලන් පසුපස දිවවේල. වේගයෙන් දිවූ ලොකු ලමයින් මඩ වගුරු සහිත අගලකින් එගොඩට පැන දිවූ අතර සියාද මඩ වලෙන් එගොඩට පනින්නට ගොස් මඩේ එරී ඇත. ඒ අවස්ථාවේදී කොල්ලන් එගොඩ සිට නැවතන හු කියනට වූයෙන් සියා වරක් මඩේ ගිලී ඔලුව උස්සා මඩ තැවරී වෙස් මුහුණක් සේ විරූපී වූ මුහුණින් යුතුව ඉතාම පහත් කැන වචන වලින් බනින්නට පටන් ගෙන ඇත. එවර එතැනට රැස් වූ වැඩිහිටියෝ කොල්ලන්ට බැණ වැදී පලවා හැර බොහෝ අමාරුවෙන් සියාව ගොඩට ගත්හ. සියා වටා ගෙනී ඇති මේ කථා ඇසුරෙන් කොලා ගැටවී නොයෙකුත් සරදම් වචන යොදාගෙන සියාව දුටු තැන කෝප කරවති. මේ එවැනි වදන් වලින් සමහරකි.

“හලෝ අමිබර සියේ”

“මඩ වලක් එහෙම දැක්කෙ නැද්ද සියේ”

“සියේ මඩ නාමුද”

මේ ආදි වචන වලින් කොයි එකක් වුවත් ඔහුගේ සවනට යොමු වුවහොත් ඔහුගේ කටිත් පිට වන තිත්ත කුණු කතා ඉතාම පිළිකල් සහගතය. ඒ නිසා සමහර දෙමව්පියෝ ලමයින්ට ඒවා කීමට ඉඩ නොදෙති. කුඩා ලමයින් සීයාට ඇති බය නිසා ඒ වචන නොකියති. සීයා වඩාත් ප්‍රකෝප කරවන්නේ ලොකු ලමයින්ය.

කුඩා ලමයින්ට සීයා ආදරේය. බොහෝ කුඩා ලමයි සීයාටද ආදරය දක්වති. කුඩා ලමයින් ඔහු අමතනුයේ සුදු සීයා කියාය. පාසැල ඇරෙන වේලාවට ගේට්ටුව අසල තිබෙන කොට්ටන් ගහ යට හෙවනේ ඔහු වාඩි වී සිටිනුයේ කුඩා ලමයින් එන තුරුය. එකල අප ඉගෙනීම ලැබුවේ පස්වන ශ්‍රේණියේය. අපේ පංතියේ ලමයින් සමග සීයා ඉතාම කුලුපගය. පාසැල අවසන් වූ සැතින් අපි එතැනට දුව යමු. එවිට බුලත් කහට බැඳී ඇති දත් කැබලි ටික පෙනෙන සේ ඔහු අප සමග සිනාසෙයි. පසුව උරය කරේ එල්වාගෙන හැරමිටිය බිමට ඇන නැගිටියි.

“සුදු සීයේ මෙන්න සුදු සීයට බිස්කට්”

“පුංචි මහත්තයලට පිං සිද්ද වෙන්ඩ ඕනැ” පවසන ඔහු බිස්කට් සියල්ලම වෙන උරයක දමා ගනී. “පුංචි මහත්තයලට මමත් තෑග්ගක් ගෙනාව”

“මොනවද සුදු සීයේ”

“වෙරළ”

“ඒ කොහෙන්ද සුදු සීයට වෙරළ”

“වලව්වේ හාමුලගේ ලන්දට ගිය වෙලාවේ වලව්වේ හාමු මට ඇහිද ගන්ඩ කිව්ව”

“ඉතින් සුදු සීයට මේව විකුණ ගන්ඩ තිබුණනේ”

“අනේ පුංචි මහත්තයො මට පුංචි මහත්තයලව මතක් උනා. මට හැමදාම විස්කෝත්තන් දෙනවනේ”

“ඒ උනාට මොකද. අර වෙරළ අව්වාරු විකුණන අම්මට දුන්න නම් සීයට කියක් හරි හොයා ගන්ඩ තිබුණා”

“අපොයි බෑ. මං ගෙනාවෙ පුංචි මහත්තයලට දෙන්නිමයි. ඔව ටික පුංචි මහත්තයල බෙදා ගන්ඩ”

මම ඒවා භාරගෙන බෙදුවෙමි. සුදු සීයාගේ හපුටු ජරා උරය තුළ තිබුණු නිසා ඒවා කෑමට අප්‍රිය ගතියක් දැනුණි. ඒ නිසා මගේ කොටස මම අනේ තියා ගනිමි.

“ඇයි ප්‍රච්ඡි මහත්තය කන්නේ නැද්ද” සීයා ඇසීය.

“මං ගෙදර ගිහින් බත් කාලම කන්නමකො සීයේ” මා එසේ කීවේ බොරුවටය.

පන්සල ලහින් යන විට පොඩි සාදු සැමදාම පාර අයිනට වඩයි. “ආ සුදු සීයේ” කියා පොඩි සාදුත් සීයාට කපා කරයි. එවිට සීයා “තෙරුවණ් සරණයි” කියා පොඩි සාදුට වදී.

ගෙදර ගිය පසු මම සුදු සීයා වෙරළ දුන් බව අම්මාට කීවෙමි. අම්මාගේ මුහුණේ ඇති වූයේ තරහවකි.

“ඉතින් උඹ කැවද?” අම්මා සැරෙන් ඇසුවාය.

“නෑ අම්මේ. අතේ තියාගෙන ඇවිල්ල ගේට්ටුව ලහදි විසි කෙරුව”

“මොකටද අතටවත් ගත්තෙ. ඒ මිනිහගෙ කකුලෙ තියෙන තුවාලේ උඹ දැකලවත් නැද්ද?”

“එහෙම කියන්නඩ එපා අම්මේ. පව්”

“පව්” යනුවෙන් එයම ප්‍රතිරාවය කළ අම්මා මගේ අතට සබන් පෙට්ටිය දී ලිඳ ලහට ගොස් හොඳට මුහුණ හා අත් සෝදාගෙන එන ලෙස අණ කළාය. ඉන්පසු මට බත් බෙදා දුන් අම්මා තාත්තා සමග සුදු සීයා ගැන කරන කථාවට මම සවන් දුනිමි.

“මේ ඇහුණද. අර හිහන මිනිහට සමහරු අම්බර සීයා කියන්නේ ඇයි?”

“ඒක හරි ලස්සන කතාවක්නෙ. ඇයි මැණිකෙ ඒක අහල නැද්ද?”

“නෑ තේන්නම්”

“ඔය මිනිහ උන්දැගේ මායිසත් එක්ක ඉස්සර ඉඳල තියෙන්නෙ මුහුද අයිනෙ හාමු මහත්තයට අයිති ඉඩමක”

“ඉතින්”

“ඉතින් ඒ කාලෙ මිනිහ හැමදාම පාන්දර නැගිටල වෙරළ දිගේ ඇවිදගෙන ගිහින් දර ලැලි වාගෙ දේවල් ඇහිදගෙන එනවලු. දවසක් මිනිහට අම්බර කියන ජාතිය හම්බවෙලා ඒවත් උස්සගෙන ගෙදර ආවලු. ඇවිත් මායිසට කීව්වලු මට අම්බර වගයක් හම්බ උනා උඹ එහෙම කාටවත් කියන්නඩ එපා මං ටවුමට ගිහි. හොරෙන්ම විකුණගෙන එන්නම් කියල”

“ඒ කතාව ඇත්තද?”

“ඉන්දකො මැණිකෙ කියනකමි”

“මිනිහ ඒව ඔතාගෙන ටවුමෙ සාප්පුවකට ගිහි. මුදලාලිගෙන් අහල නියෙනෙව අමර වගයක් ගෙනාව ගන්නවද කියල. මුදලාලි අරගෙන බලල නාගෙ අනිත් අල්ලගෙන කිව්වලු පලය. මිනිහෝ මේ මොන ජරාවක්ද ඔව අමර නෙමේ වර්වස් ජාතියක් පලය. පලය. කියල ඵලව ගත්තලු”

ඒ වෙලාවෙ අම්ම බත් කකා උන්නේ. එක පාරටම අම්මට ආව හිනාව නවත්ත ගත්ත බැරුව කැමත් ඉස්මොලේ ගිහින් තාත්තා ඉක්මනට නැගිටල පිටට තට්ටු කරල වතුර එක ලහට දුන්න. මටත් මැරෙන්නි හිනා.

“ඉනිත් ඒව අමර නෙමේලද?” අම්ම ආයෙත් අහනව.

“නෑ මැණිකෙ. මොනවද ජරාවක්”

“ඉනිත් ඔය කතාව ගමේ කොල්ලො දන්නෙ කොහොමද?”

“මිනිහ කාටවත් කියනඩ එපා කිව්වට මායිස උන්ද ගිහින් එන්ඩත් ඉස්සෙල්ලම හැමෝටම කියල. ඊට පස්සේ මුදලාලි ඵලව ගත්තු හැටිත් හැමෝටම කියල. ඉනිත් ගම පුරාම ඕක ආරංචි උනා. ඇත් ඔය අමර සියා කිව්වට ඉස්සර කොල්ලො ඔයිට වැඩිය දේවල් කිව්ව. සමහරු නහය අල්ලගෙන හුන් හුන් වර්වස් කියල කියනව. සමහරු පලය. මිනිහො වර්වස් ගොඩත් අර. කියල කෑගහනව. ඉනිත් ඒ කාලේ ඔව අහගෙන කෑගහන බැණ බැණ ගෙදර ගිහින් මායිසට අල්ලන් ගහනව”

“ඇත් කෝ තාත්තේ ඒ මායිස”

“උන්ද ඒ කාලෙම නරක මැලේරියාවක් හැදිල මැරුණා. එයිත් පස්සේ මුන්දෑ තනි උනා. ඊට පස්සේ ඉනිත් ඔහේ ඇවිද ඇවිද හිභා කකා නාකි වෙන තුරුම ඇවිදින එක තමයි කෙරුවේ”

පසුදා මම පාසැල් ගියෙමි. එහෙත් තාත්තා අමර සියා ගැන කිවු කතාව කාටවත් නොකිවෙමි. ඒ සුදු සියා ගැන මට ඇති වූ දුක නිසාය. එදා පාසැල ඇරි අපි පුරුදු පරිදි ගේට්ටුව දෙසට ආවෙමු. සුදු සියා පෙනෙන්නට නැත. අපි හැම පැත්තම බැලුවෙමු.

“නිමල් අද සුදු සියා කෝ බ.”

“ඒක තමයි මමත් බැලුවේ”

“අනේ අද බිස්කට් දෙන්නේ කොහොමද?”

“යමුකො මගදි හමිබ උනොන් දෙමු”

පාරේ වික දුරක් යන විට සෙනග පිරි සිටිනු දක්නට ලැබුනි. අපි ඉක්මනින් එතැනට දිව්වෙමු. කුමක් හෝ කලබලකාරී සිද්ධියක් සිදු වී අවසන් වී ඇති බව සෙනග අතරින් ඇසෙන වචන වලින් හැඟේ.

“නැහැදිව්ව කොල්ලෝ”

“නැ ඕකුන්ගේ දෙමව්පියන්ගේ වැරැද්ද”

“ඔව්. අසරණයිනට විහිලු කරන්ඩ එපා කියල දරුවන්ට කියා දෙන කෙනෙක් නැනේ. තවත් ඒවට රුකුල් දෙනව මිසක්”

“පව් දෙයියනේ අහිංසකය”

“ඔය ඉස්කෝලෙ ලඟට යන්ඩයි ගිහි. තියෙන්නේ. හැමදාම ලමයි විස්කෝතු දෙනවලුනේ”

අපට ඉවසුම් නැති විය. අපි ඒ අයගෙන් විස්තර ඇසුවෙමු. එතන සිටි අක්කා කෙනෙක් අපට විස්තරය කීවාය.

“අර අම්බර සියා කියන්නේ”

“ඔව් ඔව් ඉනින්”

“මේ හරියෙදි පාරෙ අනින් පැත්තෙන් ගිය ලොකු කොල්ලො දෙන්නෙක් උන්දැගෙන් ඇහැව්වලු බැගේ උරේ මොනවද අම්බරද කියල”

“අනේ පව්”

“ඉනින් උන්දැට තරහ ගිහින් තිත්ත කතා වැලක් කියාගෙන උන්ට ගහන්ඩ පාරෙ අනින් පැත්තට පනින කොටම කාර් එකක හැප්පුනා”

“අයියෝ! මැරුණද ඉනින්”

“නැ. හොඳටම අමාරැයි. පස්සේ ඒ කාර් එකේ ආපු මහත්තය බැහැල මිනිස්සුන්වත් උදව් කරගෙන ඒ කාර් එකෙන්ම ඉස්පිරිතාලෙට ගෙනිව්ව”

“අයියෝ” අපි කම්පා විමු.

“ඔය කාර් එකට අහු වෙලා පොඩි වෙලා තියෙන්නේ උන්දැගේ උරේ තිබුණු වෙරළ ගෙඩිත් එක්කම”

අපි මුහුණට මුහුණ බලා ගත්තෙමු. මට දැනුනේ උගුරේ වෙරළ ගෙඩියක් හිර

වෙනවා වගේය.

“අපි යමුද හැන්දෑවට ඉස්පිරිතාලෙ පැත්තේ” නිමල් ඇසීය.

“අපිට ගෙවල් වලින් නම් යන්න දෙන එකක් නැහැ” මම කීවෙමි.

“ඒකත් ඇත්ත. ඒක හින්ද අපි යමුද දැන්මම” සරත් යෝජනා කළේය.

“අන්න හොඳයි. වැඩිය දුරකුත් නැහැනේ”

අපි හැමදෙනාම ඒ අදහස අනුමත කළෙමු. අපි පයින්ම රෝහල ලඟට ගියෙමු. ගේට්ටුව වසා ඇත. මුරකරු අප දෙස බැලීය.

“අනේ අංකල් අර හිඟන සිය කෙනෙක්ව ගෙනාවලු නේද කාර් එකක හැප්පිලා”

“ඔව් ඉතින්”

“අනේ අංකල් අපිට එයාව බලන්න බැරිද්”

“මේ වෙලාවේ යන්ඩ දෙන්න බෑ. මටත් බැනුම් අහන්න වෙයි”

“අනේ අංකල් ඒ සියා අපිත් එක්ක හරි යාලයි. අනේ පව් අංකල්”

අප එසේ කියන අතර සරත් රූපියල් දෙකේ කාසි දෙකක් ඔහු අත තැබීය.

“මෙව්වර ලමයි ගොඩකට යන්ඩ දෙන්න බෑ. ඕනෑනම් දෙන්නෙක් එන්න” යයි කරුණා සහගත මුහුණින් පැවසූ ඔහු මාත් සරතුවත් ඇතුළට වූ පසු ගේට්ටුව වැසීය. ඉන්පසු ඔහු අප දෙදෙනා කැඳවාගෙන ඇතුළට ගියේය. මා කිසි දිනක රෝහලක් ඇතුළට ගොස් නැත. ටිකෙන් ටික ඇතුළට යන විට දැනෙන බෙහෙත් ගද නිසා මට අපහසු ගතියක් දැනේ. ඉස්තෝප්පු වලින් හැරී හැරී ටික දුරක් යන විට මට බෙහෙත් ගද ඉවසීමට බැරි තරම් විය. වමනය දමයිදෝ කියා මට සැකයක්ද ඇති විය. මෙහි කොපමණ ලෙඩුන් සිටියත් වැඩි ගබ්බෙක් නැත. ගොලුවන් සේ නිදා සිටින ඔවුන්ගෙන් ඉදහිට කෙනෙක් කෙදිරි ගාන හඩ පමණක් ඇසේ. සුදුම සුදු හැඳගත් තර්ස් නෝනලා දෙන්නෙක් ඉදිරියට එති. ඒ අක්කලා හරිම ලස්සනයි. එක්කෙනෙක් හරියටම සරත්ගේ අක්කා වගේය. අප ලං වන විට මුරකරු දෙස බැලූ එක් නෝනා කෙනෙක් මෙසේ ඇසුවාය.

“මොකද සිරිදාස මේ ලමයි දෙන්නෙකුත් එක්ක”

“මිසි මේ ගොල්ලන්ට බලන්න ඕනෑලු අර ඇක්සිඩන්ට් වෙලා ගෙනාපු හිඟන මනුස්සයව. එයා මේ ගොල්ලන්ගේ යාලුවෙක්ලු”

මිසිලා දෙදෙනාම අප දෙස බලා සිනාසුනහ.

“ඔයාලා එක්ක ගොඩක් යාලුද ඒ සීයා” එක මිසි කෙනෙක් ඇසුවාය.

“ඔව් අපි එක්ක හරි යාලුයි. ඉස්කෝලෙ ඇරෙන කොටම ඒ සීයා එනව අපිව හමිබ වෙන්ඩ. අනේ එයාට හුහක් අමාරුද මිසි” මම ඇසුවෙමි.

“ඔයාලා යන්ඩ. දැන් වැඩක් නැහැ”

“ඇයි මිනිහ මැරුනද” කියා මුරකරු ඇසීය.

“ඔව් සිරිදාස. වාට්ටුවට ගන්න කොටම මැරුණා. ඔය ලමයි දෙන්නව ඉක්මනට අරින්න. දැන් ඩොක්ට එන වෙලාව ලහයි”

“අයියෝ සරන්” කියා මම සරන්ගේ අතින් අල්ලා ගනිමි.

“දැන් ඉතින් ආපහු යමු නේද” කියා මුරකරු ඇසීය. අපිත් ඔහු අනුගමනය කරමින් ආපසු හැරුනෙමු.

අපි පාරට ආවෙමු. සිදු වී ඇති දෙය මිතුරන්ට කීවෙමු. සැමදෙනාගේම ඇස් ලොකු විය. “අනේ සුදු සීය. පව් නේද” කෙනෙකු කියනු ඇසුණි. ඉන්පසු හැමෝම නිහඩ වූහ. අවමහලු පෙරහැරක ගමන් කරන්නාක් මෙන් අපි නිහඩව බිම බලාගෙන ආපසු ආවෙමු. පාරේ වාඩි වී හිඟමන් ඉල්ලමින් සිටි හිඟන්නෙකුට අපි සුදු සීයාට දීමට ගෙනා බිස්කට් ටික දුන්නෙමු.

A note from the publisher

I want to express my special thanks to the following people for placing their wonderful software on public domain for free use. Without them, I wouldn't have been able to produce this electronic version of the book.

Prasad Dharmasena (samanala transliteration scheme)

Yannis Haralambous (Sinhala METAFONT fonts and indica preprocessor)

Donald Knuth (T_EX)

Leslie Lamport (L^AT_EX)

Hàn Thế Thành (pdfT_EX)

If you would like to comment on this book, please write to vsaparam@hotmail.com.

Vasantha Saparamadu